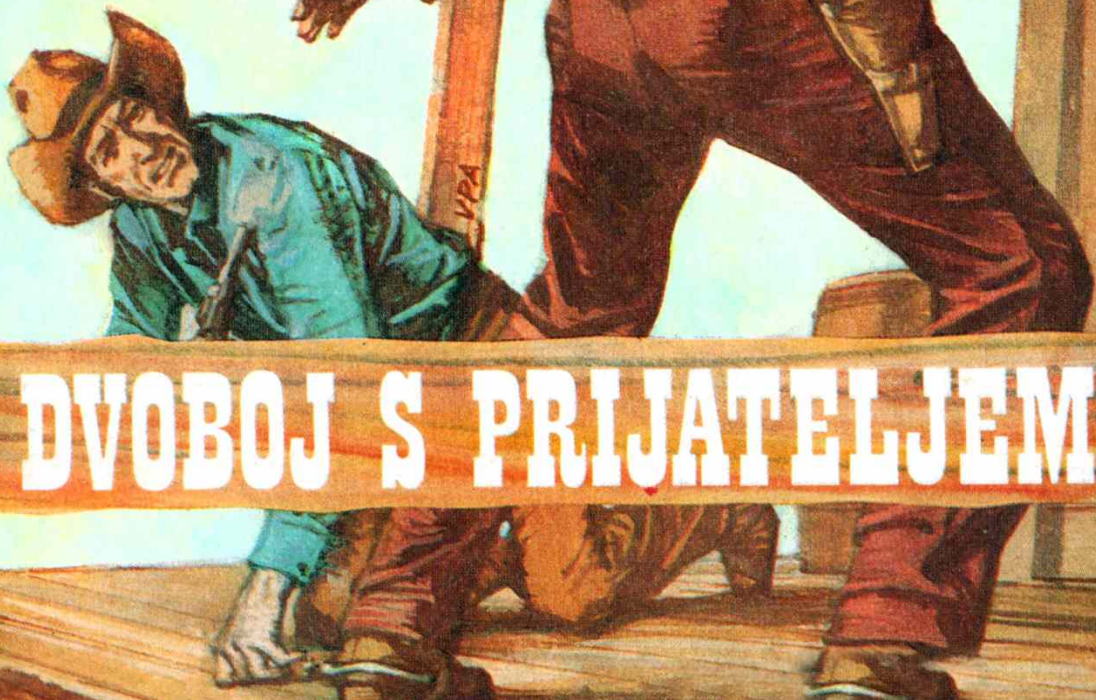

NOVA SERIJA
LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 86

2d
snježna
cijena

DVOBOJ S PRIJATELJEM

WILLIAM O'CONNOR

DVOBOJ S PRIJATELJEM

»Laso« Nova serija 1975.

William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM

Naslov originala: DUEL MIT DEM BESTEN FREUND

(Copyright: Pabel Verlag Rastatt)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser i publicist

Prijevod: Dalibor Miler

Redaktura: Stjepo Miović-Kočan

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1; HFL 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 26. XI 1973.

I

Matt Stonewall probijao se teškim koracima kroz pijesak prema stjenovitim liticama. Puška mu je bila otkočena a pogled uprt u petoricu jahača koji su upravo izjahali iz kanjona. Oštar vjetar dizao je rijetki prašnjavi veo.

— Prokleti vjetar — dahtao je kleknuvši pored svog suputnika i podigavši pušku preko ruba stijene.

Suputnik mu je bio prilično star, velik i debeo, golema trbuha. Nosio je star, ulubljen šešir čija se boja više nije mogla odrediti. Unatoč debljini i izgledu koji mu je davao taj smiješni, prašnjavi i deformirani šešir, nije bio nimalo komičan. Djelovao je čvrsto, smiono i upravo zastrašujuće bezobzirno.

— Ako se ovih hulja ne riješimo, Matte, bit će svršeno s bogatstvom i bijelom palačom na moru — reče starac srdito.

Nije ni slutio koliko je u pravu.

Matt Stonewall nervozno protrlja usta:

— Sva petorica su iz šerifova ureda! Imaš li to u vidu, Jo?

Starac pljunu, uhvati čvršće pušku i pogleda unazad da ustanovi je li Matt dobro sakrio konje. Nisu se vidjeli.

— Ako ove policijske pse ne skinemo s vrata, tjednima smo se uzalud trudili — dahtao je smrknuto gledajući Matta Stonewalla. — Shvaćaš li? Mora-

mo ih pobiti ili ih se nikada nećemo riješiti. Wego i Sammy su već pri kraju s izviđanjima u gradu. Lijepo bi nas pogledali da stignemo s ovom bagrom za vratom. A tvoj stari prijatelj Vasco! Zamisli što bi tek on rekao? Misli na to, molim te, ako ti sad ovih pet tipova dojaši na nišan.

— Možda bi trebali još dan ili čak dva jahati na jug — mislio je Matt Stonewall. — U pustinji bismo ih se sigurno riješili. Tamo se dobro snalazim.

— Da se ti tamo dobro snalaziš — to ti tako misliš! — progunda zlovoljno stari Jo. — Ja se u to neću upuštati. Pustit ćemo ih blizu, Matte! Posve blizu, razumiješ li? Ako samo jedan uspije pobjeći, imat ćemo proketo dug lov. Možemo se odmah oprostiti od srebra.

Vjetar je do njih donosio topot kopita, ali u tom času nisu mogli vidjeti petoricu jahača. Obojica su stisnutih očiju napregnuto promatrali stazu koja se iz kanjona blagim zavojima penjala do zaravni.

— Da mi je samo znati kako su ti pasji sinovi opet pronašli naše tragove — gundao je stari Jo. — Jedan od njih mora da je prilično lukav momak, vjerojatno zna sve trikove koje je čovjek u stanju upotrijebiti.

— Lukava su sva petorica! — odgovori Matt Stonewall.

— Pomisli na Vasca Mortimera, tvog starog dobrog prijatelja! — opomenu

ga Jo. — Vasco neće ni prstom maknuti za našu stvar dok nam takvi bastardi više na vratu.

Matt Stonewall kimnu glavom.

— Dovraga, imaš pravo! Razumio sam.

Vjetar za trenutak promijeni smjer. Veo prašine zakovitla se prema jugu. Nadoše se, na trenutak, u zavjetrini. Ali zato osjetišu svu silinu ljetnog sunca. Nebo je bilo čelično plavo, i — dokle je pogled dopirao — bez ijednog oblaka. Sunce je sjalo kao bliješteća mrlja pod čijom je užarenom snagom zemlja djelovala isušeno.

Topot kopita se izgubi. Nekoliko trenutaka zatim, petorica napustiše kanjon. Bili su udaljeni samo četvrt milje.

Matt Stonewall podiže pušku nišaneći. Jo mu stavi ruku na rame.

— Dovraga, ne još! — prošapta priekorino.

— Ne! — odvrati ljutito Matt Stonewall. — Pucat ćemo kad stignu do stijena.

Na njihovo iznenađenje, jahači stadoše i sidoše s konja.

Jo opsova:

— Dovraga, neće se valjda odmarati! — Izgubili su naše tragove — zaključio Matt Stonewall. — Vjetar je ovdje vrlo jak. Vidiš li, sad su u nedoumici.

— Matte, vrijeme je da ih uhvatimo na nišan.

— Tada ustani i pokaži im se! — proskita bijesno Matt.

Jo potvrdno kimnu:

— To ću i učiniti! Ovo treba dokrajčiti prije nego potražimo Vasca Mortimera. Inače neće htjeti sudjelovati.

Konjanici ponovno uzjahaše.

Nakon dužeg oklijevanja, napokon krenuše ravno prema njima, zbijeni jedan uz drugoga.

Matt se naceri piljeći u široko starčevo lice koje se svjetlucalo od vlage. Znoj mu je curio čak i s vrata.

Jo lagano kimnu glavom. Tada obojica obratiše pogled jahačima, čvrsto stišćući oružje, s prstima na okidaču.

Jahači su se lagano približavali. Svaki je od njih imao na košulji šerifsku zvijezdu. Bilo je očito da pripadaju šerifovu uredu sa sjevera. Već su tjednima Mattu Stonewallu i njegovom kompanjonu za petama. Izgledali su

već siti lova. Od duga jahanja djelovali su iscrpljeno, napačeno i premoreno.

Matt Stonewall ih je dugo mamio kroz preriju, nadajući se da će ih naveli da odustanu, da se vrate.

Jo prvo procijeni razdaljinu. Tada opali. Pucao je i Matt. Njihove puške sipale su vatru i dim, smrt i propast. Pucali su najbrže što su mogli. Tako je praskalo i gruvalo da se činilo kao da je i vjetar načas zastao. Pogodena, dvojica su odmah pala. Ostali su se bacili iz sedla i kotrljali po vrućem, suhom pijesku do stijena, u zaklon. Prije no što su stigli u sigurnost, Matt Stonewall pogodi još jednoga. Bio je živ, ali je ostao ležeći ispred visoke stijene.

Jo na trenutak spusti pušku. Tada se iz zaklona ispružiše dvije ruke, šepaše čovjeka i uvukoše ga munjevito u zaklon. Joova puška prasnu i njegov metak udari u pijesak točno tamo gdje je šerif časak prije ležao.

— Prokletstvo! — progunda Jo i brzo se ogleda. — Ti onamo! — viknu pokazavši Mattu smjer. Tada odskoči i potrči do slijedeće stijene.

I Stonewall potrči u stranu kako bi ih uhvatio na nišan.

No nije stigao daleko. Napadnuti pripućaše prije no što se našao iza kamernog bloka kamo ga je Jo uputio. Matt se baci na trbuh i otpuza unazad. Olovne kugle njegovih protivnika zabijale su se pred nj bacajući mu pijesak i prašinu u lice.

Kad je, zadihao, opet ležao iza stijene, pogledom potraži Joa koji je bio u dobrou zaklonu. Da se ne bi odao, nije ni jednom opalio. Rukom je dao znak Mattu da još jednom pokuša stići do kamene gromade kako bi se protivnicima našao iza leđa.

Matt Stonewall mu kimnu potvrdno. No, u tom času protivnici sasuuše vatru na Joa. Starca to toliko iznenadi da samo spusti glavu.

Matt skoči u stranu, pritisnu pušku uz bok i pripuca na dvojicu koji su u dugim skokovima pritrčavali Jou.

Njegovi hici satjeraše ih u zaklon. Jo iskoristi priliku da se vrati Mattu. Trčao je krivudavo kao zec i bacio se na zemlju iza stijene.

— Hajde da nestanemo — hroptao je Jo kojega je trčanje po žestokoj vrućini izmučilo. — Jedan njihov je ranjen i zasad nas vjerojatno neće slijediti.

Stisnutih očiju Matt Stonewall baci pogled prema stijenama iza kojih su se krili protivnici. Čulo se lagano stegnanje.

— Vidiš li, Matte, jednog smo sredili, taj dalje ne može.

Matt brzo pogleda uokolo. Tada kimnu. Obojica skočiše i potrčaše prema svojim konjima. Već su gotovo stigli do životinja, kad otpoče paljba.

— Ti nastavi! — zaurila Matt, stade, naglo se okrenu i uzvratiti paljbu. Četiri brza uzastopna hica. S druge strane pucnjava prestade.

Jo je već bio u sedlu. Potjera konja prema Mattu. Nekoliko trenutaka kasnije već su se hitro, rame uz rame, udaljavali prema istoku. Protivnici zapucaše za njima, ali ih ne pogodiše. Olovna su zrna prozujala visoko iznad njihovih glava.

Jahali su čitav sat prema istoku prije nego što su zastali da bi izmoreni konji kratko predahnuli.

— Sad ćemo okrenuti prema sjeveru — reče Matt Stonewall pošto čučnuše u sjenu. — Jahat ćemo barem tri milje! Tada ćemo izbrisati tragove i u luku zaobići na dogovoreno mjesto gdje nas Sammy i Wego sigurno već čekaju.

— Tebi se prokletu žuri — gundao je Jo. — Transport srebra tek je slijedeći tjedan. Ne treba pre nagliti.

— Ranije si stalno spominjao Vasca Mortimera — zagrižljivo odvrati Matt. — Trebat će nam možda dana i dana dok ga uvjerimo.

— Ako nam uopće uspije! — odvrati Jo zajedljivo. — On mora da je do grla u građanskom životu. A uvijek je i bio tvrdoglavi stari bivol.

— Ali i dobri stari Vasco je uvijek sanjao o bijeloj kući — nacerio se Matt Stonewall. — Sad je ostario i sigurno razmišlja o svome životu i o tome u čemu je ostao prikraćen. Novac ga je uvijek mamio. A mi mu imamo što ponuditi.

— Ako ne želi, nećemo ga nagovarati. To ti ja kažem.

Izraz lica Matta Stonewalla postade tvrd.

— E, onda ćemo ga prisiliti. Neću dopustiti da ovaj posao propadne samo zato jer jedan ne želi sudjelovati.

— Ako je on još uvijek onaj stari, loše ćemo se provesti!

— Pa što, Jo? Kao da i ja nisam »onaj stari«!

— Pola sata kasnije krenuli su prema sjeveru. Prethodno su temeljito izbrisali tragove.

Nakon nekog vremena svrnuli su na istok. Šutke su jahali cijelu noć. Nisu stali ni kada je svanulo. Sunce se polako penjalo. Započinjao je još jedan vrući, sparni ljetni dan.

Oko podne stigli su do stare brvnare u kojoj su ih Sammy i Wego već čekali. Njih dvojica bili su mladi. Nije ih brinulo što su se Matt Stonewall i stari Jo sukobili s potjerom, s njom oni još nisu imali nikakva iskustva.

— Mi smo u gradu puno saznali — reče Wego. — Transport srebra proći će predviđenog dana. Sada sve ovisi o Vascu Mortimeru.

— Vasco će sudjelovati — reče uvjerljivo Matt.

— Ako ne bude htio, lako ćemo ga prisiliti — odvrati Wego.

Matt Stonewall ga zamišljeno pogleda i odmahnu glavom:

— Ne! To uopće ne dolazi u obzir. Kćer mu nećemo dirati.

— To nisam ni mislio — naceri se Wego. — Vasco, taj žilavi stari bivol, namjerava se oženiti. Ima djevojku u gradu.

Matt i Jo iznenađeno se pogledaše.

— Je li to istina? — upita veselo Jo. — To ne mogu zamisliti.

— Ali to je istina — dobaci Sammy.

Matt zadovoljno udari Joa po rameu.

— Sad sam siguran da će sve ići glatko. Ali vidjet ćeš da će Vasco, taj stari dobri medvjed, dobrovoljno ući u posao. Novac ga je uvijek privlačio. Znam ja njegove želje.

— Onda mi uopće nije jasno što još čekamo — odlučno promumlja Jo. — Na konje i k njemu!

Linda utrča srušivši stolicu od uzbur-
šenja i straha.

— Oče! — uzviknu užasnutim gla-
som! — Dolaze! Bakerfieldovi jahači!
Već su tu, pred vratima.

Vasco Mortimer mirno ustade, uzme
revolver i namjesti opasač.

— Ne moraš se zato uzbuđivati! —
nježno reče svojoj kćeri. — Budi bez
brige, ja ću to srediti! Ne miči se iz
kuće!

Vasco Mortimer bio je visok, mršav
četdesetogodišnjak širokih ramena.
Crte lica odavale su čovjeka koji je u
životu prošao sito i rešeto. Posljednjih
godina postao je miran i staložen.
Samo ponekad, kad bi se razbjesnio,
sjaaj njegovih svijetlih očiju odavao je
nešto od one divijine koju je nekada,
kao mladić, nosio u sebi...

Kroz pritvorena vrata depirao je
topot kopita, a zatim je, naglo, sve
utihnulo. Kroz prozor je ugledao peto-
ricu jahača. Djelovali su smjelo i odu-
lučno, svi su imali puške u rukama.
To nije slutilo dobru.

— Vasco! Izlazi! — zaurila jedan od
njih.

— Ne idi! — panično je šaptala Lin-
da.

Vasco joj priđe, podiže stolicu i paž-
ljivo joj poglasi kosu.

— Ostani tu! Ja ću ih srediti!

Zatim naglo istrči iz kuće.

— Tu sam! — viknu zaklonivši se u
sjenu trljema. — Što je, što se tu dere-
te!

— Pođi s nama, Vasco! — oštro ga
poziva jedan dok su ostali uperili puš-
ke.

Vasco stisnu oči.

— S vama? Kamo? Zašto bih išao s
vama, odgovorite već jednom!

Jahači su odgovorili smijehom. Bili
su to mladi momci, grubi i osorni, s
lica im se čitalo za koga jašu.

— Kamo? — rugao se jedan. — Na
veliki sud, razbojniče! Konačno im-
amo dokaze da si ti taj koji misteru
Bakerfieldu krađe stoku!

Vasco se skamenio. Oči su mu bijes-
no sijevale, htio se odmah mašiti
revolvera, no ipak se svladao i samo
čvrsto stisnuo šake. »Ne!« razmišljao

je odmjeravajući ih. — »Suviše su mla-
di i glupi, ne zaju što govore ni s kime
imaju posla«.

— Slušajte, vi zvekan! — reče mirno
— Okrenite konje i nosite se dok vam
posjeta nije prisjela!

Podrugljiv izraz s njihovih lica ustupio
mjesto napetosti...

— Ti, Vasco, izgleda, nisi shvatio da
nas šalje mister Bakerfield...

— Ne zovi me Vasco, mladiću! —
reče prelazeći pogledom jednog za dru-
gim. — Gubite se! Brže! Osjećam kako
postajem nervozan. Ako Bakerfield
nešto treba, neka sam dođe. Poručite
mu to!

— Dovest ćemo mi tebe u red! — do-
baci jedan.

Vasco ih je netremice promatrao.

— Što čekate? Ili odmah nešto poduz-
mite ili se nosite!

Zapucali su. Sva petorica istovreme-
no. Puške su im, kao bijesne, poskakivale
u rukama. Konji su preplašeno
njištali.

Mladići su vjerovali da je Vasco
odavno podlegao njihovim mećima.
Prevarili su se u računu, imali su pre-
malo godina, nisu mogli znati što je
nekada značilo ime Vasca Mortimera.
Pri prvim hicima Vasco se snažno od-
bacio u stranu i na sigurnom čekao
svojih pet minuta. Tanad je pogadala
samo crni, suncem opaljeni drveni zid
kuće.

Iz svog skrovišta, desetak koraka
dalje, Vasco je mirno gledao kako s
kuće leti iverje. A onda se odlučio.
Ustao je, munjevito nanišanio i samo
dva puta opalio. Akcija je bila tako
brza da su napadači izgubili dvojicu i
prije nego su se snašli i repetirati puš-
ke.

Držeći preostalu trojicu na nišanu,
Vasco se sagnu i hladnokrvno podiže
svoj šešir.

— Bacite puške, uzmite ovu dvojicu
i čistite se! Ako ne želite da i vas sre-
dim, uradite to što prije!

I dalje držeći puške, šutke su ga
promatrali. Ipak, strah pred uperenim
kolom bio je jači... Već trenutak kas-
nije žurno su napuštali Vascov ranč.

Linda je istrčala iz kuće. Bila je
strašno blijeda.

— Jesi li ranjen? — zapita uplašeno.

— Nisam! — reče Vasco nježno je grijeći.

Bacio je pogled za napadačima i uvjerio se da su već daleko. Ogorčeno se nasmijao.

— Bože! Što li će se još dogoditi? — smeteno reče Linda. — U želji da nas odavde otjera Bakerfield će upotrijebiti svu svoju moć.

— Smiri se, djevojčice. — promrmlja Vasco. — Bakerfield je vrlo moćan, ali ni on ne može činiti sve što mu se prohtije. Znam se ja braniti! — nasmija se i povede kćer prema kući. — Sačekat ćemo njegov sljedeći korak.

— Jako se bojim, oče. On je tebe optužio za krađu stoke!

Vasco se ogorčeno nasmija.

— Da me zaista može protjerati kao kradljivca stoke, učinio bi to uz pomoć zakona, a ne bi slao revolveraše.

— Upravo me to i brine — uzvratila Linda uznemireno. — Ne možeš se vječno odupirati njegovim spletkama i prepadima. To je previše za jednog čovjeka!

— U ovom slučaju taj čovjek je tvoj otac! — nasmija se Vasco. — Ubuduće imaš više povjerenja u mene!

Ušli su u kuću.

— Gladan sam! — reče Vasco zatvarajući vrata. — Bojim se da ćemo ostati bez ručka ako ga što prije ne skineš s vatre!

— Baš mi te žao, oče — reče Linda uzimajući pregaču. — Danas imaš sastanak s Ann...

— Znam — blago se nasmiješi Vasco — samo mi nije jasno zašto me žališ. Pa ja se tome cijeli tjedan veselim!

— Znači — ići ćeš?

— Pa naravno! — odgovori Vasco i začuđeno je pogleda. U njezinim lijepim crnim očima primijeti strah.

— Ali Linda! — reče glasno — Što ti je? Budi bez brige, tebe Bakerfieldovi ljudi neće dirati.

Linda ode do kuhinje.

— Ne mislim samo na to. Pitanje je da li će, nakon svega što se dogodilo, Ann htjeti s tobom razgovarati.

Vasco odmahnu glavom.

— Ona već ima svoje mišljenje o svemu tome — reče sjedajući za stol. — Linda, je li ti krivo što idem k njoj? Iskreno mi odgovori.

Linda ga pogleda i nasmiješi se.

— Zaboga, oče! Meni je drago da se vas dvoje tako dobro slažete.

Vasco ugrize usnu.

— Imaš li mi još nešto reći? — nježno ga upita Linda.

Trenutak je oklijevao, a zatim zbuñeno počeo govoriti:

— Znaš, Linda, ja želim Ann dovesti na ranč. Živjet će s nama... Zauvijek... razumiješ? Kao moja... hm... kao moja žena...

Zatim joj uputi pogled pun napetog iščekivanja. Linda priđe i zagrl ga.

— I ja volim Ann, ako si to želio doznati.

— Dolista? — radosno upita Vasco.

Linda potvrdno kimnu glavom.

Vasco je privuče k sebi i poljubi.

— Onda ćemo, svi zajedno, ovdje divno živjeti — reče razdragano.

Linda priđe ognjištu.

— Je li ona upoznata s tvojim namjerama? Jesi li je već nešto pitao?

— Naravno! — naceri se Vasco prepredeno, no pritom ipak malo pocrvenio.

— I? — upita Linda.

— Njoj je najvažnije što ti o svemu tome misliš.

— Zbilja?

Vasco kimne.

— Danas sam joj želio saopćiti odluku. Zato i moram odmah u grad.

— Možeš mirno ići. Ne moraš se za mene brinuti, već ću se nekako snaći. Uostalom, više se i ne bojim Bakerfieldovih ljudi.

— I ne moraš ih se bojati, bar ne dok je Jim Boysen šerif. — reče lukavo se smiješeći.

Linda porumeni i skrenu pogled.

Zatim su počeli ručati. Pri kraju jela začuše topot kopita. Neki se konjanik približavao kući...

Linda potrči do prozora.

— Tko je to? — nervozno upita Vasco. Linda se okrenu. Djelovala je istovremeno i uplašeno i sretno.

— Dolazi Jim Boysen! — reče i htjede izaći iz sobe.

— Čekaj! — reče Vasco ustajući. — Imat ćete dosta vremena kasnije. Mislim da moram ja prvi s njim govoriti. Zato je sigurno i došao.

Dođe do prozora, pogleda van, a onda se ogleda po sobi. — Pospremi malo! On će sigurno htjeti ući — reče.

Moraš se pobrinuti da ostaviš dobar utisak. Ja, stari jarac, znam te stvari.

Vasco izađe pred kuću.

Šerif Boysen bio je dvadesetpetogodišnjak, visok, mršav i žilav, dugih nogu i mladenačkog izgleda. Djelovao je čisto i elegantno, često je mijenjao košulje, bio je uvijek svježije obrijan i uvijek je ugodno mirisao, tako je bar tvrdila Linda. Vasco je taj miris parfema bio vrlo čudan, no znajući da je Jim pošten momak, nije mu zamjerao.

Šerif se zaustavi pred kućom, siđe s konja i privezavši ga za ogradu, gurnu šešir na zatiljak.

— Zdravo, Vasco! Lijep dan, zar ne?

Vascovo se lice razvuče.

— Da, dan je lijep, ali ne i meni! No kakve mi vijesti donosiš? Ne vjerujem da je nešto dobro, ti sigurno nisi došao samo zato što je dan kao stvoren za jahanje!

Jim Boysen pogleda prema prozoru, no, ne vidjevši tamo nikoga, pogleda ponovno u Vasca.

— To kasnije! — naceri se Vasco pokazujući glavom na kuću. — Završimo najprije ono što imamo.

Jim Boysen ponovno navuče šešir na čelo.

— Stvari loše stoje, Vasco! Izgleda da je Bakerfield odlučio poduzeti sve protiv tebe.

Vasco kimnu.

— Dakle, ti već znaš što se danas dogodilo!

— I da i ne! — uzdahnu šerif. — Njegovci su te ljudi zatekli pri krađi goveda, a ti si onda dvojicu od njih ranio. Doktor kaže da će jedan vjerojatno umrijeti.

— Ja sam ih upozorio, Jime! Stajali su ovdje s uperenim puškama. Nazvali su me kradljivcem stoke.

— Ovdje?

Vasco potvrdi. — Da, pred mojom kućom.

— Bakerfield tvrdi da se sve odigralo na njegovoj zemlji.

— On je prokleti lažljivac! — zaurla Vasco. — Uostalom, pitaj Lindu!

— Bakerfield ima sedam svjedoka koji će to potvrditi.

Vasco pogleda oštro mladog šerifa.

— Znači, mogu početi pakirati stvari?

— Budi hladnokrvan, Vasco! — reče šerif. — Na suđenju ću ja, i još nekolicina, govoriti u tvoju korist.

— Znam ja kako to izgleda! — procijedi Vasco. — Bakerfield će zacijelo raspresti priču o mojoj prošlosti i porota će me proglasiti krivim. Ne, radije odmah idem pakirati!

— Ma poslušaj me, Vasco! Lijepo ti kažem da ima dovoljno ljudi koji će stati u tvoju obranu — odvrati šerif.

— Ti to činiš samo zbog Linder! To će Bakerfield ionako odmah porotnicima objesiti na nos!

— Nemam ja ništa protiv toga da Bakerfield u sudnici objavi moje zaruke s tvojom kćerkom.

Vasco pljunu.

— Imaš čudan smisao za humor, mladiću!

— To mi je po majci! — odvrati šerif, uđe pod trijem i lupi Vasca po ramenu. — Neka Bakerfield priča što hoće, tako i tako će mu, na kraju, sve prisjesti. Ja, naime, znam sasvim pouzdano tko su kradljivci stoke. Kad ih razotkrijem, cijelom gradu će postati jasno kakva je Bakerfield ništarija. On namješta krađu stoke zato da bi je tebi mogao prišiti. Vjerujem da će me sud ovlastiti da ga odmah, u samoj dvorani, uhapsim.

— Što? — iznenadi se Vasco.

Mladi šerif potvrdi klimanjem glave.

— Da, stvari tako stoje. Nemoj dozvoliti da ti kosa posijedi od briga! Ja ću već doskočiti tom tipu.

— Mislim da ću to bolje sam srediti... — procijedi Vasco namršteno gledajući u daljinu. — Najbolje je da to odmah učinim, na svoj način...

Zatim duboko uzdahne i htjede osedlati konja, no, Jim Boysen ga zadržao.

— To je najgluplja stvar koju sada možeš učiniti. Bakerfieldu je »tvoj način« dobro poznat, na tu kartu on i igra. Čeka da mu ti, poput bijesne zvijeri, dojuriš na nišan. Zar to zaista ne shvaćaš?

— Ne tiče me se! — odbrusi Vasco. — I ranije sam svoje stvari tako sredi-vao i nikad me nije zanimalo čeka li me netko na nišanu ili ne.

— Ma slušaj me, ti tvrdoglavi, stari bivole! — uzviknu Jim dok mu je na

usnama titrao smiješak. — Ništa ti nećeš poduzimati! Baš ništa! Danas sam već bio kod suca i utanačili smo proces za petak poslije podne. Za jedan sat i Bakerfield će to saznati. Pusti tu lopužu da zadovoljno trlja ruke, on ne zna što mu se sprema. Ja ću malo zakasnit na proces. Neposredno prije moram uhapsiti prave kradljivce stoke. No, što kažeš? Bit će zabavno, zar ne?

— A što ako stvari krenu loše, Jim? Možda su ti tipovi isparili.

Jim Boysen strese glavom.

— Za to sam se već ranije pobrinuo. Moj stari prijatelj Sutter posudio je od jednog od tih lupeža dvije stotine dolara. Kladim se s tobom u što god želiš da taj bez svoga novca nikamo neće odjahati.

— Je li sve to istina?

— Pouzdaj se u mene — odgovori šerif. — Sad bismo već mogli ući u kuću...

— Ti samo uđi Jime. Ja idem osedlati konja.

— Kamo ideš? — sumnjičavo upita šerif.

— U grad, imam sastanak s Ann.

Jim Boysen napravi neku grimasu.

— Samo se ti cedi — reče Vasco i okrenu mu leđa.

— Pričekaj malo, Vasco! — pozove ga šerif.

Vasco stade i pogleda ga.

— Ono maloprije, o zarukama... mislio sam ozbiljno.

— Tako sam i shvatio — promrmlja Vasco.

— Zar ne želiš da prvo tebe pitam?

— Ako to i Linda želi, nemojte puno razmišljati, imate moj blagoslov!

— Neću ti Lindu odmah odvesti iz kuće — veselo reče Jim — Ne moraš se bojati da ćeš još noćas ostati sam.

— Već ću se ja pobrinuti za društvo... — odvrati Vasco i potrči prema staji. — Na najboljem sam putu — promrmlja sebi u bradu.

Nakoliko trenutaka kasnije Vasco se vratio vodeći konja za uzdu. Ostavio ga je pred kućom i ušao.

Linda i šerif naglo se razdvojiše.

— Oče! — kliknu radosno Linda. Oči su joj svjetlucale od sreće.

— Dobro, dobro! — namignu Vasco. — Budi sretna s tim mladićem, ako ti ne smeta to što miriši poput putujuće parfimerije.

— I ti bi se koji put mogao malo bolje dotjerati — nasmija se Jim. — Na primjer sada, kada ideš k Ann. Ako želiš mogu ti odstupiti punu bocu!

— Baš ti hvala — promrmlja Vasco. — Miliji mi je smrad po kravama i konjima. Nego, jeste li vas dvoje sve rekli jedno drugom? Meni se, naime, počinje žuriti...

— Ali, zar se nećemo kucnuti? — upita razočarano Linda. Vasco kimnu i uzdahnuvši skide šešir.

— Ovo bi mogla biti dvostruka svadba — razmišljao je Vasco ispijajući piće nakon zdravice. Na trenutak zaboravio je sve nevolje i bio je vrlo zadovoljan.

Četvrt sata kasnije već je s Jimom Boysenom jahao prema gradu.

III

Linda Mortimer nije dugo bila sama. Nepun sat nakon odlaska njezinog oca i Jima, začula je topot kopita. Ovog puta zvuk je dolazio sa sjevera.

Naravno, odmah je pomislila na Bakerfieldove jahače. Unatoč strahu koji ju je obuzeo, bilo joj je drago da otac nije kod kuće. »Dok je sa šerifom, ništa mu se neće dogoditi« — mislila je. Topot je postajao sve jači...

Linda je brzo pritrčala vratima i zaključala. Razmišljala je da li da iz oćevog ormara uzme neko oružje. Jahači su već bili pored šupe.

Linda ode najprije do prozora i promotri ih.

Odmah je uočila da su stranci i njezin strah malo popustili.

Četvorica... Konji su bili iznureni i puni prašine. Odmah se vidjelo da iz daleka dolaze. Zastali su pored korita s vodom i sjehali. Poskidali su šešire i počeli moćiti lice i vrat. S druge strane korita konji su uronili njuške u vodu.

Jedan stranac, čvrst i zbijen čovjek, okrenuo se prema kući. Obrisaao je

rukom lice i stavio opet šešir na glavu.

— Hej, ima li koga?

Linda ga promotri kroz prozor. Lice mu je bilo tvrdo i umorno, no imao je svijetle, vesele oči.

Linda otključa vrata i izađe pod trijem.

— Hej! — povika ona.

Čovjek je iznenađeno pogleda. Ostala trojka pored korita znatiželjno su se zabuljila u nju.

Onaj prvi, odmjerivši je od glave do pete, brzo skide šešir.

— Gospodice! — reče naslonivši se rukom na bure kišnice. — Odmah ću skočiti u ovo ako vi niste Linda!

Njegovo dobro raspoloženje pređe na nju.

— Da, gospodine, ja sam Linda!

— Nevjerojatno! Ja vas poznajem od... no, onda ste imali... Ne, to se sad ne smije više govoriti... Ne mogu vjerovati, Linda, da ste toliko narasli! Dakle, dobar dan, Linda! Ja sam Matt Stonewall.

— Vi ste Matt? Otac često priča o vama, zato i znam za vas — reče Linda, priđe i pruži mu ruku. — Dobro došli, gospodine Stonewall!

Matt stresе glavom, uhvati Lindi i drugu ruku pa je glasno se smijući podiže u zrak.

— To ne mogu vjerovati! — ponovi kroz smijeh.

Prišli su i ostali i cereći se skinuli šešire.

Matt se okrenu:

— Jo! Pogledaj! Možeš li vjerovati da je ovo Vascova kći?

Krupan čovjek, nešto stariji od Vasca Mortimera, sa smiješnim prašnjavim šeširom na glavi, priđe i pruži Lindi ruku.

— Da, ja sam Jo, dobri stari stric Jo! Sjećate li se? Nekad ste mi često sjedili na koljenima...

— Na žalost, toga se ne sjećam — reče Linda. — Ali vas svejedno poznajem jer otac i o vama često priča razmišljajući gdje ste i što radite.

Jo Mander povuče Matta Stonewalla u stranu.

— Zar ti nisam rekao? Stari dobri Vasco nije nas zaboravio!

— A gdje je on zapravo? — upita zatim Matt Lindu.

— Prije jedan sat odjahao je u grad — odvrati Linda. — Ali udite u kuću, svi ste dobro došli! Konje možete smjestiti u staju, dovoljno je velika. Nadam se da vam se nikuda ne žuri, zar ne? Otac će se sigurno vratiti tek navečer.

— Hvala, Linda! — odgovori Matt. — Tvoj poziv rado prihvaćamo. Ovo su moji i Joovi prijatelji, vaš otac ih poznaje. Ovo je Wego Selby, a drugi je Sammy Winther. — No što ste vas dvojice zanimali? Niste ni sanjali da ta stara lutalica Vasco ima ovakvu kćer, ha?

Obojica pružiše Lindi ruku. Bili su mlađi od Matta koji je prošao tridesetu, čvrsti i grubi momci.

Poslije toga svi su ušli u kuću. Znajući da su dugo jahali, Linda je odmah iznijela jelo na stol. Pristavila je i kavu. Kad se vratila u sobu, primijetila je da nedostaje Wego.

— Wego se bavi konjima. — objasni Matt. — Rekao sam mu da se, zacijelo, nećete ljutiti ako u vašoj staji potraži nešto konjima za hranu.

— Pa naravno! — nasmije se Linda i pozva ih k stolu. Bilo joj je drago da su stari prijatelji njezina oca ovdje baš sada kad je on sam protiv moćnoga Bakerfielda. Najradije bi im odmah kazala koliko su njezinom ocu upravo sada potrebni pravi prijatelji, ali je pomislila da ocu možda neće biti drago ako čuje da je molila pomoć od ljudi s kojima se on prije toliko godina rastao.

Kada su sjeli za stol, Linda je odvezala pregaču:

— Idem u staju po Wega. Sigurno je i on gladan.

— Nemoj Linda! — reče Matt. — Ti samo sjedi, a ja ću...

U taj čas naglo utrči Wego. U rukama je držao puške.

— Prokleti policijski psi! — procijedi zalupivši vratima. — I dalje su nam za petama!

Svi skočiše na noge. Matt baci pogled na Lindu, a onda oštro pogleda Wega.

— Idiote! — reče mu kratko, i uzevši svoju pušku, ode do prozora. — Jesu li te spazili? — upita zatim.

— Ne! — odgovori Wego dijeleći ostalima njihove puške.

Matt pogleda kroz prozor. Dolazili su sa zapadnih brežuljaka. Bila su dvojica. Brzo su se približavali ranču.

— Wego! Sammy! — prosikta Matt. U šupu i čekajte na moj znak. Brzo!

Wego i Sammy izjuriše. Matt zatvorí vrata.

— Jo, ti k prozoru i sakrij se iza zastora!

— Pa nećeš ih valjda pustiti u kuću? — upita Jo stigavši brzo do prozora. — Sad ih se konačno moramo riješiti, inače je sve uzalud.

— Da, ali ušuti već jednom! — reče Matt nervozno. Tada pogleda Lindu. Stajala je, zapanjena, na kuhinjskom pragu.

— Ti prokleti drumski razbojnici! — reče joj Matt na silu se smiješeći. — Imamo nešto novca i ti tipovi su to nanjušili. Stavili su i šerifske zvijezde, samo da bi nas zavarali.

— Ako ovdje dođe do nekakve pucnjave, moga oca to može uništiti, — reče Linda.

— Uopće neće biti pucnjave — nasmijsa se Matt. — Samo ćemo ih otjerati. Osim toga, ovdje nas nitko ne može čuti... Vasco je dobro odabrao mjesto za ranč ... Daleko i na osami... Točno ono što mu treba...

— Nije dovoljno udaljen... — zamišlje no uzdahnu Linda.

— Dolaze! — šapnu Jo. — Linda, za vas je najbolje da odete u kuhinju i zatvorite vrata!

— Brzo, Linda! — prosikta ljutito Matt.

Linda ih samo pogleda i zatim ode u kuhinju.

— Moramo ih likvidirati! — ponovi šapatom Jo. — Bit ćemo bez brige tek kad ih skinemo s vrata, Matte!

Matt je stajao kod drugog prozora i kroz zastor gledao dvorište. Stali su kod korita i odmah sjahali, ostavili konje i uputili se prema kući. Bili su iscrpljeni i premoreni i očito nisu imali pojma da ulaze u stupicu.

Matt pogleda Joa. Jo je već podigao pušku, spreman da u trenu razbije staklo i otpočne paljbu.

Matt duboko uzdahnu, skupi usnice i onda se naglo uputi prema vratima.

Otvori ih i, s puškom u ruci, izađe van.

Dva šerifa smjesta stadoše i jedan nešto zaustí.

U tom času iz šupe prasnúše puške. Zatim, uz zveket razbijenog stakla, prasnú i Joova puška.

Obojica su odmah htjeli podignuti ruke, no nisu stigli. Kao pokošeni — stropoštali su se mrtvi na zemlju.

Odigralo se tako brzo da Matt nije stigao niti jednom opaliti.

Ponovno je zavladao tajac. Iz šupe je, kroz otvorena vrata, kuljao dim baruta. Svima im je, još uvijek, zvonilo u ušima.

Kuhinjska vrata naglo se otvoriše i Linda istrči.

— Za ime boža, gospodine Stonewalle! — reče užasnuto.

Matt je samo pogleda a zatim side u dvorište. Jo pođe za njim. Wego i Sammy već su izašli iz šupe.

Matt šutke pogleda dvojicu na zemlji. Na svakom je sjala šerifska zvijezda.

— Mrtvi! — reče Jo.

Matt se okrenu.

— Moraju smjesta nestati! — reče brišući suha usta.

— Što ako je netko čuo pucnjavu? — Upita Wego osvrćući se.

Jo pljunu.

— Glavno je da smo ih se riješili! Sad se više nemamo koga bojati.

— Bili su to vraški uporni momci! — reče Sammy, najmlađi i najsnažniji među njima.

— Rekao sam da ih smjesta maknete! — reče razdraženo Matt. — Hajde, što čekate? I da se razumijemo: to su bili drumski razbojnici i htjeli su nas opljačkati!

Wego ga pogleda cereći se.

— Djevojka će nam možda vjerovati, ali ne i Vasco. Taj sigurno neće!

— To prepusti meni! — zareža Matt. — Mičite se već jednom! Nadite lopate i na posao! — Jo, ti preuzmi njihove konje! Skini im sedla i uzde, to također ide pod zemlju! Onda ih nekud otjeraj, što dalje...

Jo potrči prema konjima, a Wego prema šupi. Matt još jednom pogleda oko sebe, pa uđe u kuću.

Znao je da Lindi mora dati neko objašnjenje.

— To su bili šerifovi pomoćnici! — reče Linda čim ga spazi. — Kako ste to mogli učiniti! Zar mog oca želite uvaliti u još veću nevolju?

— Ne uzbuđujte se, Linda! — reče Matt glasom iz kojeg je nestala sva prijaznost. — Vasco će to već razumjeti! Da, mi smo bili u bijegu, a ti tipovi stalno za nama. I tako već tjednima. Sad smo ih se riješili i to je sve!

Linda se odmaknu od njega.

On je pogleda stisnutih očiju: — No, što je? Što vam je sad odjednom! Uostalom, vaš otac je ranije isto tako živio! Bio je s nama, jedan od nas.

Linda energično strese glavom.

— Ne, to sigurno nije istina! Ja dobro poznajem svog oca. Vaši ljudi skriveni u šupi, pucali su im u leđa! Tako nešto moj otac nikada ne bi učinio. Nikada!

Matt se zlobno nasmije: — Vidim da se vama prikazao u najboljem svijetlu. Ali ostavimo to! Čim se Vasco vrati, razgovarat ću s njim. Vidjet ćete da će on shvatiti! Nego, ima li ovdje nešto za popiti?

Linda ga je preplašeno promatrala.

— Platit ćemo za sve! — reče Matt bijesno. — Ne gledaj me tako! Idi, pronadi nešto!

— Kavu? — jedva izušta Linda.

— Da! — zareža Matt sjedajući za stol.

— Linda donese lonac s vrućom kavom.

— Željela bih da vi i vaši ljudi odeste odavde!

— Zar sam rekao da ćemo vječno ostati? — naceri se Matt.

— Bilo bi bolje da vas otac ne zatekne ovdje! — odvrati Linda hladno.

— Nemate pravo! Vasco će biti van sebe od veselja kad nas ovdje nađe!

— Ne vjerujem! — odvrati Linda ne ljubazno.

— Radite vi samo svoj posao i mene ostavite na miru! — reče otresito Matt. — Bit će bolje za vas!

Linda se okrenu i ode u kuhinju.

Nedugo zatim udoše Wego, Sammy i Jo.

— Sve je obavljeno! — s vrata reče Jo. — Konje sam smjestio u staju, ako nam trebaju...

— Staja mu je velika kao žitnica, ali izgleda da su u njoj samo dva konja! — nasmija se Wego. — Vasco će biti drago kad unutra nađe i ove konje, zar ne Jo?

Jo kimhu. Skine svoj veliki prašnjavi šešir, obrisa rukom znoj s čela i svali se u stolicu.

— Bljedan je ovo ranč, Matte! — reče zatim. — Vasco nije baš mnogo postigao. Do sad je već sigurno shvatio da se poštenim poslom ne može naprijed.

— Neki jahač se približava! — prošapta najednom Sammy.

Svi skočiše do prozora. I Linda, čuvši topot kopita, uđe u sobu.

— To je otac — reče zabrinuto.

Nitko se ni ne osvrnu na nju. Kad je jahač izronio iza drveća, vidjeli su da je to zaista Vasco Mortimer.

— Da, to je on! — uzviknu Matt. — Idemo ga dočekati!

IV

Jašući prema svojoj kući Vasco Mortimer je razmišljao o Ann Sutter i o životu koji im predstoji. Ann je radošno prihvatila prijedlog da dođe živjeti na njegov ranč i Vasco je bio ispunjen nekim unutarnjim zadovoljstvom. Začudio ga je jedino to što ga Linda ne čeka na vratima. Silazeći s konja, stalno je pogledavao prema kući. Postajao je sve zabrinutiji.

Tad najednom spazi da se otvaraju vrata.

Matt Stonewall! Toliko godina ga nije vidio, a nekad su bili nerazdvojni... Vasco je iznenađeno zastao. A kad je iza Matta spazio još i starog Joa, više se nije mogao obuzdati. Skide šešir, baci ga na zemlju pa, vičući od radosti, poleti prema njima.

— Matte! — zaurila Vasco. — Jo, stari razvratniče!

Grljenju i lupanju po leđima nije bilo kraja. Vasco se jedva na tren oslobodio kako bi mogao pozdraviti i ostalu dvojicu.

— Znači, niste me zaboravili! — reče Vasco vrteći se u krugu kako bi ih sve vidio. — Kako ste uopće pronašli starog Vasca, vi vucibatine? No, uđimo u kuću, moramo ovo zaliti! Ni ne shvaćate koliko usamljenom čovjeku znači posjeta starih prijatelja. Ugurali ih u kući i stavi Mattu ruku na rame.

— Matte, lopužo stara! Još mi nisi rekao kako ste me pronašli? Često sam mislio na sve vas i pitao se da li ste se i vi smirili! Jeste li u prolazu? Kamo ste se uputili?

No Vasco ni ovog puta nije sačekao odgovor jer je spazio Lindu na kuhinjskim vratima.

Usiljeno se smješkala. Nije željela ocu pokvariti veselje.

Vasco priđe i zagrli je.

— Onda Matte, što kažeš? Zar nije izrasla u divnu djevojku? — upita ponosno.

Matt potvrdno kimnu i nasmija se.

— Znaš, kad smo je ugledali, skoro smo svi pali na guzicu. Zar ne, Jo? Znali smo da je sigurno porasla, ali nismo ni mislili da je već djevojka, i to vraški lijepa! Zar ne, Jo?

Stari Jo nijemo potvrdi.

— Ti si zaista prokleti srećković, Vasco!

— Da, ona je moje jedino blago — odgovori Vasco. — No sjednite već jednom što stojite? Kako ste već dugo ovdje? Je li vam Linda dala štogod za jelo?

— Divno nas je ugostila — reče Wego.

— Linda! — pozove Vasco sjedajući k ostalima. — Stari prijatelji su ovdje, dakle — whisky na stol!

Linda odmah otrči prema kuhinji.

— Što i kako je sa mnom, to ste vidjeli. No, sad mi vi pričajte o sebi. Reci mi, Matte, što ste vi, pasji sinovi, radili sve ove godine? Znaš koliko me sve to zanima! Ako se dobro sjećam, nakon našeg rastanka vi ste se udružili s Ringom Starbuckom, zar ne?

— Ringo je mrtav! — reče Matt. — Neki šerif ga je ubio zbog nekog starog grijeha. Dugo ga je tražio i baš kad nas nije bilo blizu, dogodilo se... Ubrzo smo napustili Kansas. Tamo više nije bilo života za nas..

Skupljenih usnica Vasco je zamišljeno gledao preda se.

— Zapravo, uvijek sam volio Ringa. Katkad se nismo slagali, no to je razumljivo. Ali sve u svemu, bio je to divan čovjek; iskren i neustrašiv! Kako se to dogodilo?

Matt slegnu ramenima.

— Znam samo to da mu je pucao s leđa. Bio je...

Matt naglo ušuti i podiže glavu.

Stojeći iza oca, Linda ga je netremice promatrala.

— To je najodvratnija stvar koja postoji! Pucati u leđa! — smrknuto reče Vasco.

— Za Ringa! — promrmlja Vasco podiživši svoju čašu.

— Za stara dobra vremena! — odvratiti Matt, neprestano gledajući Lindu.

Kolebala se da li da ona ocu sve ispriča.

— Ja idem u kuhinju — reče napokon. — Ovi ljudi žele ti nešto ispričati, oče! Vjerujem da će to učiniti Matt! — reče i iziđe iz sobe.

Vasco se začuđeno okrenu.

— Linda! — No kuhinjska vrata već su bila zatvorena...

— Što je sad? Što joj je odjednom, Matte? — upita Vasco.

Matt se nasmija i podiže svoju čašu.

— Za naše prijateljstvo, Vasco! — nazdravi mu.

Kad su odložili čaše, Vasco pažljivo pogleda jednog pa drugog.

— Matte, o čemu to moramo razgovarati? — upita ozbiljno Vasco.

— Ništa posebno, za čas ćemo to srediti! — reče Jo.

Vasco je netremice promatrao Matta.

Matt se promeškolji: — Znaš, stari moj, bili smo u neprilici. Ti znaš kako je to. No to je prošlo i sad je opet sve u redu.

Vascov pogled zatitra.

— I što ima Linda s tim?

— Stigli smo ovamo oko podne — umiješa se Jo. — Sat kasnije banula su ovamo dva šerifa! Bili su nam za petama još od granice, ali nismo ni pomišljali da će nas čak ovamo slijediti.

Vasco proguta slinu i stisnutih očiju pogleda Matta.

— I dalje?

— Zakopali smo ih kod onih brežuljaka na zapadu — reče Matt.

Vasco polagano ustade. Njegovo lice postade odjednom blijedo i upalo. Nervozno ode do prozora, no odmah se vrati k stolu.

— Matte, samo mi je još to trebalo! reče promuklo. — Kao da i bez toga nemam dovoljno nevolja!

— Mi nismo znali da nas slijede, Vasco! — odvrati Matt.

— Gdje ste ih ubili? — ubrzano dišući upita Vasco.

Jo pokaže prema vratima.

— Tu, pred kućom!

— Prokletstvo! Vama je valjda jasno što znači ubiti šerifa! Uskoro će za njima doći ostali, od iste sorte! I onda sam ja s vama u istom sosu, Matte! Ovdje se dobro zna moja prošlost, a to i koriste protiv mene. Imam protivnike koji me žele otjerati oдавде! Uvidate valjda da ste pustili vođu na njihov mlin! Meni preostaje samo da se pakiram, sa mnom je svršeno!

Matt pogleda Joa.

— I to govori naš stari prijatelj Vasco!

— To nema nikakve veze s našim prijateljstvom! — odbrusi razdraženo Vasco. — Zar si očekivao da ću skočiti u zrak od veselja što ste točno pred mojim vratima ubili dva šerifa? I to sad, kad mi je i tako briga preko glave!

— Ali shvati da smo morali! — javi se Wego. — Osim toga, nitko za to neće ni saznati. Ti su tipovi došli iz vrlo udaljenog šerifskog okruga. To je prevelika udaljenost da bi itko nešto doznao, a kamoli poduzeo!

— To ti tako zamišljaš! Vidi se da si proketo mlad i lakomislen! — odbrusi Vasco. — Ja o tome ipak znam nešto više! A isto tako i Matt i Jo!

Matt se kiseloo nasmija.

— Mladić je u pravu, Vasco! Nikad se neće ništa saznati, samo ako ti pokažeš malo dobre volje i pomogneš nam...

— Ne znam samo kako! — zagrmi Vasco. — Dat ću vam jela i pića, a možete uzeti i moje konje ako vam trebaju! To sam dužan učiniti u ime našeg prijateljstva. Ali — to je sve!

Više od mene ne možete zahtijevati! To ste, uostalom, i vi meni dužni!

— Vasco, mi nismo slučajno došli u ovaj kraj! — reče ozbiljno Jo. — Tek smo usput saznali da ti ovdje živiš!

Vasco ih je prodorno gledao:

— Sad me slušajte! — reče promuklim glasom. — Ako u ovom kraju nešto namjeravate, nije u redu da ste došli k meni. Dovraga, Matte, zar ne shvaćaš da sam se ovdje skrasio! Imam kćer za koju se moram brinuti!

— Ne uzbuđuj se toliko, Vasco! — reče uvrijeđeno Matt. — Mi smo te samo htjeli uključiti u jedan vlaški dobar posao. To nam je bila jedina namjera.

— Ne! — odbrusi Vasco. — Tisuću puta — ne!

— Ali prvo saslušaj — reče Jo.

— Ne! Ne zanima me ni jedna riječ o vašim namjerama!

Matt ustade i obiđe stol.

— Vasco, obogatit ćemo se! Strašno ćemo se obogatiti!

Vasco se gorko nasmija: — Matte, zar ti još nisi neke stvari shvatio? Zar si zaboravio koliko smo često u takvo što vjerovali, a zaradili samo nekoliko metaka? — Ne! Ja sam s tim svršio! Odluka je konačna! To sam vam još onda rekao!

Matt se zadovoljno nasmija.

— Ali sad se radi o gomili love! Za nekoliko tjedana svi ćemo se naći na moru, i to svaki u svojoj kući! O tome smo uvijek i maštali, Vasco! Kuća na moru, velika i bijela poput dvorca... Sam ćeš sebe žaliti što si tolike godine proveo u ovoj daščari!

Vasco duboko uzdahnu.

— Možda je ovo daščara, a možda je i nešto gore od toga — reče tiho. — Ali ta je daščara moja kuća, moj dom! Prokletstvo, ja sam ovdje zadovoljan. Matte! I ne dam to nizašta. Najmanje ne za neku glupost koja bi me odvela na stari put. Ne! Sjedni i o tome mi nemoj više govoriti! Vi ste moji gosti, makar me to i u nevolje uvalilo! Jedite, pijte, ali nakon toga idite svojim putem! Ja više nisam onaj čovjek kojeg ste nekad poznavali! Promijenio sam se i takav želim ostati!

Nakon toga Vasco je sjeo, no Matt je i dalje stajao pored njega.

— Ta stvar ne ide bez tebe, Vasco! — reče suho Matt. — Potreban si nam!

— Rekao sam već, govorimo o nečem drugom! — odvrati on oštro.

— Zar ćeš svojim starim prijateljima zaista upropastiti ovakav posao? — upita stari Jo.

— Ako ste već od samog početka znali da to ne ide bez mene, sami ste krivi! — odbrusi razdraženo Vasco. — A sad zaista neću ni riječ više o tome! Kako je tvoj otac, Wego? Je li uspio s novom sortom pšenice?

Wego se promeškolt na stolici pa pogleda upitno Matta.

Matt strese glavom, na što Wego napravi grimasu i slegnu ramenima.

— Zar me nisi razumio, Wego? — lju-tito upita Vasco.

Wego se samo smijuljio.

— Da mu možda ti nisi zabranio da govori? — upita Vasco oštro pogledav-ši Matta.

Matt polako obide stol i sjede nasu-prot Vascu.

— Nemamo puno vremena, Vasco! Prvo moramo sve dogovoriti, a nakon toga razgovaraj s Wegom koliko god želiš!

— Ti zaboravljaš gdje se nalaziš! — procijedi Vasco. — U ovoj kući samo ja postavljam uvjete!

Matt ga je šutke promatrao.

— U redu, Matte! — reče ledeno Vas-co. — Ako ne želite prestati s tim, nosi-te se iz moje kuće! I to smjesta!

— Htjeli smo napasti transport sre-bra, Vasco! — reče hladno Matt. — Do-sada to nikome nije uspijevalo jer nije lako pobjeći s teško natovarenim kolima. Zato smo htjeli kola sakriti kod tebe, a i poslije ih u miru i bez žurbe otpremiti dalje.

Vasco naglo ustade i stavi ruku na revolver.

— Nosite se!

Matt se malo odmaknu.

— Nisi nas uplašio svojim koltom, Vasco! Sammy već od ranije drži svoj kolt ispod stola, a ima prokleta veliki kalibar — može ubiti čovjeka i kroz tri ovakva stola!

Vasco teško uzdahnu.

— Matte, zar ste zaista na to sprem-ni? Zar ste po to došli ovamo?

Matt slegnu ramenima.

— Računali smo na starog dobrog Vasca! Onog koga mi poznamo.

— E, u tome ste se prevarili! I to sam vam već rekao!

Matt strese glavom:

— Ma, ostao si ti onaj stari, samo pričaš da si se promijenio.

Vasco pogleda Sammya. Sjedio je nagnut naprijed, naslonjen na rub sto-la. Ruke je držao pod stolom. Vasco shvati da nema nikakve šanse — u tren-u bi bio mrtav! No teško se s tim mirio.

— Ne želite valjda da sudjelujem u tome protiv svoje volje! — reče Vasco teško dišući. — Toga ipak među prija-teljima nema.

— Ako na tu kartu igraš — naceri se Matt — moram ti reći da isto tako nije lijepo ostaviti prijatelje na cjedi-lu!

— Ti niti ne znaš što tražiš od mene — reče Vasco. — Sljedeći transport srebra je za tri dana, a toliko dugo ne možete ostati pod mojim krovom. Še-rif iz grada prolazi skoro svaki dan ovuda!

— Ne mora nas nitko vidjeti! — reče Sammy. — Ako nam ti pomogneš, sve će ići glatko!

— O pomoći nema ni govora! — raz-jareno reče Vasco. — Ne prisiljavajte me na to!

— Ti nas sâm na to tjeraš! — odvrati Matt.

Vasco ga razjareno pogleda.

— Lud si! Vi me želite uništiti! Dode-te ovamo, ubijete dva šerifa pred mo-jim vratima, tražite da sudjelujem u pljački, a ni ne pitate za nevolje u kojima se već nalazim!

— Zato ćeš dobiti gomilu novaca! Moći ćeš njime oblijepiti sve zidove u ovoj daščari i još će ti ostati dovoljno da uživaš do kraja života.

— Prije mi se čini da ćemo svi otići dovraga! — reče Vasco. — Onda se sje-tite da sam to predvidio!

— Uvijek si bio dobar prorok — reče Matt. — Nisi se ni za dlaku promijeo!

— Promijenio sam se, i te kako! — zareža Vasco. — Da n'sam, već bih vas sve pobio!

— Ti zaboravljaš na Sammyevu arti-leriju pod stolom!

— Znaš ti dobro da me to nikad nije plašilo! — tiho promrmlja Casco.

— Dosta je bilo razgovora! — reče Matt. — Uzme zatim bocu i svima nadoči. — Pijmo sad za uspjeh našeg pothvata!

Matt, Wego i Jo podigli su čaše. Slijedio ih je i Sammy, držeći desnu ruku i dalje pod stolom. Tada su svi pogledali u Vasca čekajući da i on uzme svoju čašu.

Vasco ih je trenutak promatrao, a zatim posegnuo za čašom. Uhvatio je lijevom rukom i visoko podigao. Zatim je polagano nakrenuo i prollo sav whisky na pod. Stisnutih očiju sva četvorica su ga napeto promatrala.

— Ništa zato! — obrati se Matt ostalima. — Sammy, ti pazi dok piješ! Vasco je iznimno uzeo čašu lijevom rukom!

— Bez brige! — naceri se Sammy.

Iskapili su piće. Sammy nije ni trenutka skinuo pogled s Vasca.

— Wego, osedlaj konja i kreni u grad! — reče Matt odloživši čašu na stol.

Wego odmah ustade, s klupe pored vrata uzme svoju pušku i izađe.

Vasco pogleda za njim. — Što će on u gradu? Stranac će im odmah upasti u oči! Ako se sazna da je kod mene, stvar je propala! To vam je valjda svima jasno?

— Ništa ti ne brini, zna Wego svoj posao! — promrmlja Matt.

— I ja znam svoj! — odvrati ledeno Vasco, okrenu se i pođe prema kuhinji.

— Stani! — zagrmli Matt. — Kud si krenuo?

Vasco stade. Osjećao je da su mu u leđa uperena tri revolvra. — Hoću Lindu poslati na spavanje. To je sve!

— Sjedni ovdje s nama! — naredi Matt.

Vasco je gledao u pod. Ovo stanje mu je bilo neizdrživo. Znao je da mora doći do sukoba između njega i Matta. Što prije, to bolje za sve! U to je bio siguran.

— Matte, praviš grešku za greškom! — reče promuklo.

Matt ustade, dode do njega i pritisnu mu revolver u leđa. — Zao mi je! —

reče vadeći mu kolt iz korica. — To činim za tvoje dobro, a i ja sam tako mirniji! Sjedi!

Matt se vratio i sjeo. Mirno je ispraznio Vascov kolt i onda mu ga bez riječi bacio natrag. Uхватivši revolver, Vasco se polagano uputio prema stolu. Izvana se začuo topot kopita — Wego je u galopu krenuo prema gradu.

Malo kasnije Jo je bez riječi ustao i otišao poslati Lindu na spavanje. Sjedajući ponovno za stol izvadio je iz džepa snop karata.

— Vasco, dijeli! — reče suho Jo.

Vasco pogleda od jednog do drugog, onda zgrabi karte i poče ih nervozno miješati.

V

Vani je već pao mrak, kad se začuo topot kopita.

Jo i Sammy pogledaše Matta. Ovak skupi sve karte i složi ih.

— To se Wego vraća! — reče Matt i vrati Jou karte.

— Ali nije sâm! — uznemireno reče Vasco. — To nije topot samo jednog konja.

— Doveo je Ann Sutter! — reče mu suho Matt. — Tek toliko da budemo sigurniji u tebe, Vasco!

U to se otvoriše vrata i uđe Wego s Ann. Vasco se ukoči.

Ann ih je sve iznenađeno pogledala.

— Vasco, što je to toliko važno da sam morala odmah doći? — upita zatim.

Bilo joj je oko trideset godina. Nije više bila mlada djevojka, već zrela žena. Bila je visoka skoro kao Vasco i malo je naginjala debijanju. Imala je plavu kosu i rado je oblačila modre haljine. Ta joj je boja izvršno pristajala.

Matt, Sammy i Jo zabuljili su se u nju jer je zaista bila lijepa.

Vasco ni ne podiže pogled prema njoj. Polako ustade, zgrabi stol i u divljem ga zamahu izvrnu na Sammya i Joa. Obojica tresnuše na pod skupa sa stolicama. Zatim se baci na Matta.

Matt još nije bio pravo ni ustao, već je primio udarac. Bio je to straho-

vit udarac, kakav Vasco ranije nije imao. Stekao ga je radeći grube i teške poslove na ranču. Od udarca Matt je sjeo na stolicu. Drugi udarac odbacio ga je, skupa sa stolicom, do zida. Vasco je odmah poletio za njim i još jednom ga, svom snagom, udario u glavu. Od tog udarca Matt se, kao munjom pogođen, stropoštao na pod.

Vasco se okrenu i ukoči se! Wego je čvrsto držao Ann i pritisnuo joj revolver u bok.

— Ne miči se, Vasco! — zareži bijesno Wego. — Je li ti sad jasno zašto smo je doveli?

Vasco ogorčenom kretnjom spusti ruke niz tijelo. Sammy i Jo ustadoše s poda. Obojica su odmah izvadili revolvare i uperili ih u Vasca.

— Da više nisi ni pokušao nešto slično! — dahao je Jo odgurnuvši Vasca u stranu.

— Vasco, pomози mi! — zaplaka Ann. — Objasni mi što sve ovo znači?

Vasco pogleda Joa koji je upravo pomagao Mattu da ustane. Zatim ode do prevrnutog stola i vrati ga na mjesto.

— Moja prošlost me sustigla. Ann! To je jedino objašnjenje! — reče joj Vasco pogledavši je s gorkim osmijehom. — Zao mi je Ann, ja tu ništa ne mogu. Ti nitkovi drže mu u šaci!

— Vasco! — očajnički viknu Ann.

Matt je ustao. Protirlijaо je bradu i zatim popravio kaput.

— Vruću si mi kašu pripremio, Vasco! — prosikta Matt. — No probat ćeš je i ti, to ti se kunem! Wego! Odvedi je u kuhinju i ostani tamo! Sammy će te poslije zamijeniti!

Wego odmah ugura Ann u kuhinju.

U Vascu je kipjelo, no bio je svjestan da sad ništa ne može učiniti. Čvrsto je odlučio iskoristiti prvu dobru priliku koja mu se pruži pa makar ga stajalo života.

O svojoj šansi razmišljao je Vasco i sljedećeg jutra kada je, s Mattom i Joom, otišao potražiti skrovište za kola sa srebrom.

Stali su kod staje.

— Vrata staje dovoljno su široka — reče Jo.

Vasco je šutio. Matt i Jo otvorili su velika vrata i ušli u staju. Vasco je još malo oklijevao, a onda ušao za njima.

Matt pogleda oko sebe i strese glavom.

— Vrata su dovoljno široka, ali bismo morali porušiti nekoliko boksova za konje.

— Ovih šest konja su vaši? — progovori Vasco. — Ili niste mogli odoljeti konjima one dvojice?

— Ova dva svijetlo smeđa pripadala su njima — suho reče Matt.

— Jeste li vi ludi? Gdje su sedla?

— Zakopali smo ih.

Vasco pogleda pažljivije ta dva konja. Oba su imala žig — petokraku zvijezdu i broj sedam.

— Vi, idioti! Uopće niste ni pogledali ove žigove, je li? — blijesno upita Vasco izišavši iz boksa.

Matt i Jo pridoše boksu. Vasco napravi korak unatrag, tako da im se nađe iza leđa.

— To su službeni konji, pripadaju nekom šerifskom okrugu! — reče Vasco. — I vi, mamlazi, ostavite ih u mojoj staji! Dovraga, mislio sam da imate više mozga!

Matt uđe u boks.

Jo je ostao pred boksom. Vasco pogleda oko sebe. Dasaka i greda bilo je posvuda okolo, no odavde nije mogao ni jednu dohvatiti. Tada se sjetio svog praznog kolta. Njime bi mogao opaliti Joa po lubanji. U trenu ga je izvadio i zamahnuo.

Baš u tom momentu Matt se okrenuo. Urliknuo je i odmah se uhvatio za oružje. No iskusnom starom lisicu Jou uzvik upozorenja nije niti trebao. Sam je osjetio opasnost i munjevito se bacio u stranu. Vasco ga je pokušao zadržati, no Jo je bio pretežak pa su zajedno poletjeli na zemlju. U padu je Vasco ponovno zamahnuo, no pogodio je Joovo rame. Kada je drugi puta zamahnuo, nad njim je stajao Matt s uperenim koltom.

— Mi držimo tvoju kćer i Ann! — zareži Matt. — Nepotrebno si doveo u opasnost život jedne od njih.

Vasco je još napola ležao na Jou. Ovaj ga odgurnu i psujući ustade.

— Prokleti pasji sin! — dahtao je trljajući rame.

— Ustaj! — zagrmj Matt.

Vasco se diže i spremi svoj kolt. S mržnjom ih je gledao.

— Probaš li još jednom nešto slično, stradat će ili Linda ili Ann! — oštro zaprijeti Matt. — Ti ćeš morati odlučiti koja od njih dvije! Dakle, ubuduće pazi!

— Kunem ti se, ovo je posljednje upozorenje! — otrese se Jo.

Ubrzo potom izašli su iz staje. Uputili su se prema šupi, desno od kuće.

U Vascu je splasnula odlučnost da iskoristi svaku priliku koja mu se ukaže. Shvatio je da njega, barem za sada, neće ubiti jer ga trebaju. No Linda i Ann mogle bi stradati. Bio je bespomoćan!

— Da, ovo bi odgovaralo — reče Matt nakon što je letimice pogledao šupu.

— Ali vrata su premala — odvrati Jo.

Matt se nasmija. — Skinut ćemo cijeli prednji zid! Čim smjestimo kola unutra, vratit ćemo ga na mjesto. Nikom neće sinuti ideja da se tako velika kola nalaze iza ovako malih vrata.

— Bit će dosta posla oko toga — promumlja Jo.

— Zatq odmah počnimo! — odvrati Matt.

Cijeli dan su teško radili. Samo je Wego neprekidno stražario pored Linde i Ann. I Vasco je radio. Cesto je zastajao i zabrinuto gledao duž puta. Strahovao je da ne naiđe šerif ili čak sâm Bakerfield sa svojim jahačima. Pred smiraj dana pdsao je bio gotov.

* * *

Kad je svanulo, počeli su se pripremati za odlazak. Čekalo ih je jahanje do starog poštanskog puta na kojem su namjeravali izvršiti prepad. Po tome kako je Matt sa svojim ljudima sve smislio i pripremio, Vasco je zaključio da sigurno već duže vremena borave u ovom kraju.

— I ti osedlaj konja, Vasco! — reče Matt. — Zbog tvoje tvrdoglavosti Wega, moramo ostaviti ovdje da čuva žene. Dakle, moraš ga zamijeniti!

Vasco ga je samo pogledao i onda se, bez riječi, okrenuo. Bio je svjestan da bi mu sada svaki otpor bio uzalud...

Pred odlazak Vasco se htio oprostiti od Linde i Ann, no nisu mu dozvolili. Nije mogao ništa drugo nego prepustiti ih sudbini.

Potom napustiše ranč...

Jahal su cijeli dan. Prema jugu. Kada je pao mrak, okrenuli su prema istoku...

— Upamti dobro put kojim sada idemo, Vasco! — reče odjednom Matt. — Istim ćemo se putem s kolima vraćati na ranč. Trebao ih je voziti Wego, što znači da će to biti tvoj posao!

Jahal su šutke. Kad su stigli u blizinu ceste, zastali su i odlučili da ovdje dočekaju jutro. Nalazili su se u dolini zaštićenoj od vjetera. Kad su sjahali, Vasco se htio pobrinuti za svog konja.

— Ostavi to, Vasco! — reče mu Matt. — Od sada je to Sammyeva dužnost. Sjećaš se, i nekad je to on radio?

Sammy je poskidao sedla i bacio ih pored jednog grma.

— Koliko mi se čini, vi mislite napasti tamo kod onih stijena? — upita Vasco.

Matt kimnu.

— Da, na kraju uspona! Kad preuzmemo kola, vozit ćemo ih još neko vrijeme cestom jer je tako konjima lakše. Nakon tri milje skrenut ćemo s ceste, tamo je tlo već puno čvršće. Vidjet ćeš da će sve ići glatko!

— Što je bio Wegov zadatak? — upita hladno Vasco. — Mislim za vrijeme samog napada?

Matt uze jednu vinčesterku i dobaci mu je.

— Municiju ćeš dobiti sutra ujutro! Nadam se da si moje posljednje upozorenje dobro shvatio...

Vasco je uhvatio dobačenu pušku, no odmah je ispuatio kao da je od usijanog željeza.

— Vasco, nisi mi odgovorio!

— Zar ti se tvoje pitanje ne čini suvišnim?

Matt se ledeno nasmija.

— U transportu će biti šestorica! — reče zatim. — Dvojica na kolima, i po dvojica ispred i iza kola.

— Morat ćete ih sve pobiti! — reče promuklo Vasco. — Jeste li svjesni toga?

— Vidim da si sve dobro shvatio, Vasco! — nasmija se Jo.

— Da! zareži Vasco. — No to još ne znači da ću i raditi sve ono što bi Wego radio!

— Zamisli kola puna srebra! — nastavi raspoloženo Jo. — Deset sanduka napunjenih srebrnim šipkama! To vrijedi oko sedamdeset tisuća dolara! Već imamo i kupca, taj jedva čeka da mu dodemo sa srebrom. To je svakom od nas više od deset tisuća! Čuješ li, Vasco?

— Radije štedi pluća! — odgovori suho Vasco. — Trebat će ti na vješalima!

— Objasni mi što je njegova dužnost! — bijesno reče Jo Mattu. — Ja s njim više ne želim razgovarati! Podsjetiti ga još jednom na kćer i nevjestu!

Nakon toga Jo je legao i umotao se u deku.

Vasco je pogledao Matta, no mrak je bio pregust da bi mu vidio oči. Tišina je trajala nekoliko trenutaka, a tada je Matt progovorio.

— Na zadnjem dijelu uspona konjima je najteže pa zato skoro svi pred tim mjestom zastanu kako bi konji skupili snage. Mi nastupamo onog časa kad siđu s konja. Wego je trebao pucati na kočijaše!

— Ja ću pucati samo u zrak!

— Dobro, znači da će ta dvojica ostati živi — reče hladno Matt. — Kad promislim, dva nam zarobljenika neće mnogo ni smetati. Ali pazi, mi ćemo ih jednog dana i pustiti! I to onda kad mi već budemo na putu prema moru. Siguran sam da će se znati vratiti na tvoj ranč. I to s potjerom!

— Oni će shvatiti da ste me prisilili da sudjelujem u pljački.

— Pazit ćemo da baš to ne shvate! — odgovori Matt.

— Nećeš me time pokolebati!

— Već jesam! Kladim se da ćeš sutra pucati. I ne u zrak! — reče Matt i cinično se nasmija.

U to se iz tame začu Joov glas: — Da, borit ćeš se ili za svoj dio love, ili za svoj opstanak u ovom kraju! Boriti

se jednostavno moraš! Osim toga, tu su Linda i Ann!

Vasco je bespomoćno opustio rame na. Pogled mu je bio uprt u vinčesterku koja je još uvijek ležala u travi. Morat će iz nje pucati, htio to ili ne! Podigao je pušku i zgrabio je za cijev, htijući odmah nekoga od njih mlatnuti kundakom po glavi. No taj trenutak bijesa odmah je u sebi zatamnio. Bilo bi to besmisleno. Ništa više nije mogao izmijeniti...

VI

Kada je svanulo, Matt ih je probudio. Sammy je napojio i osedlao konje. Pojahnali su ka cesti. Kad su stigli, sjahali su i posjedali.

Matt dobaci Vasco punu kutiju patrona. On je bez riječi podiže.

— Tamo iza vidim prašinu! — uzviknu Sammy — Stižu! To su sigurno oni.

Matt, Jo i Sammy smjesta pogledaše prema istoku. Samo je Vasco, smireno, ulagao patronu po patronu u cijev.

— Nemoj sada po nama otvoriti vatru. — reče Matt a da se nje nisi okrenuo. — Vego ima jasna uputstva. Ako spazi da se ranču približava samo jedan jahač, pucat će u Lindu i Ann.

Vasco je promatrao Mattova široka leđa. Bilo mu je neshvatljivo da su njih dvojica nekada imali nešto zajedničko.

— Prokleta brzo idu! — šapnu Sammy.

— Da, po ravnom... — promumlja Jo. — Na brijegu će konjima ponestati daha.

— Odvedi konje u zaklon, Sammy! — reče Matt.

Sammy potrči, pohvata konje i odvede ih iza stijena.

Matt i Jo gledali su Vasca dok su im puške, kao slučajno, bile uperene u njega. Vascova cijev bila je okrenuta zemlji.

— Na mene sada ne računajte. — reče Vasco.

— Samo jedan od nas neće pucati, Vasco! — prijetecim glasom reče Jo. — Ali — to ću biti ja! Zatim izvuče kolt

i otkoči ga. — Bit ću cijelo vrijeme iza tebe. Ne pogodiš li onu dvojicu na kolima, ja ću to učiniti! Samo, u tom slučaju, prva kugla je tvoja!

— Onda pucaj odmah! — reče Vasco i baci pušku.

— Diži pušku! — reče Matt stisnutih očiju.

Vasco izdrži pogled i ne pomaknuvši se.

Tada ga Jo bijesno odgurnu i sam podiže pušku.

— Transport! — prosikta zatim. — Maknimo se brzo s ceste!

Oblak prašine bio je sve bliži. Kola s pratnjom još nisu mogli vidjeti jer im je vidik priječila jedna šiljasta stijena.

Jo pruži Vasco pušku, no on je ne htjede uzeti. Jo zamahnu rukom...

— Stani! — zareža Matt. — Svezat ćemo ga dok sve ne prođe Sammy!

Sammy se upravo vraćao.

— Daj laso! — viknu mu Matt.

Sammy potrči i brzo se vrati noseći laso.

Odveli su Vasco do stijene s druge strane ceste i čvrsto ga svezali. Zatim su ga grubo bacili na zemlju. Udar je bio toliko jak da mu je, na trenutak, ponestalo daha. Otkotrljao se do neke stijene i stao, ležeći na trbuhu. Kad je uspio podići glavu, one trojice više nije bilo. Još uvijek ošamućen od pada gledao je oko sebe. Pokušao je kleknuti, ali bezuspješno. Ruke su mu bile izvrnute na leđa i čvrsto vezane zajedno s nogama. Ponevno je pokušao kleknuti. Izmučen i obliiven znojem, na koncu je posustao. U to iza stijene dopre do njega Mattov glas. Nešto je dovikivao Sammyju koji je, po svemu sudeći, bio s druge strane ceste.

Vasco je, skupljajući i istežući tijelo, pokušao puzati. Uz puno napora i truda, to mu je i uspjelo.

S ceste je začuo topot konja i tandrkanje kola. Pokušao je brže puzati, ali i to je bilo samo pedalj po pedalj...

Stijena iza koje se nalazio bila je visoka poput čovjeka i druga oko tri stotine jardi. Napregnuto je sve svoje snage nadajući se da će na vrijeme stići do kraja stijene. Hitao je, po svaku cijenu, upozoriti ljude iz trans-

porta. Namjeravao je, u prvom trenutku, otkotrljati se na cestu.

Nije mu uspjelo.

Kotrljanje kola i soptanje upregnutih konja iznenada je zaglušila bjesomučna paljba pušaka.

Vasco prestade puzati i zabi lice u travu. U ušima mu je tako snažno odzvanjalo kao da su se na cesti sukobila dva odreda konjice.

Najednom sve utihnu... Sablasna tišina... Nisu se čuli niti konji... Nikakav krik nije dopro do Vasca...

Čuo je užurbane korake. Digao je glavu i pogledao. Jo mu se približavao dugim koracima.

Stigao je do Vasca i kleknuo pred njega, grubo ga gurnuvši puškom. Zatim ga je, ništa manje grubo, okrenuo na leđa i odvezao.

— Diž'se, na kola! — reče oštro. — Uхвати čvrsto uzde kako bismo što prije nestali oдавде.

Iskrenuo mu je ruku na leđa i gurnuo ga ispred sebe.

Kada su stigli do ceste Vasco je, zapanjen, zastao. Ljudi iz transporta ležali su na cesti... Bili su mrtvi, svi! I jedan jahaći konj ležao je pored njih...

Sammy i Matt upravo su s kola skidali mrtvog kočijaša. Drugi je već ležao pored prednjih kotača...

Jo bubnu Vasca u leđa.

— Brzo! — dahtao je. — Bez ludorija! Inače ćemo se zakleti da si i ti pucao. Dakle i u tvojem je interesu da što prije nestanemo oдавде.

Matt i Sammy zbacili su mrtvog kočijaša s kola i počeli nervozno mahati.

— Penji se i kreći! — promuklo viknu Matt. — Neka kola se približavaju.

Znobilazeći mrtve, Vasco je došao do kola i popeo se. Bila su to obična teretna kola i nije se moglo vidjeti čime su natovarena. Prije nego je sjeo bacio je letimičan pogled iza sebe. Ispod cerade ugledao je zatvorene sanduke i djelić ceste.

— Polazi već jednom! — urlao je Jo.

Vasco uhvati uzde i bič i pokrenu šesteropreg.

Konji su bili iscrpljeni. Slabine su im bile modre od znoja. Vasco je znao da im je potreban odmor, ali ostali nisu htjeli nići čuti za to.

Sammy je otrčao po konje. Matt Jo vukli su mrtve k bodljikavom grmlju s druge strane ceste.

— Vozi dalje! — doviknuo je Sammy Vasco u prolazu.

I Vasco je vozio. Što mu je drugo i preostalo? Sada je on želio što prije nestati s mjesta prepada. Oblak prašine bio je sve bliži.

»Vrag bi znao tko diže tu prašinu« — mislio je Vasco. »Možda vojnici ili bilo kakva potjera koja slučajno ide ovim putem«. — Vasco je bilo jasno da će, ako ih sada netko uhvati, biti svi zajedno obješeni.

Zamahnuo je bičem i konji su malo živnuli. Kako bi za kolima ostavljao što manji oblak prašine, vozio je uz desni rub ceste gdje tlo nije bilo toliko pjeskovito i izvoženo.

Nakon jedne milje ostali su ga sustigli. Sammy je pred sobom tjerao konje poginulih jahača. Bila su to tri rasna konja. Skinuli su im sedla i ostavili ih u grmlju pored poginulih jahača.

— Vozi brže! — dobaci Matt projahvši pored kola.

— To konji neće izdržati! — odvrati Vasco.

Matt baci pogled na konje.

— Već će oni izdržati. Jače ih ošini.

Vasco ponovno fjučnu bičem. U to spazi da se Jo popeo u kola. Pokušavao je otvoriti jedan sanduk, kako bi malo uživao gledajući srebrne šipke. No Matt mu to nije dopustio.

— Sidi s kola, Jo! — zaurao je bijesno. — Napuštamo cestu. Pomozi mi da uklonimo tragove.

Jo opsova, spusti se na stražnji rub kola i skoči. Matt dade rukom znak Vasco da skrene s ceste. Vasco malo uspori konje i okrenu u blagom zavoju.

Tlo po kojem su se sada kretali bilo je travnato, no zemlja je bila suha i ispucana tako da su kotači i konjska kopita dizali velik, siv oblak prašine. Oblak je uskoro postao toliko gust da ga je bilo lako primijetiti i iz velike daljine.

U međuvremenu su Matt i Jo otklonili tragove i sustigli kola. Zatim se Jo odvojio, i u galopu, krenuo tražiti bolji put.

— I to još tvrdiš da ste na sve mislili! — mrzovoljno viknu Vasco Mattu. Ako mrtve niste dobro sakrili, potjera će nam za tili čas biti za petama!

— Zaveži! Jo već traži bolji put. — Odreza Matt. No nije više djelovao tako hladnokrvno. Vasco je zamijetio da se neprekidno okreće i nervozno pogledava unazad.

— Zafučkaj Jou da se vrati! — promrmlja Vasco nakon dužeg oklijevanja. — Bolji put stvarno postoji i ja ga poznam.

— Što onda čekaš! — prosikta Matt. Vasco je najprije usporio. Sivi oblak što su ga vukli za sobom odmah se razrijedio. Nakon četvrt sata skrenuo je prema zapadu.

— Ovako ćeš nas još odvesti pravo u grad! — ljutito reče Matt.

Vasco fjučnu bičem.

— To bih najradije učinio! — odvrati mu. — Ali radi se i o mojoj koži. Grad ćemo zaobići sa sjevera — objasni mu zatim. — No morat ćemo preći Bakerfieldovom zemljom. Čim nađemo na ljude, ja se moram sakriti u kola, a Jo će me zamijeniti.

— Jesi li lud! — prisikta Matt. — Nama je potreban put na kojem nećemo sresti ni živu dušu.

— Onaj tko vozi tim putem ide ili Bakerfieldu ili za Kaliforniju — odgovori Vasco. — Nitko neće ni pomisliti da idemo prema mojem ranču. Pa niti kasnije, kada shvate da su to bila kola sa srebrom, nitko neće pomisliti na mene.

Matta je to umorilo. Kupao se u vlastitom znoju. Nakon nekog vremena ponovno se pojavio Jo. Matt mu je, na brzinu, objasnio zašto su skrenuli.

Pun nepovjerenja Jo priđe kolima.

— Da ti opet nešto ne smjeraš! — otrese se na Vasca.

Vasco pljunu.

— Što se mene tiče, možeš i ti voziti!

Oko podneva Matt je pristao da konačno malo stanu da bi konji predahnuli. Vasco je napustio stazu i stao pored potoka. Na obalama je bilo grmlja i

drveća tako da su, osim sjene, imali i dobar prirodni zaklon. Odmarali su se oko jedan sat a zatim se vratili na stazu i nastavili put. Nakon tri milje prispjeli su na zemlju koja pripada Bakerfieldovom ranču. Sreća im je bila naklonjena, do mraka nisu nikoga susreli. Vasco je vozio prvi, ostali su šutke jahali za kolima. Grad nisu ni vidjeli. Po mrklom mraku Vasco je skrenuo prema jugu. Tlo je postalo kamenito i tvrdo tako da sada nisu ostavljali nikakvih tragova. Matt, Jo i Sammy bili su zadovoljni.

Oko ponoći stigli su do ranča — gladni i premoreni naporima.

* * *

Wego je čuo kako dolaze i izišao im u susret. Vasco je pažljivo vozio do ranča. Nije ostavio nikakve tragove.

— Ne sviđa mi se to, Wego! — ukori ga Matt kad ga je spazio. — Kako si mogao ostaviti žene same?

— Linda i Ann već odavno spavaju! — suho odgovori Wego. — Zatvorio sam kapke na prozorima i zaključao vrata kako ne bih morao stalno vrebati kao lovački pas. Zaista me veseli što ste se vratili. Jeste li imali kakvih poteškoća?

— Samo s Vasco! — promumlja Jo. — Ali dosta razgovora! Pomogni nam ispregnuti konje i maknuti zid šupe.

Vasco je zaustavio pred šupom i ispregnuo konje. Zatim je Sammy otjerao sve konje u staju, iako u njoj nije bilo dovoljno boksova. Napojio ih je, nahranio i ostavio na sredini staje.

U međuvremenu su svi ostali, pa i Vasco, odmakli prednji zid šupe. Ugurali su kola. Zatim su ponovno namjestili pročelje i zabili ga čavlima za grede. Kada je konačno sve bilo na mjestu, već je svitalo.

— Sve je išlo glatko, kao u priči — reče Sammy pospano. — Sada bismo mogli odspavati a zatim uhvatiti maglu.

— Ne, dođavola! — bijesno odvrati Matt. — Sada moramo biti strpljivi i hladnokrvni. To ne dolazi u obzir, Sammy! Sjeti se zašto nitko prije nas nije uspio. Wego, ti si najmanje umoran, preuzmi stražu! Smijenit ću te za četiri sata. Vasco!

Vasco je već bio krenuo prema kući. Zastao je. Sva četvorica polagano su

mu se približavali. Svi osim Vega djelovali si iznureno i pospano. Wego je bio naspavan i ispunjem bijesom. Bio je pod utiskom onoga što je čuo o Vascomovom ponašanju prije prepada.

— Želimo te malo propustiti kroz šake, Vasco! — dahtao je Wego.

— Ma, gluposti! — presječe ga Matt. — Vasco, oko podneva ćeš odjahati u grad. Zanima me što se tamo priča.

Vasco se iznenađeno nasmije.

— Ne rizikuješ li možda previše?

Ostali su preneraženo gledali Matta.

— A zašto? — zapita ih Matt stisnuvši šake. — Zar zaista želiš da se Linda i Ann Sutter nešto dogodi? I to baš sada, kad je sve skoro gotovo. Još samo jedan tjedan i mi ćemo nestati.

Zatim pride bliže Vascu, pogleda ga ravno u oči i, nasmijavši se, stavi mu ruku na rame.

— Vasco, idiote stari! Zar još nisi shvatio? Pa mi smo uspjeli! Bogati smo!

Vasco je suviše dobro znao da Matt misli na odlazak i na trenutak kada ga više neće držati u šaci. Neki unutarnji glas mu je nalagao da se sada konačno prestane suprotstavljati Mattu. Dobro je znao da bi Matt bio u stanju ubiti i njega, i Lindu i Ann, samo ako bi mu se to učinilo kao jedina mogućnost da zaista mirno i nesmetano uživa u plijenu.

— Ne, Matte! — reče usprkos svemu Vasco. — Ja se nikada nisam bio u stanju pretvarati. Od početka sam rekao da ne i kod toga ostajem!

Vasco se okrenu i ode u kuću. Matt kimnu Wego i ovaj brzo pođe za Vascom.

— Ne možemo toliko riskirati! — rekao je Jo — Nećeš ga valjda pustiti u grad!

— Mi držimo Lindu i Ann! — odgovori Matt.

— Ali nećemo vječno ovdje ostati — bijesno je Jo.

— A kad odemo, upast ćemo u neku klopku koju će nam pripremiti ovaj prokleti grad!

— Jo je u pravu, Matte! — upadne Sammy.

Matt duboko udahnu i zamišljeno pogleda prema kući.

— Ne! To se neće usuditi previše bi riskirao. Njemu je jasno da mora šutjeti ako ne želi da se ženama nešto dogodi. Osim toga, on zna da ćemo, ako nas uhvate, optužiti i njega. Žene mogu samo posvjedočiti da je s nama odjahao, a mi ćemo se zakleti da je prilikom prepada, i on pucao. Svjestan je da mu, radi njegove prošlosti, niti jedan sudac neće povjerovati. Dakle, nemojte, brinuti!

VII

Vasco dugo nije mogao zaspati radi nemira i gnjeva koji su ga mučili. Kada ga je Matt došao buditi, imao je osjećaj da je samo prije nekoliko minuta utonuo u san.

— Ustaj, Vasco! Moraš u grad! — reče Matt. — Ne mogu poslati Wega jer će im sada svaki stranac biti sumnjiv.

Vasco ustane i obuče se. Matt ga je promatrao. Strpljenje ga nije izdalo ni kada se Vasco počeo brijati. Kada je konačno bio gotov, Matt mu priđe.

— Moramo li ti još jedanput sve ponoviti? — upita ga.

— Ne, nije potrebno. — odgovori Vasco.

— Žene su u kuhinji — reče Matt dok su izlazili iz sobice. — Idi ih pozdraviti da se uvjere da si živ i zdrav. Ali, nemoj se dugo zadržati jer me jako zanima što se događa u gradu.

Vasco natuče šešir na glavu i uđe u kuhinju. Wego smjesta skoči na noge.

— Vasco! — poviče Ann.

Vasco priđe i zagrlji jednom rukom Ann, a drugom Lindu.

— Moram na čas odjahati — reče. — Vi ništa ne brinite i slušajte Wega. Već i ovako imamo dovoljno neprilika, no sve će to uskoro biti gotovo.

Ann i Linda su ga, uplašeno gledale.

— Kada se vraćaš? — upita zatim Ann.

— Vasco! — Urlao je Matt iz sobe.

— Brzo ću se vratiti — reče Vasco, okrenu se i napusti kuhinju. Wego zalupl vrata za njim.

Matt i Jo su ga otpratili do konja kojeg je Sammy već bio osedlao.

— Ti si dovoljno dugo proveo s nama na istom poslu. — reče mu Matt — Dakle, dobro znaš što nas zanima.

Vasco kimnu i užjaši.

Matt pogleda na sat.

— Dajem ti četiri sata! Ako se do tada ne vratiš, smatrat ćemo da si nas izdao. Samo onda više ne moraš razmišljati o Lindi i Ann.

— Vratit ću se na vrijeme. — reče Vasco, podbode konja i odjuri.

Nebo je bilo čelično plavo i bez ijednog oblaka. Drveće je bilo u cvatu, a na livadama sočna trava... Bio je divan ljetni dan. No, usamljeni jahač ništa od svega toga nije primjećivao...

Kada je stigao u grad, htio je najprije kupiti municiju za svoj kolt. No, znao je da ga samo to ne može spasiti. Zato potjera konja prema šerifovu uredu.

Tamo je bila velika gužva. Ljudi su neprekidno ulazili i izlazili. Vasco je ugledao nekog čovjeka koji je odvodio četiri vrlo iznurena konja. Spazio je, također, dva konja iz sastava konjice, privezana za prečku ispred šerifova ureda. Upravo kada je sjahao, izašli su vojnici. Jedan stari, krivonogi oficir u pratnji mladog, visokog narednika. Uzjahali su i nekamo pošli.

Vasco priveza svoga konja, pa uđe.

Jim Boysen stajao je pored umivaonika. Lice mu je bilo prekriveno sapunicom. U ogledalu je spazio Vasca.

— Vasco, ti si! — uzviknu i okrene se. — Na tebe sam u ovoj gužvi posve zaboravio.

— Kakvoj gužvi? — upita Vasco skidajući šešir.

— Bez brige, Vasco! — odgovori šerif i nastavi se brijati. — Ipak nisam ni na trenutak zaboravio Bakerfielda.

— Pa što je onda? Što se dogodilo?

Jim Boysen se ponovno okrenu.

— Ti živiš zaista na kraju svijeta, Vasco. Jučer ujutro je izvršen prepad na transport srebra. Nepunih deset milja odatde, na staroj poštanskoj cesti. Odvratno podli prepad! Sve su ih pobili. Šest mrtvih! Cijelu noć sam landrao okolo. Trupe su već stigle, a upravo sam saznao da su i najbolji izviđači US — Rangera već na putu. Siguran sam da ćemo te hulje pohvatati u roku od dvadeset i četiri sata.

— Zar niti ne negađate kamo su se uputili ti banditi?

— Ne! Ali to ne igra nikakvu ulogu. S tako teškim kolima sigurno nisu mogli daleko stići.

Vasco mu priđe, stade mu iza leđa i pogleda ga u ogledalu.

— Jim, u groznoj sam nevolji.

— Nemoj biti tako natmuren, Vasco.

Vasco ga je zamišljeno gledao kako se brije. Tek kada je Jim isprao lice, obrisao ga i pogledao prema njemu, nastavio je:

— Ja ne govorim o brigama koje imam zbog Bakerfielda.

— Prokletstvo! — promrmlja smeteno šerif. — Je li nešto u vezi s Ann? Danas, ujutro bio je vlasnik hotela ovdje. Došao mi je reći da je Ann ne-tragom nestala, nitko je nije vidio već nekoliko dana. Do sada se nisam stigao i time pozabaviti.

Vasco se okrenu.

— Ann je kod mene! Ali ne onako kako ti sad, sigurno misliš. Ona je kod mene, ali protiv svoje volje.

— Dobro, kako da to sad shvatim?

Vasco priđe pisaćem stolu i sjede.

— Jim, hulje koje su napale transport čuče na mom ranču. Kola su u mojoj šupi. I na kraju ono najgore: i ja sam prisustvovao prepadu.

Jim Boysen se sledio. Gledao je Vasca pogledom punim nevjerice i zaprepaštenja.

— To su moji nekadašnji prijatelji... Nagovarali su me da idem s njima — reče iznemoglo Vasco. — Nisam mogao ništa učiniti jer je jedan od tih hulja na prijevaru doveo Ann. Imali su me u šaci.

Jim Boysen dođe do stola zakopčavajući istovremeno košulju.

— Je li to sve istina?

Vasco kimnu glavom.

— I ti ovako jednostavno dođeš u grad: sve mi ispričaš?

— I sam si rekao da mi je ranč na kraju svijeta. Te tipove zanima što se ovdje događa. Drže Lindu i Ann i ničeg se ne boje. Ako zaista voliš Lindu, shvatit ćeš da si bespomoćan. Ja sam to shvatio prije nekoliko dana. Jime, te su ništarije spremne na sve.

Jim pogleda kroz prozor.

— Na tvom ranču! Tamo ih nikada ne bismo tražili. Ni u snu.

— Oni su s tim i računali — reče Vasco. — Zato sam ja i nastradao!

— Ja moram o tome obavijestiti vojsku! — reče iznemada Jim.

— Ako želiš da nas sve pobiju, onda to učini, mladiću!

Jim Boysen pogleda ga smeteno.

Vasco stavi šesir na glavu.

— Samo me sad nemoj pitati što da radimo, jer nemam pojma!

— Koliko ih je? — promuklo upita Jim.

— Četvorica. Samo to ne igra nikakvu ulogu dok drže Lindu i Ann. Oni žele pričekati da se stvar slegne, a onda mirno, bez žurbe, nestati sa srebrom. Tada će moja nevolja tek početi! Da mirno odu, moraju na neki način Lindi, Ann i meni začepiti usta. A oni nisu glupi, Jim, oni dobro znaju da je za to najsigurniji metak!

— Opkolit ću uz pomoć vojske cijeli ranč! — prosikta bijesno šerif.

— To je rješenje za vojsku i za kompaniju kojoj srebro pripada. Ali ne i za nas troje!

Jim kimnu i zamišljeno se zagleda preda se.

— Glavu gore, Jime! — gorko se nasimiješi Vasco. — Meni isto ne pada ništa na pamet.

Ustade i stavi Jimu ruku na rame. — A ja sam, stari glupan, još prije nekoliko dana sanjario o dvostrukom vjenčanju!

— Idem ja sam tamo! — reče odlučno Jim. — I bit će vjenčanja i to dva!

— Oborit će te prije nego stigneš i sjahati! — reče Vasco i ispriča mu sve o onoj dvojici šerifa.

— Možeš li razgovarati s Lindom i Ann!

Vasco nabra čelo.

— Pa, tu i tamo. Zašto?

— Doći ću prerušen u skitnicu. — Jimove oči zablistаше. — Slušaj, to je ideja! Izvest ću to kao da bježim pred dvojicom jahača, imat ću i okršaj s njima blizu ranča. Kada ih otjeram, doći ću k vama i pokušati uzeti odmorenog konja. Uzeti silom, razumiješ li? Te hulje se sada osjećaju same protiv cijeloga svijeta i u meni će nanjušiti srodnu dušu.

Vasco je gledao u pod.

— Lindu i Ann čuva samo jedan, zove se Wego. Čim on dobije po glavi, ja imam neke šanse.

Jim Boysen se nasmija.

— Veseli me da ću te ponovno vidjeti kako se ceriš, stari moj!

— Ti znaš što riskiramo? — ozbiljno mu odvraća Vasco.

— Doskočit ćemo mi tim huljama, bez brige!

Vasco ode do ormara s oružjem i izvadi punu kutiju metaka. Odmah izvadi kolt i napuni ga, a ostatak municije strpa u džep.

— Znači, vidjet ćemo se još danas, stara skitnico! — reče Vasco i napusti šerifov ured.

Jim Boysen ga isprati do praga.

— Ti samo objasni djevojkama da sam stranac!

Vasco se vinu u sedlo i uhvati uzde.

— To će mi već nekako uspjeti. Ali niti ti nemoj gubiti vrijeme!

— Ja krećem za jedan sat — odvraća mu šerif.

VIII

— No ti si iskoristio samo polovicu dobrenog vremena. — reče Sammy dok je Vasco silazio s konja.

Sammy uhvati konja za uzde i okrenuvši se, dobaci Jou i Mattu:

— Hej, nije mu bilo potrebno niti pola vremena!

Dok je Sammy vodio konja prema staji, Matt je izvukao svoj sat i suho se nacerio.

— Pazi, zbilja! Prokleta si žurio!

— Nemamo se čega bojati — reče Vasco. — Barem za sada!

— Znaju li uopće za prepad? — upita Jo.

— Cijela armija je na putu. Traže nas i na istoku i na putu za Kaliforniju. Čim sam to saznao krenuo sam nazad.

— Udi sada i pojedj nešto — reče zadovoljno Matt i pritom udari Joa po ramenu. — Vidiš Jo! Treba samo zaroniti i kad se voda smiri, mirno izroniti.

Jo se naceri češkajući se po glavi.

— Da samo roniti nije lako, to košta živaca.

Matt ga opet lagano udari.

— Mi smo ovdje na sigurnom, nemaš što brinuti. Zar ne Vasco?

Vasco je već bio na vratima. Okrenu se i kimnu.

— Da, površno gledano, imaš pravo. Samo ja ovdje imam jednog neprijatelja koji me želi otjerati s ove zemlje. Optužuje me za krađu stoke i u svako doba može doći tražiti tragove svojih goveda.

Jo pljunu.

— Neka samo dođe, Vasco. Čim pređe vrata ranča, bit ćeš riješen brige. Tamo gdje su šerifi ima još dovoljno slobodnih mjesta — isceri se Jo.

— Ja baš ne mislim tako — odvraća Vasco. — Ako Bakerfield dođe, pratit će ga svi njegovi kauboji, a ima ih više od dvadeset!

Ostavi ih stajati i uđe u kuću. Linda je prčkala po kuhinji, a Ann je sjedila u sobi za stolom. Wego se, naslonjen na okvir kuhinjskih vrata, cerio.

— Ipak si se vratio — reče mu podrugljivo.

— A kako se ne bih vratio. — suho odvraća Vasco i sjedne pored Ann.

Ona stavi svoju ruku na njegovu i potišteno ga pogleda. Matt i Jo udoše u kuću.

— Jeste li pregledali njegov kolt? — upita ih Wego. Ipak je bio u gradu, zar ne?

— Brini ti samo za Lindu i Ann! — odreže mu Matt i dođe do vrata. — Linda! Vaš otac je gladan!

Linda istrči iz kuhinje.

— Oče!

Vasco htjede ustati.

— Ostani sjediti! — grubo reče Matt, uhvati Lindu za ruku i odvede je natrag u kuhinju.

Jo je došao do Wega i počeo mu pričati novosti koje je Vasco donio iz grada. Tu je priliku Vasco iskoristio i brzo šapnuo Ann da dolazi Jim Boysen prerušen u skitnicu i neka ona i Linda paze da ga nekom sitnicom ne odaju.

Nakon što je Linda donijela jelo. Matt ih je, obadvije, poslao nazad u kuhinju. Zatim on i Jo sjedoše za stol.

Wego je odnekud dovukao stolicu i sjeo pred kuhinjska vrata.

— Mislim da bismo za tri do četiri dana mogli krenuti — reče Wego ljuljajući se na stolici. — Umjesto da sjedimo ovdje, mogli bismo malo pogledati sanduke sa srebrom, zanima me koliko ga je. Svaku noć sanjam o bijeloj kući na moru; kada bih točno znao koliki je moj dio, možda bih, pored nje, sanjao još i jednu manju kućicu.

— Što će ti pored toliko velike kuće još i ta mala? — nervozno upita Jo.

— U njoj će spavati sva posluga koju ću imati — naceri se Wego.

— Ovak nije sasvim OK! — promrmlja Jo tresući glavom.

— Ti trabunjaš, mladiću! — naceri se Matt.

— Pustite ga! — ubaci Vasco punih ustiju. — Možda su ti snovi jedino što će mu, poslije svega, ostati.

Matt i Jo smrknuto ga pogledaše.

Tada u sobu uleti Sammy.

— Matte! — viknu uzbuđeno. — Pucnjev! S brežuljaka na sjeveru čuju se pucnjevi!

Svi skočiše na noge osim Vasca koji, mirno, nastavi jesti. Wego i Jo brzo otrčaše do vrata.

— Stanite! — riknu Matt. — Wego, natrag do kuhinjskih vrata! Sammy, Jo! Puške i u zaklon iza prozora!

Wego brzo potrči nazad i stade pored svoje stolice. Jo i Sammy zauzeše mjesta pored prozora.

I Mat je uzeo pušku u ruke i lagano prišao vratima koja je Sammy ostavio poluotvorena. Oprezno je provirio van i onda izišao.

Za minutu se vratio.

— Vasco! Dolazi neki jahač! Pitaj ga što traži ovdje! — uzbuđeno je galamio Matt. — Reci mu da se čisti!

Vasco mirno obrisa usta i, iako je bio nervozan i pun nemira, polagano ustade. Sljedećih nekoliko minuta odlučit će o životu ili smrti šerifa Boyse-na.

On obide stol i uputi se vratima gdje ga je čekao Matt.

— Dobro pazi što radiš! — prosikta mu u prolazu. — Ma tko bio, otjeraš ga do vrata!

Pružio je Vasco svoju nabijenu vinčesterku.

Vasco prihvati pušku, pogleda je na trenutak i onda hitro napusti kuću. Stao je pod trijemom i upro pogled prema sjeveru. Jahača nije mogao primijetiti jer je upravo prolazio udolinom, no bijesni topot kopita sve se više približavao. Jahač se već u sljedećem trenutku pojavio. U divljem galopu jurio je prema kući neprestano se okrećući i pogledavajući iza sebe. Vasco je odmah prepoznao Jima Boyse-na.

— Matte! — pozva šapatom Vasco. — To je neki stranac i izgleda da ga netko progoni.

— Vidiš li njegove gonioce? — priupita Matt iz kuće.

Vasco, oklijevajući, pogleda prema sjeveru.

— Ne! Ništa ne vidim! — reče zatim.

— Riješi se tog klipana!

Vasco repetira vinčesterku.

Približavajući se ogradi ranča, Jim Boysen malo uspori, no pred samom ogradom podbode konja i preskoči je. Uputio se ravno do korita s vodom.

Vasco je, u sjeni trijema, sačekao da Boysen stane. Tad izađe na sunce i podiže pušku.

— Stoj! — viknu oštro. — I ostani sjediti na toj rahi!

Jim Boysen okrenuo se prema njemu. Djelovao je zamazano i iscrpljeno. Ispod prašnjavog šešira virili su mu raščupani pramenovi kose.

— Vođe! — viknu glasno kako bi ga se moglo čuti i u kući. — Samo vođe mi dajte, rančeru!

Vasco se lagano pokrenuo.

— Nastavi svojim putem! Bez zadržavanja! — reče glasno. — Sidi! — prošapta zatim zaustavivši se pored korita.

No, Jim Boysen imao je svoj plan i držao ga se. Napravio je zbunjen izraz lica, zaklopio oči i stropoštao se s konja.

Tako je tresnuo na zemlju da je Vasco zatitrao lice.

— Da, to isto nije loše — tiho je mrmljao, okrenuo se začuđena izraza lica prema kući, a zatim prišao Jimu. — Budi oprezan! U ovom trenutku ne možemo još ništa poduzeti. Jedan od klipana je stalno pored Linde i Ann.

— U nesvjesti sam — tiho odvrati Jim. — Ništa nisam čuo.

— U to dotrčase Matt i Jo.

— Što mu je? — upita Matt nervozno. — Je li ranjen?

Vasco se sagnuo i okrenuo Jima na trbuh.

— Ne, ne vidim nikakvu ranu! — reče i odmaknu se da i ostali mogu pogledati.

Jo se sagnu, okrenu Jima ponovo na leđa i dva puta ga čušu. Jim nije reagirao i Jo se, iznerviran, uspravi.

— Samo je u nesvijesti! — mrmljao je zlovoljno. — Ali, zašto, dovraga!

Matt je napeto gledao prema sjeveru.

— Matte, najbolje je da odmah dobi-
je kuglu. Neće ni znati kada je otišao
s ovoga svijeta, a neće ga niti boljeti!
— reče Jo.

Matt je nervozno grizao usnu i dalje gledajući prema sjeveru.

— Gdje su sada njegovi gonioци?

— Po svojoj prilici ih je poubijao —
reče Jo. — Daj da svršimo s njim!

Matt duboko udahnu i pogleda Jima.

— Poznaješ li ga? Jesi li ga ikada
vidio?

Vasco strese glavom:

— Nije odavde! U krugu od pedeset
milja znam skoro sva lica.

— Neka Sammy osedla konja i pogle-
da malo uokolo — naredi Matt.

Jo se okrenu prema kući i glasno
ponovi naređenje. Sammy smjesta izju-
ri i otrči do staje.

— I što ćemo onda s njim? — upita
Vasco i glavom pokaza na Jima. — Ja
mislim da ga treba unijeti u kuću.
Dat ćemo mu jesti i piti, a kada dođe
k sebi, nek'ide kud zna! Mora da je
pao u nesvijest od iznemoglosti.

Matt je ogledavao Jimova konja.
Bio je veoma prašan i ozpojen.

— Tko zna koliko dugo već jure i
progone ovog mladića — skoro sažalji-
vo reče Matt.

— Zacijelo neki policijski psi — po-
novno zabrunda Jo. On mora nestati
odavde.

— Ako ga traže, njegovi će progoni-
telji ionako doći ovamo — dobaci Vas-
co.

Sammy je izišao iz staje, uzjahao
konja i odgalopirao. Svi su gledali za
njim. Vasco se pritom nadao da onu
pucnjavu nije upriličio Jim, nego da je,
doista, doveo dva progonitelja.

— Hajde, uhvatite ga! — reče Matt.
Odnijet ćemo tog mladića u kuću,
okrijepiti ga, a zatim poslati dalje.
Ako nije odavde, ne može biti opasan
za nas.

— Ipak, oduzmi mu oružje — reče
Jo. — Vrag zna tko je on!

Matt se sagnu i izvuče Jimov kolt iz
korica. Tada ga uhvatiše za ruke i
noge i unesoše u kuću.

Žene su htjele izići iz kuhinje da
vide što se to događa, ali Wego ih nije
pustio.

— Tko je to? — upitao je iznenađe-
no. — Je li ranjen? Zar ćete još početi
izigravati bolničare?

— Zaveži! — odreza Matt.

Polegli su Jima Boysena na sofu.

— Neka Ann donese vode i malo
whiskya — naredi Matt.

Wego ode u kuhinju i vrati se s
Ann.

Vasco se za trenutak ponadao da će i
Wego prići sofa. No on je, poput dobra
psa čuvara, ostao ispred kuhinjskih
vrata.

Ann se bavila oko Jima Boysena
dok su ostali šutke promatrali. I tada
je Jim konačno »došao k sebi«. Podi-
gao je glavu, pogledao malo oko sebe
pa je ponovno spustio. Na kraju se
zabuljio u ljude oko sebe kao tele u
šarena vrata.

— No, jesi li se konačno osvijestio? —
naceri se Matt.

— Da! — promrmlja Jim. — Samo da
mi je znati gdje sam to, dovraga!

Zatim opet zaklopi oči. No u slijede-
ćem trenutku skoči, ustade i, odgur-
nuvši Ann u stranu, potrči prema vra-
tima.

Vasco je stajao zapanjen jer je oče-
kivao da će se Jim baciti na Matta i
Joa. No on je svoju predstavu tjerao
kako je sam zamislio. Matt i Jo su tre-
nutak začuđeno stajali, a onda potrča-
li za Jimom. Sustigli su ga malo dalje
od kućnog praga. Uvukli su ga natrag
u kuću i grubo bacili na pod. Jo je
izvukao svoj kolt.

— Hej, pa što je tebi? — upita Matt još uvijek iznenađen.

Jim se zgrči i stavi ruke na lice, kao da se boji da će Jo pucati.

— Ustaj! — naredi Matt.

Jim se oprezno diže i počeo uzmicati prema zidu.

Matt strese glavom.

— Tko si ti, zapravo? Unijeli smo te unutra da malo dođeš k sebi, a ti skačeš i pokušavaš pobjeći. Koga se bojiš, tko te goni, ha? Hajde, da čujemo!

— S kim si imao okršaj? — upita Jo.

Jim je nervozno gledao čas jednog čas drugog.

— Odgovori! — zaurila Jo.

— Pusti ga na miru! — naredi Matt. — Ann, donesi mladiću nešto za jelo. Hajde, sjedni, mirno za stol — reče Matt i dobaci mu njegov revolver. — Vidiš! Ovdje ti nitko neće učiniti ništa nažao.

Jim je uhvatio revolver i začuđeno ga okretao u ruci. Zatim je pogledao korice revolvera. Djelovao je zaista kao čovjek koji je tek sad primijetio da mu revolver nije na mjestu. Tada je prišao stolu. Ann je iznijela jelo. Kao izgladnio, za tren je smazao gomilu hrane tako da je Vasco zaključio da Jim vjerojatno do sada i nije ništa jeo. U cijeli ovaj cirkus nije se uklapalo jedino to da je Jim bio svježije obrijan, no ni Matt ni Jo to nisu uočili.

Nakon pola sata vratio se Sammy. Matt, Jo i Vasco pošli su mu ususret.

— Vukao je dva jahača za sobom, fragovi su vrlo jasni — reče Sammy. — Odjahali su na zapad.

Vasco odahnu s olakšanjem.

— Ipak, najuri tog tipa odavde — traži Jo od Matta. — Mi ga ovdje ne trebamo. Njegovi prgonitelji se mogu vratiti s pojačanjem, sigurno znaju da se ovdje sklonio.

Matt se cerio.

— Kod nas mu je bolje.

— Spavati može bilo gdje u okolici! — galamio je Jo.

Pošli su u kuću. Čim su ušli, Wego im se obrati, smijući se:

— Najednom je spustio glavu na stol i u trenu počeo hrcati!

— Naklopao se i sad bi ljenčario! — brundao je Jo. — Nije ni čudo! Pa i požderao je više od sedam vukova za-

jedno! Matt dođe do njega i udari ga po ramenu.

— Hajde, Jo, smiri se već jednom!

Jo se nije ni pomaknuo. Bio je bijesan i ubrzano je disao. — Daj mu nogom u dupe i van s njim!

— Sammy, pobrini se za njegova konja — reče Matt. — On neka ostane još toliko da se ispava. Budi bez brige, Jo, ovaj ne bi ni muhu zgazio. Sretno je da mu je malo glava pod krovom.

Jo se ljutito okrenu i pride prozoru.

— Zar nećemo brojiti srebrne šipke? — upita Wego.

— Zaveži, idiote prokleti! — prosikta Matt i baci značajan pogled prema Jimu.

— Ma što ti je? — uvrijedeno odvratiti Wego. — Pa ovaj spava kao top.

— Ti samo drži oči dobro otvorene! — reče ljutito Matt. — Ja idem s Joom pogledati malo uokolo. Vasco, ti ideš s nama. Sammy, ti ostaješ u kući s Wego.

— To mi se ni malo ne sviđa, Mat! — gundao je Jo dok su išli prema stajali noseći sedla na ramenu.

— Nećemo otići tako daleko da ranč izgubimo iz vida, Jo — odgovori Matt. — Projahat ćemo preko onih brežuljaka. Odozgo se može daleko vidjeti, zar ne, Vasco?

— Da, vidi se čak do grada!

Matt je prvi ušao u staju, za njim Jo, pa na kraju Vasco.

Kad su se našli u staji, Vasco iznenada baci s ramena svoje teško sedlo prema Jou. Ovaj uplašeno zatetura. Vasco munjevito spusti desnu ruku i u trenu izvuče svoj kolt.

— Sad ste vi na redu! — oštro će Vasco. Pritom brzo odskoči korak unazad.

Jo gadno opsova, baci svoje sedlo i divlje se zagleda u Vasca. Matt se zapanjeno okrenu i također se zagleda Vasca u lice.

Vasco se nasmija i malo zaljulja svoj kolt.

— Ovaj kolt je pun i to je sigurno koliko i to da je ona skitnica tamo unutra gradski šerif!

Tek tada Matt ispusti svoje sedlo i ono tresnu o zemlju.

— Jo, otkopčaj lagano svoj opasač i pusti ga da padne na zemlju! — naredi Vasco. — Matt, ti ruke gore dok na tebe ne dođe red!

— Ti zaboravljaš da Wegu treba samo jedan skok do kuhinje! — dahtao je Jo.

— U kuhinju može otići samo mrtav!

Matt je duboko disao. Po izrazu lica moglo se vidjeti koliko se gorko kaje što je lažnoj skitnici vratio oružje.

— Vasco, pa nećeš se valjda sad, kad je skoro sve gotovo, dići protiv starih prijatelja.

— Na to staro prijateljstvo ti već prilično dugo pljuješ! — gnjevno odvrati Vasco. — To više ne pali! I uradite onako kako sam naredio!

Jo upitno pogleda Matta i ovaj mu kimnu.

— Igru još uvijek nisi dobio! — dahtao je Jo otkopčavajući polagano opasač. — Za nekoliko minuta proklinjat ćeš samoga sebe. Pa ne misliš valjda da će onaj klip na tek tako, kao od šale, svladati Sammya i Wega.

Otvorivši opasač, bijesno ga baci Vasco pred noge.

— Diži ruke, idi do zida i okreni se! — naredi Vasco.

Jo pljunu, okrenu se i ode do zida.

— Matte! — procijedi Vasco.

Matt duboko uzdahnu i ugrize se nervozno za usnu.

— Sammy i Wego su dosad, već sigurno, obavili svoj posao. Uskoro ćeš puzeći moliti za milost! — reče skinuvši svoj opasač i bacivši ga na pod. Tada se uputi prema zidu gdje je stajao Jo.

U uperenim koltom Vasco napravi nekoliko koraka k vratima, stavi lijevu ruku na usta i viknu:

— Sammy, prokletstvo, smjesta dođi ovamo!

Matt okrenu glavu. — Sammy ti na to sigurno neće zatrzati. On će napustiti kuću samo kad ga ja zovnem!

No, na kući su se odmah otvorila vrata, Sammy je izišao i brzim se koracima uputio preko dvorišta prema staji.

Vasco se povuče malo unazad.

— Pisnete li sad, jedan od vas dvojice dobit će smjesta kuglu među lopatice! — prošapta oštro.

Matt i Jo nisu htjeli riskirati i ostali su potpuno mirni. Sammy se brzo približavao. Prešavši preko praga, Vasco se našao na nišanu...

Vani je sjalo jarko ljetno sunce. Kada su se Sammyjeve oči privikle na polumrak u staji, bilo je prekasno. Vasco se u trenu stvorio pred njim. Razoručao ga je. Sammyju je preostalo jedino da ode do zida i priključi se Mattu i Jou.

Vasco je sad napeto očekivao neki znak od Jima Boysena.

IX

Jim Boysen i dalje je držao glavu naslonjenu na ruke ispružene preko stola. Oprezno je pogledavao prema Wegu. Ovaj je sjedio u svojoj stolici pred kuhinjskim vratima i gledao prema prozoru. Sammy je ostavio kućna vrata otvorena i Jim se nadao da će sparina natjerati Wega da se digné i ode zatvoriti vrata. No Wego je i dalje sjedio uporno kao bik. Nije ga mogla pokrenuti niti vrućina, a niti znatiželja da kroz prozor pogleda što Sammy radi.

Kuhinjska vrata bila su isto otvorena i Linda je baš pored njih nešto radila. Jima je sad smetalo što su mu ruke ispružene na stolu. Prije mu je to pomoglo da banditi povjeruju kako je duboko zaspao, no sada je to bila velika smetnja. Kad bi sad Wego nešto posumnjao, stigao bi u kuhinju prije no što bi on uspio izvaditi oružje.

U tim razmišljanjima ču najednom neki šum. Wego ustade!

Pogleda, pun nepovjerenja, prema prozoru. Zatim se sagnu, uze svoju vinčesterku i ode do prozora. Stigavši, instinktivno osjeti neku opasnost. Odskoči, okrenu se i potrči natrag prema kuhinji, no tad spazi Jima.

Jim je iskoristio priliku i sad je sjedio s uperenim revolverom.

Wego stisnu oči.

— Prokleti izrode! — bijesno zaurila. Cijev njegove puške bila je okrenuta prema zemlji.

Jim skoči na noge i brzo obiđe stol. Zaustavi se na tri koraka pred Wego, našavši se na dohvat njegovih vinčesterke. — Baci smjesta oružje! — glasno reče Jim.

Wego je streljao pogledom Jima, glasno dišući. Nije znao što se zbilo u staji, no bio je svjestan da sad sve ovisi o njemu.

Na trenutak je skinuo pogled s Jima i upravio ga prema kuhinji. Razmišljao je da li da pokuša pogoditi jednu od žena. No nije ih mogao vidjeti. Linda i Ann su se, shvativši što se događa, povukle u kut kuhinje.

Jimov tvrdi pogled vrebao je svaki pa i najmanji titraj Wegova lica.

Wego je šutke buljio u upereni kolt. Nakon nekoliko trenutaka odlučio se, bez riječi ispuštio pušku i pošao do prozora.

— A sada kolt! — naredi Jim. — I dalje od prozora!

Wego se malo odmaknuo od prozora. No to je učinio samo da bi imao zalet. Spustio je ruke kao da će skinuti opasač, a onda se iznenada divlje odbacio unazad i proletio, uz prasak, kroz staklo.

Jim je opalio djelić sekunde prekasno. Kad je njegov kolt prasnuo, Wego je već ležao vani, u prašini. Metak je prošio visoko iznad njega i zario se u drveni zid staje.

Wego odskoči i počne se, kroz prašinu, brzo kotrljati prema pojilu. Stigavši blizu korita, za tren se uspravi, zaleći i, nakon dugog skoka, nađe se u zaklonu. Dašćući, ostane ležati iza korita i izvuče kolt.

Jim je prišao prozoru. Mogao je vidjeti samo Wegovu sjenu koju je sunce bacalo na šljunak pored korita.

Spazivši da se sjenka malo pomakla, Jim opati tri puta.

Hici su prisilili Wega da stalno drži glavu dolje.

* * *

Wega se iz staje nije moglo vidjeti. Vasco ga je na tren ugledao kada je proletio kroz prozor.

— Matte, vrijeme je da se gubite! — procijedi Vasco. — Wego leži negdje tu

vani i možda je ranjen. Nisam vam baš ništa dužan, ali ipak ne želim ja biti taj koji će vam namaknuti omču na vrat! Dakle, pokupite svoje konje, osedlajte ih i nosite se odayde!

Vasco se sagnu, pokupi njihovo oružje i baci ga daleko od zida.

— Hajde, mičite se već jednom! — zaurila.

Na to se oni okrenuše i pogledaše oklijevajući u njegov kolt. Tada se uputiše po sedla. Bez riječi su osedlali konje i povel ih prema vratima.

Jedan za drugim, mirno su napustili staju. Sammy je vodio i Wegova konja. Vasco je posljednji izašao.

— Pazi, Vasco! — viknu Jim Boysen kroz prozor. — Wego je negdje iza stajel!

— Na stolici pored prozora su još dva sedla — odgovori Vasco prema kući. — Baci ih kroz prozor!

Za nekoliko trenutaka izletješe kroz prozor oba sedla.

— Sammy! — viknu Vasco.

Sammy smjesta ostavi konje i potrči po sedla. Vrativši se, osedla prvo svog, a onda i Wegova konja.

U to iza staje izroni Wego s rukama visoko podignutim u zrak i koltom spremjenim u korice. Bez riječi dođe do svog konja.

Sva četvorica u tišini uzjahaše i podbodoše konje.

Vasco je gledao za njima. Tek kad su projahali kroz vrata ranča, on se okrenu i brzim koracima uputi kući.

Jim, Linda i Ann čekali su ga pred vratima.

— Vasco, da nisi ranjen? — upita Ann i baci mu se oko vrata.

— Ne! — odvrati Vasco i blago se nasmija. — Pa nije uopće bilo pucnjave.

— Da je to potrajalo još malo, ja bih poludjela — zaplaka Linda.

Vasco se odmaknuo od Ann htijući zagrliti Lindu. No, Jim Boysen je bio brži. Vasco se samo nasmiješio i vratio Ann. Nakon nekoliko trenutaka Jim ga pogleda.

— Vasco, pogriješio si što si ih pustio.

— Da, jasno mi je, ti zastupaš zakon! — odvrati Vasco.

— Pa, i to je točno — reče zamišljeno Jim. — No mislio sam na opasnost da se vrate i pokušaju ti se osvetiti.

— Neću sad još i o tome brinuti, dovoljne su mi nevolje s Bakerfieldom! — reče Vasco. Nas troje izjavit ćemo da su pobjegli jer si ti morao štititi Lindu i Ann pa nisi mogao napustiti kuću. Jesi li sad miran?

— Dovraga, nisam! Te hulje su hladnokrvno pobile šestero ljudi. Možda su ti oni nekad i bili prijatelji, ali sada se nisu ponijeli kao prijatelji.

— Oni sad jašu prema jugu! — reče Vasco. — Idi u grad i poduzmi što god želiš, ali meni ne pričaj više ništa o tome. Još samo pošalji nekoga da odveze ta prokleta kola!

Jim pogleda oko sebe.

— A gdje su uopće kola?

Vasco mu objasni.

— Veoma su lukavi ti tipovi. Čini mi se da će to biti proketo dug lov.

— To znači da ti se sad prilično žuri.

— Već polazim — reče Jim Boysen.

— Oni bi se mogli vratiti — reče uplašeno Ann.

— Nemaju oružja — odvrati Vasco. — Njihovi revolveri i puške leže u staji. Idem ih sad unijeti u kuću. Što čekaš ti, Jime?

— Možda mi se i ne žuri.

— Gluposti! — promrmlja Vasco. — Samo ti idi! Linda i Ann bit će stalno u kući, a ja ih sam mogu štititi.

Na to se Jim okrenu i pođe prema staji. Malo zatim već je jahao prema gradu.

Dva sata kasnije na ranč je stigao odred konjice.

Vasco je odveo oficira do šupe. Kad je ovaj spazio vrata, počeo se ceriti.

— Ne želite valjda tvrditi da su ta velika kola...

Vasco mu je sve objasnio.

Oficir se nasmija:

— Pa, to je bio priličan posao. Mora da su se ti tipovi vraški naznojili?

— Zato im je gotovo uspjelo — odvrati Vasco.

— Uspjelo! — upadne mu oficir u riječ. — Već nekoliko tjedana transporti srebra idu drugim putem! Na ovim taligama su samo sanduci puni pijeska!

Vasco je namjeravao kazati oficiru kako se i on dobro osnožio oko tih vrata. No, riječi su mu zastale u grlu.

— Pijesak?! — izusti jedva.

— Da, običan pijesak! — potvrdi oficir. — U posljednje dvije godine bilo je dvadeset i šest prepada. Ti nitkovi nikad nisu imali sreće, no unatoč tome, kompanija je odlučila da uvijek šalje starom cestom i jedan lažni transport. Tako su bili sigurniji.

Kada je oficir pozvao svoje ljude i naredio im da odvale prednji zid šupe, Vasco se uputio kući. Koraćao je teško, kao da su mu noge od olova.

— Za ime svijeta, Vasco! — počeo Ann čim ga spazi kako ulazi. — Je li ti slabo?

— Da ti donesem čašu vode? — zabrinuto upita Linda.

Vasco ih umorno pogleda, pa se strovali na stolicu.

— Znači li što se nalazi u sanducima?

Obje ga upitno pogledaše.

— Pijesak! — jedva izusti i pogleda u pod. — Prokletstvo! Sad bih zapravo trebao stići Matta i reći mu to da vidi zbog čega je pogazio jedno staro prijateljstvo.

— Već će on to saznati od šerifa — zaključii Ann. — A ti sad nemoj ni misliti na nekakvo jahanje!

Vasco je pogleda i reče:

— Prokletstvo, nemam više ni snage za to.

Matt tromo sjede na zemlju i zagleda se u vatricu pred sobom.

— Lijepo smo nadrijali — već po sto ti put reče Jo. — Samo, meni nitko ne može prigovoriti. Bio sam protiv toga da Vasco ide u grad, a da se mene slušalo i onaj bi tip odmah dobio kuglu u glavu. Ali ne, mi smo ga lijepo odnijeli u kuću!

— Prestani već jednom! — reče Sammy. — Svi smo pogriješili, svatko na svoj način.

Jo diže glavu i bijesno se zagleda u Sammya.

— Tako dakle! Svi! Najveći idiot bio si baš ti! Vasco te pozove, a ti odmah dotrčiš kao neki vjoran pas, ravno na nišan.

— Pa kako sam mogao znati da...

— Zaveži! — reče Matt. — Začepite gubice prije nego vam ih ja začepim!

U to kroz noć dopre do njih topot kopita. Pažljivo su osluškivali.

— Samo jedan jahač — reče Sammy. — Onda je to Wego.

Cujem i sâm, nisam gluh! — odreza Matt.

Ubrzo je iz mraka izronio Wego. Dojahao je tik do vatre i tu sjahao. Svi su ga upitno gledali.

— Vojnici su odvezli kola — reče Wego čučnuvši pored Matta. — Ovdje nas nitko ne traži, iako smo samo milju udaljeni od Vascova ranča. Šerif je s potjerom odjahao na jug.

Ostali su šutjeli.

— Izgubili smo cijelo blago! — reče Wego gledajući ih jednog za drugim. — Smatram da moramo Vascu vratiti dug prije nego napustimo ovaj kraj.

— Tako i ja mislim! — reče Sammy.

Jo odmahnu glavom.

— To Vasco sigurno i očekuje, a onaj glumac, taj pasji sin od šerifa, sigurno mu je ostavio osiguranje. Bilo bi puno krvi, a dosad smo ipak zaradili samo žuljeve.

To kao da je Matta trgnulo iz dubokog razmišljanja. Okrenuo se i pogledao zapanjeno Joa.

— Zar da taj pasji sin ostane nekažnjen?!

Jo slegnu ramenima.

— Nije mi samo jasno kako to misliš izvesti. Imamo samo Wegov kolt.

Na to Sammy diže glavu:

— Zar nije Vasco govorio o nekom Bakerfieldu koji mu je neprijatelj?

— Tako je! — reče Wego. — Matte, tom se čovjeku trebaš obratiti.

— Ne misliš valjda ozbiljno! — prasnu stari Jo. — Još prije nekoliko dana planirali smo milijunski posao. Zar ćemo sad spasiti na to da za koricu kruha smaknemo nekog Vasca? Mi imamo neke račune s njim, ali to se tiče samo nas!

— Želim što prije napustiti ovaj kraj — reče na to Matt. — Ali prije nego nestanem oдавде, hoću vidjeti tog prokletog pasjeg sina Vasca kako leži mrtav na pijesku! Odmah ujutro odjahat ću do Bakerfielda da vidim što nam on može ponuditi.

Vjetar je puhao i sve jače raspirivao vatru. Prije su pazili da budu mala, no sad su je pustili da se razgori. Plameni jezici dizali su se sve više u noć, kao i njihova želja da se osvete čovjeku koji je uništio sve njihove snove.

Još su dugo, bez riječi, sjedili... Cim je svanulo, Sammy je osedlao Mattova konja i on je odjahao. Jašo je prema Bakerfieldovom ranču nadajući se da će steći moćnog saveznika.

Nije imao oružje, no nadoknađivala ga je pomisao da će naći istomišljenika. Barem u ovom trenutku.

Bakerfieldov ranč nije bilo teško naći. Nakon što je jahao dvije milje na sjever i prešao preko puta koji vodi na Vascov ranč, Matt je naišao na stado goveda i grupu kaubojja oko njega.

Jedan od njih dojaha do njega.

Matt podiže ruku.

— Tražim Bakerfieldov ranč, prijatelju!

Kauboj ga odmjeri od glave do pete i naceri se:

— Pa, našao si ga. Tražiš posao?

— Možda! — odvrati Matt.

— Onda idi ravno dalje dok ne spaziš jednu zgradu!

Matt mu zahvali i krenu. Nakon otprilike pola sata jahanja, spazio je ranč. Bio je smješten u maloj uvali. Spustio se do njega i zaustavio pred najvećom kućom. Malo je pogledao oko sebe, a onda sjahao i privezao konja.

— Hej vi! — začuje se neki glas s verande. — Ako tražite posao, idite do barake. Tamo će vam predratnik reći ima li koje slobodno mjesto.

Matt podiže pogled i spazi nekog čovjeka koji je stajao u sjeni.

— Ja ne tražim posao — viknu. — Želim razgovarati s misterom Bakerfieldom. — Zatim se popne stepenica-ma.

Čovjek koji je tu stajao bio je visok, krupan i plave, prorijeđene kose. Nije djelovao energično, tako da je Matt samo po skupom odijelu zaključio da je to Bakerfield. Izgledao je više kao putujući trgovac.

— Tko ste vi? — upita neljubazno.

Matt brzo skide šešir.

— Zovem se Matt Stonewall. Vi ste Bakerfield?

— Da! — odgovori nevoljko. — Ali za vas nikada nisam čuo.

— Tek sam od nedavno u ovom kraju! — odgovori suho Matt, još uvijek stojeći na posljednjoj stepenici.

— Što želite?

— Mi imamo zajedničkog neprijatelja! — reče Matt i naceri se. — O tome bismo trebali porazgovarati.

Bakerfield spusti obrve.

— Nisam dobro razumio! O kome to govorite?

— O Vasco Mortimeru!

Bakerfield ga je hladno promatrao.

— Moji prijatelji i ja rado bismo s njim sredili račune — reče Matt. — Čuo sam da i vi imate slične namjere. Dakle, čeka nas isti posao pa bismo ga mogli podijeliti.

— Došli ste na pogrešno mjesto! — odvrati Bakerfield.

Matt se naceri:

— U redu, onda odlazim! — reče, okrenu se i stade silaziti.

— Samo trenutak! — viknu Bakerfield. — Pričekajte!

Matt je već sišao niz pet stepenica.

Okrenu se, stade i smijući se pogleda gore prema Bakerfieldu.

— Otkud poznajete Vasca Mortimera? — upita Bakerfield. — I što vi imate s njim?

— Ne očekujete valjda da ću vam na sve to odgovoriti ovdje, na stepenicama!

Bakerfield ga odmjeri, a onda reče:

— U redu, udimo u kuću...

X

Upravo kada su Jim Boysen i Vasco Mortimer izišli iz sudnice, počelo je kišiti. Vjetar je primijenio pravac i sada je snažno puhao s juga. Pridržavajući šešire i žmirkajući, zastali su pod trijemom.

— Prokleta kiša! — opsova šerif i podiže visoko ovratnik kaputa.

— Mi rančeri joj se veselimo — reče Vasco. — Trava je još proketo kratka i ovih posljednjih sparnih tjedana svi smo se već počeli bojati. Mene bi ne-

koliko sušnih godina potpuno upropastilo.

Prešli su glavnu ulicu i stigli do hotela. Ovdje su ih, pod hotelskim trijemom, čekale Linda i Ann.

— Je li proces završio? — upita Ann plašljivo. — Što je bilo?

Jim se nasmija:

— Rasprava nije ni počela jer Bakerfield uopće nije došao.

Linda i Ann uznemireno su ih gledale.

— Sigurno je nanjušilo da mu nešto spremam! — reče ljutito Jim Boysen.

— Ja tako ne mislim! — reče Vasco. — Meni se čini da je smislio neki bolji način da me uništi. Sigurno je shvatio da to na pošten način ne može. No od svog cilja sigurno neće odustati.

Njih troje ozbiljno ga pogledaše.

— Jime, rado bih Lindu i Ann ostavio u gradu. Možeš li ti sâm pripaziti na njih ili ćeš uzeti još nekoliko ljudi?

— Ali Vasco! To se Bakerfield neće usuditi! — odvrati Jim.

— Nisam sad mislio samo na Bakerfielda!

Jim maknu šešir s čela.

— Tvoji stari prijatelji otpašili su prema Arizoni.

Vasco slegnu ramenima i pogleda niz ulicu.

— Nisam više u to siguran. Vi niste mogli naći nikakve tragove. Možemo samo nagađati o tome da su na putu prema Arizoni.

— I što onda misliš poduzeti? — upita Jim.

— Tražit ću ih! — odvrati Vasco. — Zato želim da su njih dvije na sigurnom.

— Već do sada je kiša isprala sve tragove, a izgleda da će još danima ovako padati — reče Jim.

— To mi ne smeta. Mislim da znam gdje ih trebam tražiti.

— Na Bakerfieldovom ranču?

Vasco potvrdi.

— Kako bi oni došli na tu ideju?

— Ja sam im pričao o svojim nevoljama s Bakerfieldom, nadajući se da će me pustiti na miru — objasni Vasco.

— Hm! — promrmlja Jim.

— Dakle, mogu li se pouzdati u tebe?

— Naravno, Vasco!

— Hvala ti, Jimel! — reče Vasco, oprosti se s njima i krenu prema svom konju koji je bio privezan s druge strane ulice.

Uzjahao je i brzo napustio grad.

Stari vuk ponovno je jahao sam. Htio je svoje nevolje riješiti na svoj način, ne slušajući savjete sa strane. Kao da se stopio s vlažnom zemljom koja ga je okruživala. Tusti oblaci nepomično su visjeli nad njim.

Nekoliko milja od grada skrenuo je s ceste, ali se nije uputio prema svom ranču. Vodili su ga instinkti za koje je vjerovao da ih je davno izgubio. Izgleda da su ih ovi događaji ponovno probudili. Instinkt ga je upozoravao na opasnost, ali drugi instinkt nalagao mu je da uporno ide sve dalje i dalje...

Kada je u velikom luku zaobišao svoj ranč, stigao je do sjevernih planinskih lanaca. Bila je to granica njegove zemlje i Bakerfieldovih pašnjaka. Zaustavio se pod krošnjom stare joha i osmotrio oko sebe. Dobro je poznavao ovo mjesto. Ranije je često odavde promatrao svoj ranč i uživao u sunčevu zalasku. No sada nije bilo sunca, a njegov ranč bio je u izmaglici. Ipak, svoju kuću je mogao vidjeti, a sada ga je samo to i zanimalo. Sjedio je tako, pognut u sedlu, gotovo cijeli sat. No strpljivost je bila jedna od njegovih osobina i sad je bio siguran da ga na njegovom ranču netko čeka...

Zatim je sjahao i privezao konja za panj, nedaleko od stare joha. Izvadio je iz džepa duhan i smotao cigaretu, ne skidajući pogleda s ranča.

U jednom trenutku spazio je kako netko trči pored kuće. Iako je čovjek nosio kabanicu, prepoznao ga je. Bio je to Matt Stonewall!

Konje nije nigdje vidio, no njegova staja je bila dovoljno velika...

Kad se smračilo, Vasco je skinuo sedlo, stavio ga pored stabla, i sjeo na njega. Sčućurio se, naslonjen leđima na deblo stare joha. Znao je da najkraći put od njegova ranča do Bakerfielda vodi upravo pored ovog drveća...

Ta je stara joha godinama odoljevala udarima gromova i čestim naletima vrućeg pustinjskog vjetrova iz Arizone. Sada je podsjećala na starca — još uvijek jakog, ali već pognutog.

Vasco je volio to usamljeno drvo i bio je sretan što se nalazi na njegovu ranču. Vjerojatno ga je toliko volio zato jer je i on nekada bio sam i teško se probijao kroz mnoge životne oluje koje su i na njemu ostavile duboke tragove i ožiljke.

Jedan od tih ožiljaka bila su i ova četvorica ljudi s kojima ga je, nekada, vezivalo duboko prijateljstvo. Oni su bili njegov ožiljak, neizbrisiv dio nekadašnjeg divljeg života.

Teško mu je padalo što će se sada morati s njima boriti. No, i on je želio ostati živ, isto kao i staro drvo pored njega koje su vjetrovi i oluje povili, ali nikada srušili...

Cijelu je noć prosjedio tako, razmišljajući.

Kad je svanulo, kiša je prestala, no ostali su tmurni oblaci kroz koje se nisu mogle probiti sunčeve zrake. Vasco se nije micao sa svog mjesta. Nije osjećao ništa, ni umor, ni glad, ni žed ni zimu.

Ljudi koji su ga čekali na ranču nisu bili tako strpljivi... Četiri sata nakon što je svanulo, izveli su iz staje svoje konje, osedlali ih i krenuli. Jahali su jedan uz drugog.

Vasco je ustao i uzeo vinčesterku. Da su digli pogled, spazili bi ga već sada, no jahali su gledajući mirno preda se, ne očekujući nikoga na tom mjestu.

Vasco je čekao da se još malo približe. U momentu kad su ga spazili, opalio je hitac u zrak.

Smjesta su stali. Bili su udaljeni od Vasca deset do petnaestak konjskih dužina.

— Vasco! — promuklo reče Matt.

— Mene ste čekali! — reče Vasco. — Evo me, tđ sam!

Sva četvorica su ga šutke promatrala.

— Vojnici su odvezli transportna kola s ranča — reče Vasco. — U sanducima je bio pijesak!

— To već znamo — reče suho Matt.

— Onda je i sve ovo bilo uzalud — reče Vasco, a glas mu je malo zati-
trao.

Gledali su napeto čas njega, čas nje-
govo oružje. Svi su znali kako je neka-
da bio brz, bez obzira radi li se o re-
volveru ili pušci. Pitali su se da li je i
danas takav...

— Oduvijek smo se držali prastarog
nepisanog zakona, Vasco! — reče Matt.

Vasco kimnu.

— Znači, razumio si!

— Dobro je da se toga sjećate! —
reče Vasco. — Ni ja ništa drugo ne že-
lim!

Promatrali su ga puni mržnje — četi-
ri sekunde... pet sekundi... ili su prošle
minute? Kasnije se toga nije sjećao.

Tada su izvukli revolvare i zapucali.

Vasco je čvrsto stisnuo kundak svo-
je vinčesterke uz bok i osuo paljbu.
Pomicao se lagano dugim koracima u
stranu, dok mu je puška sipala vatru
i dim.

Matt i Jo potjerali su konje natrag,
svaki na svoju stranu. Pri tom su stal-
no pucali na Vasca. Sammy i Wego
opalili su samo po jedan pucanj.

Vasco je pogodio svu četvoricu. Nje-
gove kugle usmrtille su Sammya i rani-
le Wega, Matta i Joa! Sammy je pao
licem u mokru travu koju je vjetar
tek počeo sušiti. Jo se zaljuljao u sed-
lu, kolt mu je pao iz ruke, ali je smo-
gao dovoljno snage da usmjeri konja
natrag prema ranču. No, nije daleko
stigao; negdje na pola puta stropoštao
se s konja.

Wego i Matt odjurili su: prvi na
istok, drugi prema zapadu.

Vasco je spustio pušku i žurno se
uputio do drveta. No Matt i Wego
nisu se vratili. Obojica su okrenula
prema sjeveru i oštrim galopom se
udaljili prema Bakerfieldovu posjedu.

Vasco je odvezao konja i krenuo
prema mjestu na kojem je Sammy le-
žao mrtav. Zatim je krenuo prema
ranču, do mjesta na kojem je ležao
Jo. Jo se pokušao malo pridignuti no
nije mu uspjelo. Vasco mu je prišao i,
ispustivši uzde iz ruke, kleknuo pored
njega. Jo je ležao na leđima. Lice
obraslo u bradu bilo mu je mokro od
trave. Krvario je negdje ispod trbušne

šupljine i rukama je čvrsto pritiski-
vao ranu.

— Onda, stari Jo, boli li? — upita
Vasco.

— Podnosim nekako! — promuklo
kašljući odgovori starac. — Mislim da
mi nema pomoći. Noge uopće više ne
osjećam.

— Daj da pogledam — reče Vasco i
oprezno mu maknu ruke s rane. Krv
je litala. Vasco je zaključio da mu
nema spasa.

— Odvest ću te na ranč i previti —
reče tad Vasco ustajući. — Zatim ću te
odvesti kolima u grad da te liječnik
zakrpa.

Prihvatio je Joa i podigao ga. Sta-
rac nije bio tako težak kako je izgleda-
lo. Bez većih napora, Vasco ga je od-
nio do ranča. Njihovi konji su kaskali
za njima, a kasnije im se priključio i
Sammyev konj.

Vasco je unio Joa u kuću i pažljivo
ga položio na staru kožnatu sof.

— Sjećaš li se još kako sam nadrljao
onomađ u Montani? — stenjući upita
starac.

— Da, sjećam se — preko ramena
mu odvrati Vasco i žurno ode tražiti
plahu.

— Doktor je tada rekao da mi nema
spasa — reče Jo kad se Vasco vratio u
sobu. — I danas još nosim taj ožiljak.

Vasco ga je počeo previjati. Nije
uspjao zaustaviti krvarenje. Pogledao
je Joovo lice — bilo je blijedo kao
kreč i okupano znojem.

— Oduvijek sam bio vraški žilav —
hroptao je Jo.

Vasco se nasmije:

— Takav si još i danas. Izvući ćeš se
i ovoga puta jer ništa se ne doga-
đa samo jednom u životu... Ali sada
nemoj toliko pričati.

Jo malo podiže glavu i baci pogled
na ranu.

— Je li gadna?

— Pa, ja bih rekao da si opet imao
sreću. No, nemoj se nepotrebno napre-
zati!

Joova glava opet klohu.

— Strašno sam žedan — mrmljao je
zatvorivši oči.

Vasco se ugrizao za usnu. Znao je
da bi voda samo ubrzala smrt, a osim
toga i prouzročila snažnije bolove. No

Jo je toliko preklinjao i molio da se Vasco ipak žurno uputio u kuhinju po čašu. Zatim je potrčao u dvorište. »Neka ga bar ta voda usreći, ionako mu je život bio pun samo proklete nevolje i nesreće« — mislio je Vasco uzimajući vodu na pojilu.

Kad se vratio s vodom, Jo je već bio mrtav! Vasco je to bilo jasno čim je prekoračio prag. Odložio je čašu na stol i laganim koracima prišao sofi. Dugo je stajao pored mrtvog starca.

— Taj metak sam je opalio, stari Jo! — mrmljao je jedva čujno. — Ali uvijek smo sve rješavali na taj prokleti način!

Tada je izašao. Dogurao je pred kuću dvokolicu, iznio starog Joa i položio ga na kola. Zatim je pošao po Sammya. Kada su obojica bili na kolima, prekrrio ih je dekom. Tada je tek ugledao Sammyeva vranca.

Imao je Bakerfieldov žig!

Vasco mu skide sedlo i stavi ga na kola. Zatim uzjaši svog konja i, uhvativši vranca za uzde, krenu. Uputio se prema sjeveru, putem koji prolazi pored stare johe...

Bakerfield je, naslonjen na ogradu verande, strpljivo promatrao kako dvojica njegovih ljudi previjaju rane Matu i Wego. Kada su završili s previjanjem, naredio im je da odu. Šutke je gledao za njima.

Tek kad su se za njima zatvorila vrata barake, obratio se Wego i Matu:

— Vidim da ste vi samo veliki brbljivci!

— Vi znate i sami da je Vasco Mortimer vraški lukav pasji sin! — odgovori mu Wego.

— Cijelu noć smo čekali da se pojavi — reče Matt. — A onda...

— Niste vi uopće tako opasni kako ste se na početku prikazivali! — prekiđe ga oštro Bakerfield.

— Nema razloga da ovako s nama govorite — tihim, ali prijetućim glasom odvratí Matt.

— Da, zaista! — složi se Wego. — Taj nitkov...

— Opet vam je gubica prevelika! — prekide ga prezirno Bakerfield. — Odmah sam i mislio da s vama ne tre-

ba ništa ni pokušavati! A sada nestanite! Čistite se iz ovog kraja, ako ne želite da vam moji ljudi začepe vaše velike gubice!

Matt se uspravio i posegnuo za oružjem, no u taj čas se pojavio jedan čovjek s revolverom u ruci. Izronio je iz sjene iza vrata kuće u kojoj su stanovali Bakerfieldovi ljudi. Cijelo je vrijeme stajao u sjeni, samo što ga Matt i Wego nisu zamijetili. Sada se uputio k verandi. Bakerfield ga je pogledao, a onda mu glavom dao znak da se vrati tamo gdje je i bio.

— Bez brige, Borg! — doviknu mu sigurnim glasom Bakerfield. — S ovakvim sortom mogu i sâm na kraj!

Wego je od iznenađenja ostao sjediti. Ustao je tek kad ga je Matt neprimjetno gurnuo koljenom.

— Još ćete čuti za nas, uvjeravam vas! — reče Matt. Tada se s Wegom uputi prema konjima.

Bakerfield se podrugljivo smijao, gledajući za njima.

— Šefe, ne treba olako prijeći preko njihove prijetnje! — reče Borg koji se opet pojavio.

— Ne želim ovdje nikakvu pucnjavu! — odgovori Bakerfield. — Osim toga, ne znam kamo bih s leševima tih razbojnika. Pusti ih odjahati, ionako će dati petama vjetra. Siguran sam da ih u ovom kraju više nećemo sreći!

Matt i Wego su uzjahali, bacili još jedan pogled prema dvojici na verandi i tada krenuli galopom...

— Bilo bi divno da je ovo uspjelo! — reče Bakerfield pošto su dvojica jahala toliko odmakli da su se još jedva vidjeli. — Riješio bih se Vasca Mortimera, a ni sjenka sumnje ne bi pala na mene. Ali, meni baš ništa u životu ne polazi lako za rukom!

Borg se ukočeno nasmija:

— Sredit ćemo mi Vasca Mortimera!

— Pustio sam da sudski proces propadne. Da na taj način nešto postignemo, morali bismo podići novu tužbu.

— Pustit ćemo da nam još jedanput ukradu stoku — odvratí mirno Borg. — Samo, ovoga puta podvalit ćemo mu i kože i pobrinuti se da ih sam šerif nađe na rancu!

— Moram još razmisliti o tome! — odvrati Bakerfield. — Treba pronaći razbojнике, sve dogovoriti i dobro im platiti!

— Zašto tu stvar ne prepustiš meni? — upita Borg i zlobno se isceri. — Nemaš o čemu razmišljati, stvar je sigurna i neće te koštati ni dolara!

— Vasco Mortimer s kuglom u glavi? Preostalo bi mi jedino da sačekam šerifa! — reče Bakerfield, okrenu se i ode s verande. Ušao je u veliku halu i zavalio se u udobnu fotelju pored vrata verande.

Borg je samo slegnuo ramenima i pogledao za njim. Tada se opet naslonio na ogradu i zagledao prema istoku, tamo kamo su Matt i Wego odjahali.

Nakon nekog vremena uspravio se htijući ući. No baš u taj čas opazio je da se s juga približavaju dva jahača. Tek nakon nekog vremena spazio je da je to samo jedan jahač koji vodi još jednog konja za uzde. Zabezeknuo se kada je prepoznao jahača.

— Sefer! — viknu. — Približava se Vasco Mortimer!

Bakerfield izleti van poput vihora.

Sad je Borg već bio potpuno siguran da je taj jahač Vasco Mortimer. Osim toga, prepoznao je i konja kojeg je vodio za sobom.

— Dovodi vranca kojeg je jahao jedan od razbojnika!

Bakerfield je, naslonjen na ogradu, stisnutih očiju promatrao jahača. U očima mu je plamtjelo.

— Pitam se samo da li je on blesav ili ludo hrabar! — naceri se Borg.

Bakerfield skupi usta.

— U svakom slučaju, uštedjet će nam trud! — nastavi Borg. — Vascov leš ćemo odvesti kolima do njegova ranča i tamo potražiti tijela dvojice razbojnika. Sigurno leže negdje oko ranča! Zatim ćemo ih sve kolima odvesti u grad, a šerif neka onda mučne glavom i smisli nekakavu priču! Što se nas tiče, mi smo ih samo našli i dopremili! U baraci imamo dovoljno ljudi za sve to!

Bakerfield je ubrzano disao.

— Idi reci im! Brzo! Trči! Ovakvu nam priliku Vasco Mortimer neće još jedanput pružiti!

— To ti i govorim! — reče Borg i sjuri se niz stepenice.

XI

Zgrade i široko dvorište Bakerfieldova ranča djelovale su Vasco napuštene. Nije ugledao čak ni kokoš ili psa...

Prošao je vrata ranča i uputio se prema velikoj kući s verandom. Zauzvatio se pred stepenicama, sjahao i privezao oba konja, stalno se osvrćući.

Baš kad se okrenuo prema baraci, začuo je korake na verandi. Polako se okrenuo i pogledao gore. Bio je to Bakerfield. Došao je do ruba stepenica i zaustavio se. U očima mu je plamtio neki jezičnjak.

— Mislim da niste trebali doći ova-mo! — reče Bakerfield.

— Došao sam vratiti nešto što vama pripada! — odvrati Vasco i glavom pokazuje na vranca.

— Da, taj mi je konj ukraden — reče mirno Bakerfield. — A ponovno mi nedostaje i nekoliko goveda! Nije li malo čudno da mi vi sada dovodite tog vranca?

Vasco zakorači na stepenice.

— I vi i ja, Bakerfield, znamo prokleta dobro sve o tome! Zato sam i došao! — Gdje je Matt Stonewall? Neka smjesta izađe ili ću ga ja sam potražiti!

Na verandu stupi Borg. Iza Vasca, s druge strane dvorišta, otvorila su se vrata na baraci i izašli su ljudi s oružjem u rukama.

Vasco se brzo osvrnu pa ponovno pogleda Bakerfielda.

— Čovjek koji je jahao ovog vranca i njegov prijatelj nalaze se na putu u grad — reče Vasco. — Na vašem mjestu ne bih sada dizao veliku galamu, ako me razumijete!

— Vaše prijateljstvo s Jimom Boysonom čini vas prilično drskim! — bijesno odvrati Bakerfield. — Samo se vi, Mortimeru napuhavajte kao žaba, ionako ćete brzo splasnuti!

U taj čas prasnu kraj barake jedna puška. Tane prozuji pored Vascove glave i udari u jednu od gornjih stepenica.

Vasco se brzo povuče, zgrabi oružje i u jednom skoku se nađe pored stepenica. Zaklonio se ispod drvene konstrukcije koja je držala verandu. U donje stepenice i u pijesak gdje je čas prije stajao, bijesno su se zarivala olovna zrna. Odjednom se stvorio pravi pakao — puške i koltovi grmjeli su sa svih strana! Olovna kiša udarala je posvuda oko njega.

Vasco je, klečeći, počeo pucati prema verandi, odvezavši drugom rukom konja i potjeravši ga prema šupama. Dorat je brzo otkasao i zaustavio se tek dvadeset jardi dalje, kraj plota posljednje šupe.

Vasco se htio popeti na verandu i ubiti Bakerfielda i Borga. Ali, zbog toga nije došao na ranč — htio je samo naći Matta i Wega. Da su na ranču, zacijelo bi ih vidio, jer je bio siguran da bi baš oni opalili prve metke. Zato se počeo provlačiti između potpornih greda verande, pucajući stalno prema baraci kako bi strijelce držao na odstojanju. Kada je stigao do kraja verande, napunio je ponovo kolt i tada se, poput pantere, zaletio brisanim prostorom prema šupama. Kuršumi su ga slijedili u stopu, dižući prašinu tek nekoliko pedalja iza njega. Borg i Bakerfield također su otvorili vatru čim su ga spazili.

Vasco se bacio u travu kraj šupa, okrenuo na leđa i nekoliko puta opalio prema verandi.

Borg i Bakerfield baciše se na trbuh i otpuzaše prema zidu u zaklon.

Tada Vasco ponovo skoči na noge i potrčeli, zaklonjeni šupama, prema konju.

Zavladao je kratkotrajan muk jer ga u ovom trenutku Bakerfieldovi ljudi nisu imali na nišanu. Čekali su spremnih pušaka da se opet pojavi. No Vasco se zaustavio iza šupe i, uhvativši konja za uzde, brzo ga povukao k sebi. smjesta se bacio u sedlo i projurivši pored štala, odgalopirao prema pašnjacima.

Ljudi su psovali i bjesomučno puca li za njim. No Vasco je već bio skoro van domašaja. Jahao je na sjever, prema zemlji obrasloj gustim grmljem.

Nekoliko sati kasnije, daleko na sjeveru, počeo je opisivati veliki luk oko

Bakerfieldovog ranča, u potrazi za Mattovim i Wegovim tragovima. Znao je da ih, ako želi imati miran san, mora odmah sada uhvatiti. Poznavao ih je dobro i bio je siguran da bi ih mržnja ponovno dovela u ovaj kraj. Nadao se da će ga negdje sačekati jer su i oni njega dobro poznavali i mogli naslutiti da će ih slijediti. Vasco je tako jahao četiri dana, ali uzalud!

Cetvrtog dana uvečer odustao je i odjahao u grad. Zaustavio se pred šerifovim uredom i odmah ušao.

Jim Boysen je sjedio za pisacim stolom na koji je upaljena lampa razlijevala žučkastu svjetlost.

Jim Boysen iznenadeno ustade i odloži olovku.

— Dugo te nije bilo, Vasco!

Vasco skide šešir i sjede na malu stolicu uz Boysenov stol.

— Da, znam! — reče tada. — No, uza-lud sam tratio vrijeme!

— Ima ljudi koji su tvrdili da se više nikada nećeš vratiti!

— Da se nisu možda uplašili za moj život? — nasmija se Vasco.

— Ne! — odvrati Jim Boysen. — Bakerfield je ubijen!

Vasco se uozbilji.

— Kada?

— Prije dva dana!

— Čekaj malo! — reče Vasco stisnutih očiju. — Da ti to meni ne pripisuješ?

— Pa, u početku i jesam! No kad sam vidio Bakerfielda, bilo mi je jasno da to nisi mogao biti ti. Dobio je kuglu u leđa!

— Prokletstvo, sad mi je laknulo! — promuklo reče Vasco.

— Dobro te poznajem, Vasco! Ali ima ovdje ljudi koji su slušali samo ono što je Bakerfield o tebi i tvojoj prošlosti pričao.

Vasco se ugrize za usnu.

— Bio sam kod tebe s potjerom — nastavi šerif. — Ona dva mrtvaca na kolima ostavila su na ljude loš dojam, iako sam im objasnio tko su.

— Znači, ljudi misle da sam ja Bakerfieldov ubojica?

Jim slegnu ramenima.

— I mrtav mi još uvijek može nauditi! — reče tiho Vasco gledajući u pod.

— Gdje su Wego Selby i Matt Stonewall? — upita Jim. — Jesi li im ušao u trag?

— Ne!

— Ne uzimaj to toliko k srcu! — nasmiја se Jim. — Nitko ti ništa ne može. Morali bi dokazati da si ga ti ubio. Bakerfieldov brat, koji se pojavio kao vjetar da preuzme imanje, sigurno to neće ni pokušati.

Vasco ga pogleda.

— Zašto kažeš »kao vjetar«?

Jim slegnu ramenima.

— Danas ujutro sam saznao da su bili gadno posvađeni!

— Nema to veze! — prasnu Vasco. — Matt ga je ubio da bi mene uništio! Izgleda da će mu i uspjeti!

— Bilo bi bolje da si pronašao Matta i doveo ga u grad živog!

Vasco ustade.

— Kako su Linda i Ann?

— Čekaju te!

— Da li mi ih dobro čuvaš?

— Dan i noć! O tome ne moraš brinuti.

— Lijepo ih pozdravi od mene! — reče Vasco i stavi šešir na glavu.

— Kuda ćeš?

— Na ranč!

— Ne moraš bježati iz grada! Zbog Bakerfielda ti nitko neće ništa učiniti!

— Ne, ne — odsutno odgovori Vasco. — Sinulo mi je da sam možda četiri dana i noći tražio onu dvojicu na pogrešnim mjestima!

— Sačekaj malo, idem s tobom!

— Što?

— Pratit ću te ako zaista misliš da su ta dvojica na tvom ranču!

— To je tek pomisao, Jime! Samo ti ostani ovdje — nasmiја se Vasco. — Moj ranč je bez Linde proketo pust, a ja ti nisam naročito zabavno društvo!

— Svejedno ću rado poći. Ti samo reci!

— Hvala, Jime! Snaći ću se i sam. — Okrenuo se i pošao prema vratima.

— Vasco! — viknu za njim Jim Boyesen.

Vasco je već prešao prag. Zastao je i okrenuo glavu.

— Čuvaj se, ti stari bivo! — široko se nasmiја Jim.

Vasco se također osmijehnuo i potrčao do svoga konja. Brzo je uzjahao i krenuo. Prolazeći pored hotela, malo je usporio gledajući prozore. No unutarnji nemir koji ga je gonio bio je jači i ponovno podbode konja. Za čas je izjahao iz grada i pošao u noć...

* * *

Ovoga puta jahao je cestom i onda skrenuo na svoj puteljak. Zbog tustih oblaka koji su se nadvili nad cijelo područje, noć je bila potpuno crna.

Projahao je kroz trošna vrata svog ranča. Mogao je razaznati samo guste, tamne sjene nasuprot malo svjetlije neba.

Stao je. Ništa nije vidio, ali osjećao je da ga Matt i Wego odnekud iz ove proklete tmine vrebaju. Sjahao je i izvukao revolver.

Na pojilu je vođa polako kapala u korito. Iz konjušnice je povremeno dopirao neki potmuli šušanj. Bili su to jedini zvukovi...

Najednom je spazio kola kojima je Jim Boysen odvezao Sammya i Joa do jednog brežuljka i tamo ih pokopao. Sada su stajala pored šupe, s rudom okrenutim prema nebu.

Nakon nekog vremena Vasco se lagano pokrenuo. Napravio je tek nekoliko koraka, kad je iznada začuo iz kuće neki šum. Odmah se sagnuo i podigao oružje.

U sobi se upalilo svjetlo. Vasco je upravo htio stati u zaklon iza korita, no najednom se ukočio. To nije bilo svjetlo.

Vatra! Brzo se širila i već su se vidjeli crveni i žuti plamenovi. Stakla su sablasno svjetlucala. U jednom trenutku Vasco je spazio nečiju sjenu u sobi. Nanišanio je i smjesta opalio.

Tada ću prasak pored kuće. Vasco je vidio otvor cijevi kako je planuo i istog trena osjetio da je pogođen. Sablasno osvijetljena kuća najednom mu se počela okretati pred očima. Posrnuo je i pao. Puška pored kuće i dalje je bijesno praskala. Vasco nije mogao vidjeti čovjeka — vidio je jedino vatru koja je sijevala iz otvora cijevi.

Iz kuće dopre žestok, potmuo udarac. Pod Vascom je tlo zavibriralo. Najednom se osvijetilo skoro cijelo dvorište.

Vasco se podbočio na laktove i tri puta opalio prema cijevi iz koje je stalno sijevalo. Tada je ponovno legao i otkotrljao se, preko ugaženog šljunka, prema staji. No sjena staje više nije mogla poslužiti kao zaklon — svjetlost je dopirala već do samih vrata ranča.

Drhtavom rukom napunio je kolt i zadjenuo ga za pas. Tada se, teškom mukom, uspravio, odupirući se o zid staje. Tek je sad osjetio da je ranjen u desno stegno. Šepajući je uzmicao dok nije stigao do ruba staje. Tamo se naslonio na daščani zid i opet uzeo kolt u ruku.

— Vasco!

Matt je izišao iz kuće koja je bila u plamenu. Stajao je pod trijemom dok su mu se iza leđa vijorili plameni jezici.

— Vasco! Dođi ovamo i pogledaj svoju kuću! — rikao je.

Vasco opali. No za revolver je to bila suviše velika razdaljina. Čuo je Wega kako nešto viče. Tada je Matt potrčao prema šupi. Njegova sjena stopila se s mrakom koji je još uvijek vladao na tom mjestu.

Vasco se pognuo. Meci su mu fjučkali pored lica bacajući mu iverje i prasiu u oči.

U međuvremenu je buknuo i krov tako da se Vasco morao još jače sagnuti da ga ne vidi.

Neko vrijeme nije ih ni čuo ni vidio. Čulo se samo bijesno praskanje i huk vatre. Dim se dizao u gustim crnim oblacima koje je onda vjeter vraćao, vijajući ih po dvorištu.

Odjednom je planula i staja.

Vasco prokune na glas Matta i odhrama do stražnjeg zida staje, držeći revolver pred sobom. Iz staje je dopiralo rzanje na smrt preplašenih konja.

Kad je stigao do ugla zgrade, vidio je kako s druge strane, prema šupi, zamiču Mattova i Wegova sjenka. Nije na njih zapucao, već se uputio u zapaljenu staju — konjima.

Wego i Matt su u staji, na više mjesta, podmetnuli vatru. Plamen i gusti dim ispriječili su se pred Vascom. Skinuo je s vrata maramu i pritisnuo je na usta. Tada se, šepajući, uspio probiti do boksova s konjima.

Svuda oko njega bio je plamen i dim. Kašljući i spotičući se, ušao je u jedan boks i oslobodio konja te ga udarcem ruke potjerao prema vratima. To isto je učinio i s ostala dva konja, jednim ridanom i jednim još vrlo mladim doratom. Sav oznojen, grcajući od dima, tjerao ih je kroz vatru prema vratima. Kad je konačno, šepajući, stigao na svjež zrak, od iznemoglosti se stropoštao na zemlju. Odjeća na njemu bila je opaljena i dimila se. Sekundu je nepomično ležao, a onda se, brzo hramljući, uputio prema ogradi. Bio je od silne vatre zaslijepljen i bojao se da ga ovdje, na svjetlu, ne spaze Wego i Matt.

Tek nakon što je stigao do ograde, malo je predahnuo. Zatim je skupio svu snagu i prebacio se preko nje. Pao je licem u travu. Osjetio je oštar bol u nozi.

Bio je potpuno mokar od znoja. Smrad opaljene odjeće tjerao ga je stalno na kašalj. Disao je teško, osjećajući kako mu krv ubrzano udara u žilama. Imao je utisak da će mu srce iskočiti iz grudi. Iako na rubu nesvjestice, počeo se, oslanjajući se na laktove i koljena, udaljavati od plota i od jezivog zgarista svog ranča. Gonio ga je strah od Mattova ili Wegova taneća.

Kad je odmaknuo otprilike četvrt milje, posustao je. Ležao je nepomično. Znao je da ne bi, kad bi se sad Wego i Matt pojavili, imao dovoljno snage ni da podigne revolver.

Nakon nekog vremena okrenuo se na trbuh i pogledao prema svom ranču. Ugledao je samo vatru koja se, lagano, pretvarala u gomilu pepela.

Kada je svanulo, još uvijek se s greda dizao dim...

Vasco je ležao tako dugo dok se nije uvjerio da se Matt i Wego više ne nalaze na ranču — na onom što je od njega ostalo. Tada je ustao i polagano se, hramljući, uputio natrag. Rana na nozi pekla ga je kao žar.

Došao je do pojila i sjeo na rub korita. Poderao je nogavicu i pogledao ranu. Wegov metak učinio je široku i duboku brazdu. Odvezao je maramu s vrata i čvrsto njome povezao stegno. Zatim je počeo zavoj lagano prskati

vodom, kako bi ranu malo ohladio. Pri tom je, bolnog izraza lica, promatrao ostatke svog dugogodišnjeg truda.

Njegov dorat, i ostala tri konja, polako su, uz put pasući travu, prilazili ranču.

Kad je zaszalo sunce, Vasco je odšepao do šupe i pod vrećama brašna pronašao papirnati smotuljak pun tvrdog kruha. Poderao je papir i potrpao nekoliko komada u džepove. Držeći još nekoliko kriški u rukama, othramao je natrag do vode. Potopio je kruh u vodu kako bi ga, bar malo, omekšao.

U međuvremenu su konji stigli do ograde blizu vrata ranča i tamo stali. Nakon nekog vremena Vasco je othramao po njih i doveo ih do pojila. Pri tome je ustanovio da mu hodanje pričinjava sve veće poteškoće i da ga iscrpljuje.

Nakon što je napojio i nahranio svog dorata, stavio je nekoliko kriški kruha u bisage.

Već je bilo podne kada je napustio ranč. Ovoga puta je imao sreću i odmah spazio Wegove i Mattove tragove. Odjahali su na jug. Iz toga je Vasco zaključio da su konačno odlučili zauvijek nestati iz ovoga kraja. Izgleda da su smatrali kako je Vasco stradao u požaru.

Prvo su potpuno ravno jahali prema jugu. No kasnije, još tijekom noći, nešto su izmijenili smjer. Uputili su se prema Sonora — prijevoju na Grand Canyonu. Vasco je ocijenio da imaju prednost od pet do šest sati jahanja. Ako su brzo jahali, to bi iznosilo oko trideset milja.

Oštro su jahali. U to se Vasco uskoro mogao uvjeriti. Zato više nije vjerovao da ga smatraju mrtvim jer — pred kim bi inače tako bjesomučno bjegli? Požar se iz grada nije mogao vidjeti — prevelika je razdaljina, a osim toga — tko po noći i gleda kroz prozor.

XII

Na zemljopisnoj karti granicu između Utaha i Arizone predstavlja samo tanka linija. Vanj, u divljini, ta se gra-

nica uopće ne može uočiti. Vasco je tek mogao naslutiti da je na teritoriji Arizone. Kad se smračilo, zastao je kako bi se odmorio.

Zapalio je vatricu. Nakon što se pobrinuo za konja, pogledao je, pri svjetlu vatre, svoju ranu. Bila je upaljena i počela se gnojiti. Rubovi su poplavili i bili otekli. Da je mogao očistiti je alkoholom to mu se ne bi dogodilo. No sad je opet ovio stegno maramom i odlučio pustiti ranu još neko vrijeme na miru, dok ne vidi u što će se razviti.

Sljedećeg jutra nastavio je jahati. Kralolik se počeo mijenjati: raslinja je bilo sve manje, a tlo je postajalo pjeskovito. Tu i tamo stršale su stijene, divlje razbacane po ravnicima. Oko podneva su ga Mattovi i Wegovi tragovi doveli na jedan plato koji se nalazio na visini od skoro šest tisuća stopa. Sad je Vasco bio siguran da je u Arizoni. Iza ovog platoa ležao je veličanstven kanjon rijeke Colorado. Postojao je samo jedan način da se prijeđe kanjon — prijevoj Sonora!

Wego i Matt jahali su prema prijevoju. Vasco je postalo jasno da ih neće stići prije prijelaza. Ocijenio je da će ih uhvatiti za dva, najviše tri dana.

Na njegovo iznenađenje, pred večer se ocjena pokazala krivom; jedan njihov konj je šepao!

Vasco je jahao još neko vrijeme, a zatim zastao. Savio je cigaretu, zadovoljno razmišljajući kako mu sada više ne mogu pobjeći.

Na jednoj maloj vjetrovitoj uzvisini sačekao je da se potpuno smrači, nadajući se da će u daljini ugledati njihovu logorsku vatru. U ovom kraju bilo je puma i zvečarki, tako da je svatko, iole iskusan, spavao uz vatru. A Wegov i Mattov jedini dom bila je divljina...

Vascovo strpljenje bilo je nagrađeno. U mrklom mraku spazio je svjetlost vatre. Djelovala je kao svijetleća zvijezda, malo ispod horizonta.

Vasco je savio još jednu cigaretu, popuštao ju do pola i bacio u pijesak. Lagano je pokrenuo konja i pošao k treperavoj svjetlosti.

Nakon jednog sata svjetlost se pretvorila u vatru. Vasco se zaustavio na oko milju udaljenosti. Sjahao je i nastavio pješice, vodeći dorata za uzde. Na oko tri stotine koraka od vatre ostavio je konja i nastavio sam, kako ga topot kopita ne bi odao.

Posljednji dio puta otpuzao je, držeći otkočen kolt u ruci.

No kad se već toliko približio da je mogao točno vidjeti mjesto oko vatre, iznenada je bijesno uspravio glavu. Mora da su ga Wego i Matt čuli, iako se približio oprezno kao neki ratnik plemena Cheyenne.

Wego i Matt stavili su još drva na vatru, a onda nestali u noći.

»Jesu li odjahali ili vrebaju iz zasjede?« — grozničavo je razmišljao Vasco.

Kleknuo je i napregnuto pogledao oko sebe. Lagano se povlačio, držeći uzdignut kolt. Odjednom je shvatio u kakvoj je opasnosti: ako su mu odveli konja, izgubljen je. U ovom kraju nema ni naselja, a ni izvora. Onaj tko se odvaži kročiti u ovaj kraj, ovisi o sebi, konju i zalihama kojima se snabdjeo.

Vasco je imao utisak da će mu srce iskočiti. Obuzela ga je panika. Ovdje je vrijedio samo zakon divljine koji ne dopušta grešku — pa ni onu najmanju...

A Vasco je učinio dvije. Ostavio je konja i dopustio da ga opiše osjećaj pobjednika kada je iz daljine ugledao vatru.

Odjednom je začuo urlike šakala. Zastao je osluškujući, ali nada da će se Wegov i Mattov konj poplašiti, odmah se rasplinula.

Iza udaljenih planina pojavio se mjesec i razlio svoje bljedo, mliječno svjetlo.

Vasco je brzo odšepesao nazad. Spazio je svog dorata tamo gdje ga je i ostavio. U to se od konja odlijepeše dvije sjene i svaka brzo krenu na svoju stranu. Istog je trena zapraštalo. Puščana cijev je odnekud iz mraka počela sijevati.

Vasco se bacio na zemlju i pripucao.

— Matte, predaj se! — viknu. Ali vikom nije mogao zaustaviti sjenke.

Vasco je vidio kad je jedna ljudska prilika, pogodena, pala na koljena. No hici drugog čovjeka prisilili su ga da drži pognutu glavu. Kad je podigao glavu, nestali su... s njima je nestao i njegov konj.

Vasco se uspravi i hramljući potrčao ne bi li otkrio u kojem su smjeru Wego i Matt odmaglili. Preyalo je tako skoro četiri stotine jardi. Tada spazi konja. Zastade sav zadihan. U to začu topot...

— Pasji sinovi! — zoptao je približavajući se konju. U ušima mu je odzvanjao topot koji se polako udaljavao prema Sonoru — prijevoju.

Uhvatio je konja za uzde i poveo ga djelić puta. Konj je hramao na desnu stražnju nogu! To otkriće potpuno ga je obeshrabrilo i stropoštao se na zemlju. Rana je počela nesnosno boljeti...

Kasnije nije ni znao koliko je dugo tako ležao, bijesan na sama sebe. Konja je odveo do vatre da tamo provedu noć. Pri tom je počeo razmišljati, nisu li i Wego i Matt pogriješili. Šepav konj ipak je konj, a možda jedanput i prestane šepati.

Pored vatre je bolje zagledao konja. Na svoje veliko olakšanje ustanovio je da životinja ima samo kamen u kopitu. Odstranio ga je, a onda mu dugo masirao zglob. Više je pažnje poklonio konju, nego svojoj vlastitoj rani čije se stanje tijekom noći osjetno pogoršalo. Spavao je samo koji sat. Kada se probudio, osjetio je da ima visoku temperaturu.

Osedlao je Wegova vranca. Jedina prtljaga bila je smotana deka i prazne bisage. Matt i Wego očito se nisu snabdjeli ni najnužnijom rezervom. S tugom je pomislio na svoju bocu vode i bisage napunjene tvrdim kruhom. Najednom osjeti strašnu žeđ. Bio je svjestan da će uskoro doći i glad. No još ga je najviše ljutilo što mu nedostaje puška. Sad, ako ih i nađe, ima samo kolt...

Unatoč odmoru, konj još uvijek nije mogao podnijeti opterećenje. Vasco nije drugo preostalo no da ga vodi za uzde.

Sunce je nemilice pripeklo. Nakon dva sata bio je posve iscrpljen. Osje-

tio se usamljenim, skoro izgubljenim. Bespomoćno se naslonio na konja.

Očiju mutnih od groznice, suhog grla, ispucalih usni, prijav, poderane i spaljene odjeće, stajao je tako kao posljednji borac u ovoj užarenoj pustoši...

— Ja sam stari, blesavi voll — reče glasno. — Ja sam prokleti idiot i pravo mi budi!

Sad je po prvi puta pomislio na povratak. Poželio je odustati od daljeg gonjenja. No znao je da su Matt i Wego nemirne duše koje će vjetar kad tad donijeti na njegov ranč. Zar da mu dom još jedanput gori?

— Ne! Tisuću puta ne! — reče promuklo i šepajući nastavi dalje. Upro je pogled prema plavim gorskim lancima u daljini. Izgledalo je kao da lebde između neba i zemlje.

Grand Canyon! Kako je daleko! Ocijenio je da su Matt i Wego već stigli u blizinu kanjona. Kod prvih stijena do kojih je stigao zaustavio se i odmah sjeo u sjenu. Tresući se od groznice dočekao je noć. Tu je i ostao, prislonjen o stijenu.

Slijedećeg jutra je želio nadoknaditi vrijeme. No dugi odmor nije mu pomogao. Vranac je, istina, konačno mogao čvrsto stati na sve četiri, no Vasco se osjećao pasje iscrpljeno, blizu smrti.

No ipak je nekako uspio uzjahati i krenuti u sivu, pješčanu, neljzvesnu daljinu... Vodili su ga tragovi Matta i Wega, čiju prednost više nije mogao računati satima, već danima. No ionako nije bio u stanju još i razmišljati.

Gudure Colorado Canniona polagano su se približavale... No suviše sporo da bi usamljenog i bolesnog čovjeka trgnule iz očaja.

Izenada, za samo nekoliko minuta, postao je onaj stari!

Vranac je naglo zastao i počeo frkati. Vascov pogled skliznu s horizonta prema zemlji. U pijesku je ugledao svog dorata. Ležao je mrtav.

Sjahao je i oteturao šepajući do konja. Nije ni osjetio silan napor koji je pritom učinio. Stao je pored konja. Nije mu bilo jasno zašto je konj stradao. Tek kad se sagnuo, otkrio je tragove tijela dviju zvečarki. Mora da je Wego, koji je vjerojatno jahao dorata, u bijesu ispalio barem dvadeset meta-

ka u reptile. Vasco je to mogao razumjeti.

— Sreća je promjenljiva! — dahtao je. Njegova vinčesterka bila je u koricama na mrtvom konju. Sve su ostavili, čak i bocu s vodom i tvrdi kruh.

Vasco se pokušao prisjetiti izgleda Mattova konja, kako bi ocijenio njegove mogućnosti. Nije uspio, ali to niti nije bilo potrebno — koji bi konj dulje izdržao dvoje ljudi, i to u ovim ubitačnim uvjetima?

Provjerio je vinčesterku i tada se zagledao u daljinu. Gudure Colorada izgledale su mu znatno veće i stvarnije. Mogao je već raspoznati pojedine masive.

Pojaviše se lešinari. Nisu se još oborili na konja, samo su, visoko u zraku, kružili.

Vasco je bilo žao što mora ovako ostaviti svog konja. Promijenio je sedlo i krenuo. Kad je malo odmakao, vidio je da strvinari kruže sve niže i niže...

Još uvijek se osjećao loše i bio je iscrpljen. No životna snaga se lagano vraćala jer je shvatio da sada ima priliku da stvar na najbrži način privede kraju. Wego i Matt su sada bili sporiji od njega i sigurno će ih stići! No računao je i na to da ga po svoj prilici negdje čekaju, kako bi se dočepali vranca.

Kad se počeo spuštati sumrak, to se i dogodilo.

Vasco se primakao brežuljcima. Tek je bio ušao u prvi klanac, kad su Matt i Wego osuli paljbu.

Usprkos iscrpljenosti, Vasco je reagirao dovoljno brzo jer — cijelo je vrijeme s tim računao. Bacio se iz sedla i otkotrljao do jednog isturenog ruba stijene. Tamo se, teško dišući, pritajio. Silina udarca oduzela mu je dah, a od bola je, na nekoliko trenutaka, oglušio i oslijepio.

Wego i Matt pucali su sumanuto. No olovo je udaralo u stijenu, visoko iznad Vascove glave.

Vasco oprezno podiže glavu i pritisnu vinčesterku na rame. Matt i Wego ležali su pred njim dobro zaklonjeni iza jedne kamene gromade, tako da ih nije mogao pogoditi. Mattov konj bio je na oko četiri stotine jardi iza njih.

— Povuci se, Vasco! — riknu Matt. — I ostavi vranca ovdje ili ćemo te izrešetati!

Umjesto odgovora Vasco zapuca prema njima.

Odlučili su stupiti u akciju: Wego je divlje pucao, dok je Matt pritrčao nešto bliže i onda se ponovno zaklonio bacivši se iza neke stijene. Zatim je Matt pripucao, a Wego se oprezno počeo približavati.

Kad je ponovno bio red na Wega, stresla ga je Vascova kugla. Utrčao je ravno na nišan, ispuštio pušku i stro-poštao se.

— Wego! — viknu promuklo Matt. No Wego je bio mrtav. Ležao je ispružen pored jednog kamenog bloka.

Neko vrijeme vladao je mir. Matt se nije micao. Tek je nakon pola sata, ponovno pozvao Wega.

Na to Vasco ustade, držeći pušku uz bok.

— On je mrtav, Matte! Mrtav je kao što su mrtvi i Sammy i Jo!

I Matt ustade iz svog zaklona.

— Da, mrtav! — reče promuklo. — Ali još jedan će biti mrtav. Svijet je postao tijesan za nas dvojicu!

— Uzmi Wega i nestani! — doviknu Vasco. Bio je toliko iscrpljen da se, iako je stajao raširenih nogu, morao oslanjati na stijenu.

Matt je to zapazio i oporo se nasmi-
jao:

— Dobro, onda ću ja doći po tebe!

Vasco podiže pušku.

— Ostani gdje si! Ne miči se, osim ako ne želiš pokupiti Wega i nestati!

Matt svejedno krenu. Pušku je ostavio iza stijene. Imao je samo kolt za pojasom.

Vasco uhvati vinčesterku lijevom rukom, podiže je i rezniranom kret-njom — odbaci preko stijene.

— U redu, Matte! — reče. — Ako želiš to riješiti ovako... Ako je to tvoja želja...

— Da, želim to svršiti na ovaj način! — odvrati Matt. Glas mu je odzvanjao. Približavao se korak po korak... Desnu ruku držao je spremnu iznad opasača.

Vasca je napuštala snaga. Stisnutih očiju gledao je kako se Matt nezadrživo približava. Bio je čvrsto odlučio da

ga ubije. Matta! Svog starog prijatelja Matta!

Vasco više nije želio Matta na to podsjećati. Bila je to prošlost. I njemu samom činilo se kao da je to iz nekog drugog života.

Matt priđe na desetak koraka i stade. Desnom rukom munjevito zgrabi kolt i podiže ga.

Opalio je...

Istog časa i Vasco je izvukao revolver. Hici su odjeknuli kao jedan. Tako je brz bio Vasco.

Matt opali još jednom. Kugla fiju-knu pored Vasca i odbi se od stijene prema nebu. Mattova glava zatim klo-nu, a oružje mu ispade iz ruke i udari o kamen. Zateturao je i koraknuo prema Vascu. Na trenutak je podigao gla-vu tražeći pogledom Vasca, a zatim se savio i pao na koljena.

Pridržavajući se rukom, Vasco obide stijenu i dohramlje do Matta.

— Matte — promrmlja.

Matt se nagnu na stranu i ostade skupčan ležati.

Vasco kleknu pored njega. Kolt, iz kojeg se još pušilo, držao je u ruci. Okrenuo je Mattovo tijelo.

Matt otvorio oči i pogleda ga.

— Vasco?

— Da, ovdje sam — promuklo odgo-vori Vasco.

— Neka Wego uzme mog konja — naprežući se šaputao je Matt. Lagano je pokretao ruke i noge. — Sigurno će sustići Joa. Sammy neka mi konje...

— Oni su naprijed, pred tobom, Matt! — tiho reče Vasco.

— Hoćemo li ih stići, Vasco?

Vasco kimnu.

Matt zaklopi oči i uzdahnu. Malo zatim još jednom ih otvori i zagleda se u večernje nebo koje se protezalo kao tamno-plavi pokrivač iznad kanjona.

— Ubili su Ringa, dobrog starog Ringa — mrmljao je. Još je jednom duboko udahnuo, a onda se trznuo.

Vasco mu je spustio očne kapke. Ustao je promatrajući svog starog prijatelja s kojim je nekada bio nerazdvojan.

Tada je odšepao do Wega, kleknuo i okrenuo ga na leđa. Nekada je i njega volio, baš kao i ostale koje je sad pou-bijao.

Obojicu je prekrrio kamenjem, a zatim sjeo na zemlju i ostatak noći proveo u kanjonu.

Kad je svanulo, uzjahao je i polako krenuo prema Sonora-prijevoju vodeći za sobom Mattova konja. Kanjon je prešao noću a slijedećeg podneva stigao je do Kaibita — poštanske postaje. Došavši do kućice, onesvijestio se i stropoštao iz sedla.

Tri tjedna kasnije vratio se kući. Najprije je odjahao u grad i stao pred šerifovim uredom.

Jim Boysen iziđe odmjeravajući ga.

— Dugo smo te čekali, skitnico stara!

— Bio sam duboko u Arizoni.

— Vidi se na tebi, Vasco — reče i pride mu. Tada se zajedno uputiše do hotela gdje su čekale Linda i Ann Sutter.

Još istog dana odvezao se s Ann, u posuđenoj kočiji, na ranč. Nije je odveo do zgarišta, već je upravio jednogore, kod stare johe.

Dugo su stajali pod krošnjom starog drveta i promatrali zalaz sunca.

Ann Sutter pogledala je dolje, prema zgarištu. Bilo je to sve što je ostalo od Vascovog ranča.

— Ponovno ću ja sve to izgraditi — reče Vasco primijetivši njezin pogled. — I to onako kako ti budeš željela.

— Zao mi je, Vasco — reče ona.

— Zašto? — nasmija se Vasco. — Ja sam navikao počinjati iznova, uvijek iz početka. To nije ništa. Kad to čovjek više nije u stanju, ne treba ništa ni očekivati od života.

Ona se prvi uza nj i nasloni mu glavu na rame...

KRAJ

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

Al Mills: BUNTOVNICA S JUGA

— Zeljeli biste ne poći, zar ne?!

— Da, kapetane! Bojim se.

— Da, da — mrmljao je Nobel. — Ipak, morate to učiniti. Razumijete li, Bette?

Teško je uzdahnula i spustila pogled.

— Moram prije vidjeti Stevea — reče.

Kapetan odobravajući kimne glavom. Prije nego što je napustio njenu sobu, stisne joj ruku.

— Sve će se dobro završiti, siguran sam u to, Bette. Što ćemo, mora se. To je rat! Kad ste jednom odlučili...

Djevojka sagne glavu.

— Poći ću, kapetane!

* * *

Kad je ostala sama, zaplače. Dugo je mislila na Stevea. Hoće li ga još vidjeti? Učini joj se da se tu razdvajaju njihovi putovi. Odlazi u nepoznato, u ralje zvijeri, prestrašena, tužna. Možda se nikada više neće vratiti.

Rastanak će biti težak, ali podnijet će, sve će podnijeti. A kad jednom bude kraj, onda...

Noću je ipak odlučila da se ne sastane sa Steveom. Ostavit će mu pismo i mnogo toga objasniti. To je

bilo najbolje rješenje. On će shvatiti. Da, razumijet će je. A ona će smoći hrabrosti da se suoči s opasnošću, da se vrati u njegov zagrljaj.

Ujutro, nakon nemirno prospavane noći, ostavila je pismo na recepciji i izašla na ulicu.

Kočija je bila spremna. Putovat će i vlakom, i konjem samo da što prije stigne u tvrđavu, da se što prije vrati Steveu.

Jesu li nešto posumnjali? — pitala se.

Trebat će mnogo snage, mnogo volje da izbjegne sve opasnosti.

Richmond je napustila sa suzama u očima.

21

Do štaba generala Bonhama Bette je putovala nekoliko dana. Zahvaljujući Nobelu, na putu nije imala neprilika, osim što je već pri kraju puta jedva pronašla konja. Odmah nakon dolaska, Bonham je pozdravi i poželi dobrodošlicu. Promatrala je čovjeka o kojem je mnogo slušala i ustanovila da se pred

njom nalazi izuzetna ličnost. Iako je imao jedva četrdeset i pet godina, general Bonham bio je prosjed, širokih ramena, mačjeg hoda i odlučna pogleda.

— Najprije se odmorite, gospođice Duval! Poslije ćemo o poslovima — rekao je videći njeno umorno lice.

— Hvala vam, sir! Bilo je to naporno putovanje — odgovori ona.

Cijelo je vrijeme razmišljala o tome kako će proteći taj susret. Strahovala je da nisu otkrili njenu dvostruku ulogu. No, takav doček, kojemu se nije nadala, razuvjeri je i ona se smiri. Sva je sreća što je Rem mrtav; on je često dolazio u Richmond pa je mogao i posumnjati u nju.

Pokazali su joj sobu i ona jedva dočeka trenutak da legne u postelju i odmori se od naporna putovanja. Prije nego što je usnula, pomisli na Stevea.

Kad se probudila, već se posve razdanilo. Koliko je spavala? Vjerojatno dugo jer se osjećala odmorenom da se suoči sa sjedokosim generalom. Dotjerala se prije nego što je izašla iz sobe, a onda se iznenadila kad je pred vratima spazila vojnika. Zar je čuvaju?! — upita se i zadržati. Ali vojnik je pozdravi i reče:

— Šalje me general Bonham, gospođice! Nada se da ste se odmorili pa bi vas želio vidjeti.

Bette kimnu glavom i pođe prema stornicama.

Prošla je preko širokog dvorišta, odzdravila na nekoliko pozdrava i ušla u generalovu kancelariju. Bonham je sjedio za stolom, ali tada se digne, pozdravi je, a zatim se okrene nekom oficiru koji je stajao pokraj prozora.

— Mills, donesite doručak!

Okrenuo se zatim prema Bette i ponudio joj da sjedne.

— Možemo li doručkovati zajedno i malo porazgovarati?

— Naravno, sir! Bit će mi čast — odgovori Bette.

Zašto je tako ljubazan? Čime to ona zasluhuje? Nije li to samo varka?

Dok su doručkovali, general ju je pažljivo promatrao. Bette se neugodno osjećala; teško je podnosila taj ispitujući pogled.

Nakon što je ubrusom obrisao usne i bradu, Bonham reče:

— Vrlo ste lijepi, gospođice Duval! Raduje me što je moja kurirka tako, tako...

— Nemojte, molim vas, sir! — zbunjeno promuća Bette i porumeni.

General se osmjehne, zapali cigaru i nastavi:

— Pozvao sam vas da provjerim neke stvari. Znaite, vjerojatno, da su nas nadmudrili prilikom prepada na vlak?

Djevojka ga začuđeno pogleda i pri tom zaniječe pokretom glave. Ne, ona ne smije reći da sve zna.

— Ne, sir! Ništa ne znam.

General zbunjeno odmahne rukom. Bilo mu je teško priznati pred ženom svoj poraz. Ponovo upita:

— Recite mi, molim vas, kako su se stvari odvijale u Washingtonu i kako je Rosie doznala kad kreće pošiljka?

Bette se zbuni, no samo za trenutak. Tada ga otvoreno pogleda i odgovori.

— Ne znam sir! Tek, jednoga jutra, za doručka, Rosie mi reče: javi generalu da pošiljka sa zlatom kreće 29. kolovoza.

— I...?

— To je sve. Poruku sam željela predati Remu, ali on je već bio mrtav!

Bonham se nervozno promeškolji na stolici.

— Da, znam. Nastavite!

— Naša baza, koja se nalazila na ranču »B«, zahvaljujući...

General je ponovo prekine.

— I to znamo. Ah, ona budala!

— Zatim je došao vaš čovjek. Znao je šifru, i ja sam mu predala obavijest — reče Bette i upitno ga pogleda.

Trudila se da pronikne što smjera, zašto je o svemu podrobnije ne ispituje, ali nije uspjela. General je ustao, prošetao prostorijom, zatim se obim rukama naslonio na stol i značajno je pogledao.

— Slušajte me pozorno, Bette! Vratit ćete se u Washington i predati Rosie slijedeću poruku.

Trenutak je razmišljao, a zatim se odlučio:

— Potrebni su nam planovi utvrđivanja oko Washingtona. Sve, upravo sve o tome. Recite Rosie neka ispita gdje se nalaze baterije, koliko ima vojnika, sve. Ona će razumjeti. Predsjednika Jeffersona Davisa osobno zanimaju ti podaci. Da, i još nešto. Neka Rosie bude spremna da otputuje u Clarison. Poslije će dobiti daljnje obavijesti. A vi, kad dobijete te informacije, vratite se u štab. Razumjeli ste?

Djevojka kimne glavom, a onda odjednom osjeti slabost. To znači, to znači da...

— Dakle, više se neću vraćati u Richmond? — upita tiho.

General kimne glavom i odgovori:

— Ne, barem stanovito vrijeme. Možete li već sutra otputovati?

Bette potvrdi pokretom glave. Ustane, a u nogama osjeti slabost. Dogodilo se onoga čega se bojala. Proći će mnogo vremena da neće vidjeti voljena čovjeka. Suspregne tugu, jedva se primjetno osmijehne i reče:

— Sutra ću otputovati, sir!

— Sretno, gospodice Duval! I, prije nego što krenete, iskreno vam čestitam i zahvaljujem za ono što ste učinili.

— Hvala! — promuća ona jedva čujno i polako pođe prema vratima.

Bojala se tog susreta. Srećom, nisu znali za njenu dvostruku ulogu. Dok je s te strane bila zadovoljna, pomisao da će ponovo u Washington nimalo je nije radovala. Morat će, na neki način, o svemu obavijestiti Nobela. Ali, kako?

Povratak Bette u Washington ostao je gotovo nezamijećen. Ipak, kad je sišla s vlaka, zapazila je nekog čovjeka kako je pomno promatra. Pomiješala se među ostale putnike i polako krenula prema izlazu.

Odjednom je iza svojih leđa začula riječi:

— Trenutak, gospodice!

Osim Rosie Greenhow, nikoga drugoga nije poznavala, a najmanje muškarce. Na te riječi zadržće i polako se okrene. Ugledala je čovjeka što je stajao u njezinoj blizini kad je sišla s vlaka.

— Izvolite, gospodine!

Sustigne je, pođe nekoliko koraka usporedno s njom i tada joj šapne:

— Ja sam obavještajni oficir Unije, gospodice Duval! Imam zadatak da vas odvedem u štab.

Pogledala ga je podozrivo. Zašto je zovu? Možda se kapetan Nobel nalazi u Washingtonu? U tom slučaju imala je sreću.

Ipak, da bude sigurna, upita:

— Po čijem nalogu, gospodine? Uostalom zašto me pozivate? Tek što sam doputovala, i...

— Vidjet ćete, gospodice Duval! I još nešto: ne glumite da vam nije poznato o čemu je riječ. Tako ćemo prije završiti posao.

Kimnula je glavom. Ipak, kad je on pozvao kočiju, nerado je ušla. Usput, dok su prolazili ulicama, razmišljala je kako su doznali da se vraća tim vlakom ali nije znala odgovor na to pitanje.

Nakon dvadesetak minuta stigli su do neke velike zgrade na kojoj nije bilo nikakve oznake.

— Ovdje silazimo, gospodice Duval! — reče čovjek koji je cijelo vrijeme šutio.

Sišli su i ušli u zgradurinu, a zatim se uspeli stepenicama. Pred vratima u dnu široka hodnika agent pokuca.

— Uđite! — začuo se iznutra nepoznat glas.

Agent se odmakne i Bette uđe prva. U ukusno namještenoj sobi nalazila su se dva čovjeka. Jedan, prilično star i prosjed, dočeka je sa smiješkom. Drugi, što je gledao kroz prozor polako se okrene.

Bio je to kapetan Nobel!

Osmijehne se, pozdravi je i reče:

— Izenađeni ste, gospodice Bette? Eto, opet smo se sreli. Svijet je mali, zar ne?

Nije odgovorila. Razmišljala je kako je doznao da dolazi, ali odgovor nije znala. Sjela je u ponuđeni naslonjač, a nakon toga Nobel je upozna s drugim muškarcem.

— Ovo je general Mac Dowell, gospodice Bette! On zna da za nas radite.

— Drago mi je, gospodice Duval! — reče sjedi general. — Mogu li vas čime počastiti?

Djevojka umorno odgovori:

— Ne, sir! Ako već želite, najbolje bi mi prijala postelja.

Nobel joj pride, stisne ruku i polako reče:

— Nesim vam pozdrav iz Richmonda. On je dobro.

Djevojka od sreće porumeni. Kako je znao što za nju znače te riječi?

Nobel, pogledavši Mac Dowella, nastavi:

— Bojali smo se za vas, gospodice Bette! Srećom, naš čovjek, koji se nalazi u tvrđavi, obavijestio nas je da za vas nema opasnosti.

Dakle, to je odgovor na ono o čemu je razmišljala, što ju je stalno mučilo.

Nobel nastavi:

— Sigurno su vas poslali po nekom zadatku?

— Da, kapetane!

U razgovor se tada umiješa i general. Pomno je dotad pratio njihov razgovor, a onda prekine Nobela.

— Govorite, zaboga!

Bette odgovori:

— Generalu je potreban plan Washingtona. Podaci o utvrđenju, baterijama, vojsci. Razumijete? Kaže da to traži osobno predsjednik Konfederacije Jefferson Davis.

Vijest je bila vrlo značajna. Mac Dowell iznenađeno poskoči s naslonjača. Nobel trzne obrvama i upilji joj se u oči.

— Kažete, plan utvrđenja?

— Da.

— Podsjeća li te to na nešto, Nobe! — obrati se Mac Dowell kapetanu.

— Naravno, sir!

Mac Dowell ponovo se obrati Bette:

— Hoćete li doći do tih informacija?

Djevojka slegne ramenima.

— Možda će uspjeti, tko zna?

— Možete li doznati tko donosi izvještaje na poštu?

— Ne, sir! Ja samo nadam izvještaj u pretincu — odgovori Bette.

Ponovo je pomislila na Rosie Greenhow. Ne! Neće je izdati. Pobješla se, ipak, da će oni inzistirati. Srećom, odustali su od toga. Umjesto nje, pitanje objasni Nobel.

— Govorio sam vam o tome, sir!

— Da sjećam se. Mi smo pratili gospodicu Duval i pazili na poštu, ali ništa nismo doznali — reče nezadovoljno Mac Dowell.

Neko je vrijeme razmišljao, a zatim se obrati Nobelu.

— Ima li još neko pitanje?

Kapetan slegne ramenima, pride do Bette i nježno joj se obrati.

— Gdje ćete odsjesti, gospođice Bette?

— Pa, kod prijateljice — odgovori ona.

— Kod Rosie Greenhov?

— Da.

Spomenuvši to ime. Nobel značajno pogleda Mac Dowella, što nije promaklo djevojci. Da ipak nešto ne sumnjaju? Nemoguće! Rosie je tako oprezna!

Kad je izašla iz sobe, dok ju je jedan od agenata pratio do izlaza, jedva se držala na nogama. Ipak, nešto je doznala. Bila je također sretna što je sreća Nobela i odmah mu prenijela informacije.

Razmišljala je dokle će ih zavaravati. Ako doznaju da je Rosie... Na tu pomisao zadrhti. Opasno je sjediti na dvije stolice. Sjećala se tih riječi koje joj je govorila pokojna majka, dok joj je bilo česnaest godina i kad je mnoge momke dovela na tanak led.

Ako jednom doznaju, bit će to propast. Željela se izvući iz svega toga. Da završi rat, da u miru poživlji sa Steveom. Da mu rađa djecu, da uređuje kuću.

Ali, kad će to biti ostvarivo?

22

Allen Pinkerton stigao je jedan dan nenajavljen Rosie Greenhow. Iznenadena, dugo je razmišljala bi li ga primila. Napokon se odlučila. Naredila je Stephenu da ga uvede u radnu sobu.

Na brzinu se pogledala u ogledalo, popravila kosu i, tek što je ušla u radnu sobu pokojnog muža, pojavio se Pinkerton.

Zamalo se nasmijala njegovu izgledu; bio je i opet pretjerano dot-

jeran, pravi džentlmen, odličar je upravo pružao Stephenu.

Ona mu pođe u susret sa čarobnim osmijehom.

— Kakvo zadovoljstvo, gospodine Pinkertone!

On se nakloni:

— Uvijek sam sretan kad mogu izmijeniti nekoliko riječi s pametnom ženom. Rekoh sam sebi: kad već prolaziš pokraj njene kuće, svrati, valjda te neće otjerati.

— Oh, zaboga! Zar tako mislite o meni — tobože uvrijeđeno uzvratiti Rosie.

Primijetila je kako se jedva osmijehnuo. Pitala se što znači taj posjet, jer bila je sigurna da taj čovjek ne razbacuje svoje vrijeme. Vješto je prikrila znatiželju, ponudila ga da sjedne i pozvala Stephen.

— Stephene, posluži nas nekim pićem. Želite li viski, gospodine Pinkertone?

Allen Pinkerton je pio u rijetkim prilikama. Smatrao je, ipak, da ne smije uvrijediti lijepu domaćicu. Kimne glavom, izvadi cigare i pogleda je u oči:

— S vašim dopuštenjem, gospođo Greenhow!

— Oh, naravno — osmijehne se ona.

Stephen uđe, na poslužavniku donese bocu burbona, ostavi piće i neprimjetno napusti sobu. Njegovu ulogu preuzme Rosie.

Dok je točila piće, pogleda Pinkertona u oči i upita:

— Ima li nekih novosti, gospodine Pinkertone? Ja, naime, vrlo rijetko izlazim.

On je podozrivo pogleda, kao da joj se ruga.

— Ako mislite na rat, moram vas razočarati. S time nemam nikakve veze, radim svoj posao. Naravno, ako vas to zanima — doda sa smiješkom.

»Lisac« — pomisli Rosie i natoči viski u čaše.

Trenutak je vladala šutnja, a zatim, kad su ispili piće, Rosie nastavi:

— Oh, kakav rat! Tako, zanimaju me mondene novosti.

Pinkerton nevoljko odgovori:

— I opet vas moram razočarati; malo izlazim i ne krećem se u tom društvu.

— Ah! Vi, tako poznata ličnost, pa pustinjak — osmjehne se Rosie.

Promatrali su se, vrebali. I, odjednom, kad su im se pogledi sreli, Rosie Greenhow prvi put osjeti u Pinkertonovu pogledu magičnu snagu. Te oči, koje su trenutak bljesnule, primorale su je da spusti trepavice. Zadrhtala je.

— Još jedno piće? — upita da prikrije zbunjenost.

— Hvala, bilo bi dosta, gospođo Greenhow!

Čavrljali su još o nevažnim stvarima i Rosie se osjećala sve ugodnije. Bilo je to pravo čudo: smatrala je tog čovjeka nepristupačnim, a on ju je iznenadio. Divno je vodio konverzaciju, bio pri tom pomalo kozer, tako da se ugodno provela u njegovu društvu. Kad je ustao da pođe, gotovo je požalila.

Bila je, zapravo, usamljena, pa je čovjek poput Allena Pinkertona, čovjek snažne volje, djelovao na nju kao opijum. Dva protivnika su se sreli. Oba snažna, pronicljiva, lukava i spremna na sva iznenađenja.

Kad je odlazio ona se osmjehne:

— Nadam se da ćemo se još vidjeti, gospodine Pinkertone! Moja je kuća za vas uvijek otvorena.

Naklonio se, a zatim odgovorio: — I ja se nadam, gospođo Greenhow!

Učinilo joj se da je te riječi izrekao značajno. Ili je to bio njegov pogled? U svakom slučaju, kad je otišao, zamišljeno je prišla prozoru.

Vidjela je kako izlazi na ulicu. Bio je visok, krut, i Rosie odjednom shvati da je to samo maska. On je bio posve drukčiji čovjek.

Čvrsto je odlučila da se s njime podrobnije upozna.

Kad je Bette stigla do ulaza u kuću, kad je zvekirom udarila o vrata, Rosie Greenhow nalazila se pokraj prozora. Opazi djevojku i obraduje se njenu dolasku. Zatim se namršti. Sjetila se da je, po svoj prilici, čeka novi zadatak i to je oneraspoloži.

— Oh, Bette draga! — usklikne i pođe joj u susret.

Dok su se pozdravljale, odjednom se, smrknut i zabrinut, pojavi Stephen:

— Neki je čovjek pratio gospođicu Bette.

Ta vijest iznenadi Rosie pa pogleda Bette i upita:

— Jesi li nekoga zapazila?

Bette slegne ramenima.

Ali Rosie se uznemiri i pozove Stephena.

— Stephene, pripazi, molim te! Možda ti se samo učinilo?

— Ne gospođo, vidio sam — odgovori sluga mirno.

Rosie svlada uznemirenost, dohvati Bette ispod ruke i povede je prema stepenicama. Usput je govorila:

— Sigurno ste umorni? Oh, ubit će vas ta putovanja. Tražit ću da vas barem malo poštede.

Bette se škrtu osmjehne.

— Sve je u redu, kažem vam.

Nakon što je Bette prezalogajila, Rosie je upita:

— Sigurno opet nešto traže?

— Da — odgovori Bette između zalogaja. — I to osobno general Bonham — doda nakon kraće stanke.

Rosie se zvonko nasmije i pljesne rukama.

— Oh, kakva čast! Svida mi se taj lisac. Kako sada izgleda?

Bette slegne ramenima, a Rosie to protumači željom da prijeđe na važnije stvari i doda:

— Znatizeljna sam, Bette! Pročitajte!

I Bette joj prenese poruku.

Celo joj se namršti. Trenutak je šutjela, a zatim ustane, prošeće sobom i zamišljeno reče:

— Neće to biti lako. Razgovarat ću sa Stephenom. A vi, draga moja, hoćete li se odmoriti?

— Bila bih sretna da mogu, gospodjo Greenhow! Ali, morala bih kupiti neke sitnice.

Gledala ju je očekujući pristanak. Rosie je trenutak razmišljala, a zatim odvrati:

— Pa naravno. Jedna dama mora biti elegantna.

Bette je vješto izbjegla daljnja pitanja. No, bilo joj je jasno da će morati, kad se vrati iz grada, sve referirati. Dotad će biti minna. I još nešto. Sjetila se da joj je Nobel na izlazu rekao: »Ako dobijete plan, naći ćemo se u operi i ja ću ga zamijeniti. Shvaćate?«

O, da! Bette je shvatila. No, znala je također da to neće biti lako. Ni Rosie Greenhow nije svemoćna. I ona će jednom pogriješiti, a to će biti kobno.

Rosie ju je ispratila do izlaza, a tada se opet pojavio Stephen i nešto joj šaputao.

— Stephen kaže da bi vas pratio. — Rosie je upitno pogleda, ali Bette odbije:

— Oh, nije potrebno!

— U redu! Ionako će meni biti potreban.

Sluga se izgubio u pokrajnjoj sobi, a Rosie je kroz park, sve do izlaza, ispratila svoju štičenicu. Prije nego što je pošla, uhvati je za ruku, zabrinuto je pogleda i šapne:

— Čuvajte se, draga!

Blo je lijep dan; nebo bez oblaka, lako je već bio rujan. Bette je koračala pločnikom, a kad je stigla do ugla, pozove kočiju.

Stephen se nije prevario. Slijedio ju je isti čovjek koji ju je dopratio do Nobela.

— Sve si razumio?

— Da, gospodjo Rosie! — odgovori Stephen i pođe prema vratima. No, prije nego što je izašao, doda:

— Učinit ću sve što će biti u mojoj moći, ali...

— Znam da ćeš učiniti — prekine ga Rosie Greenhow.

Kad je ostala sama, duboko se zamislila.

Spuštao se mrak, a Bette se još nije vratila. Bila je zabrinuta, no, bespotrebno jer Bette se uskoro pojavi, a iza nje neki čovjek s brdom omota.

— Mnogo sam toga nakupovala. Želim sve to pregledati — reče i pogleda Rosie.

Radovalo ju je Bettino oduševljenje, pa je uzme za ruku i, poput djevojčice, veselo zacvrkuta:

— Oh, pomoći ću vam, Bette! Vidjet ćete! Bit ćete kao prava kraljica.

Djevojka porumeni; nešto ju je presjeklo u grudima kad je pomislila da je izdaje.

Krenule su prema salonu, a Stephen je upravo taj trenutak izašao iz kuće.

Krenuo je u središte grada, prema sivoj i neuglednoj zgradi u kojoj je to jutro boravila Bette Duval.

Što traži u tom osinjem gnijezdu?

Do zgrade je stigao hodajući između prolaznika koji su bućili. Kočije su tandrcale pločnikom, kočijaši pucketali bičevima, čuo se smijeh nekih ljudi i hihotanje žena.

Ulaz u zgradu bio je mračan. Tek u dnu hodnika vidjelo se svjetlo. Hodajući u sjeni na vrscima prstiju, Stephen je polako napredovao.

Odjednom se Stephen trgnuo i hitro sakrio iza nekog stupa; zama-
lo je naletio na nekog vojnika.

Vojnik je petljao nešto sa šibica-
ma, psovao i, kad je upalio cigaru,
naslonio se na zid. Zadovoljno je
pljućkao po podu i nešto poluglas-
no mrmlija.

Bilo je devet sati.

Vojnik je dugo stajao kao ukip-
ljen, što je Stephena dovodilo do
bijesa. Čekao je još desetak minu-
ta, a kako se stražar nije pomakao,
polako izvuče bodež. Zatim se, rije-
šan da što prije obavi posao, okre-
ne na suprotnu stranu, uhvati ga
za vrat i snažno pogodi u lijevu
stranu grudi.

Stražar teško uzdahne i zakrklja.
Bio je mrtav kad je dodirnuo pod.

Stephen oprezno obriše bodež o
vojničku uniformu i pođe dalje.

Prvu je prepreku svladao. Pridr-
žavao se uputstva svoje gospoda-
rice i polako se uspinjao stepenica-
ma. Na desnoj strani nalazila se
kancelarija i u njoj sef koji ga je
zanijmao.

Do prvog je kata stigao bez teš-
koća.

Uokolo je vladala tišina.

Lagano je otvorio vrata. U sobu
je s ulice dopiralo oskudno svjetlo.
Ali, Stephen je imao mačji vid.
Spazio je ono što je tražio i izvadio
svežanj ključeva.

Ruka mu nije drhtala. Odavna je
već uspijevao svladati svako uzbu-
đenje, hladnokrvnost je čeličio godi-
nama. Polako, jedan po jedan, mije-
njao je ključeve.

Odjednom se trgne.

Začuo je izvana neki šum, zatim
krik, pa bat koraka. Stepence su
škrípale, čuli su se glasovi; više
nije bilo sumnje da je stražar, ko-
jeg je ubio, otkriven.

Netko bi drugi — ali ne i Ste-
phen — panično pobjegao. Ali, on
se svladao. Grozničavo je razmiš-
ljao.

Koraci su se približavali.

— Pretražite sve prostorije! — de-
rao se netko.

Ovdje više nije mogao ostati jer
potjera se približavala. Prišao je
prozoru koji se nalazio na stražnjoj
strani kuće i olakšano odahnuo. Pri-
mijetio je oluk, otvorio prozor i
domogao se fasade.

Dolje je bilo mračno. Na nebu su
treperile zvijezde. Zakoračio je u
provaliju...

Polako, centimetar po centimetar,
spuštao se sve niže. Nestrpljivo je
čekivao kad će dodirnuti zemlju.

Gore se čula vika, psovke, užur-
bani hod i zapovijedi!

Napokon je dodirnuo zemlju.
Olakšano je odahnuo, obrisao znoj
sa čela i pošao, šuljajući se, prema
ogradi.

Tu ga je čekalo još jedno iznena-
đenje. Pred njim se stvorio pas.
Čuo ga je kako reži, čekao da ga
napadne i stiskao u rukama bodež.

Odjednom je golemna sjena prelet-
jela mrakom. Nesvjesno je ispružio
ruku i zvijer, uz glasno režanje,
naleti na bodež. Jednostavno se
nabode, zacvili i padne na zemlju.

Put je sad bio slobodan. Opazio
je ogradu, odmjerio njenu visinu i
zaletio se. Jedva je dohvatio njen
rub. A tada osjeti strašnu bol. Zid-
na je oграда bila posuta staklom.
Dlanovi su mu bili razrezani, ali
ipak je stisnuo zube, uzverao se i
ubrzao se našao u pokrajnoj ulici.

Bilo je mračno kao u rogu. Olak-
šano odahne i laganim koracima
pođe pločnikom.

U džepu je stiskao bodež.

Čuo je sad već udaljenu buku,
izvukao maramicu da zaustavi krv
i stiskao zube.

Namjera da se domogne vojnih
dokumenata nije uspjela!

Prvi put Stephen nije obavio za-
datak. Bio je bijesan i sa strahom
pomislio što će se dogoditi kad to
dozna Rosie Greenhow.

Umjesto prijekora, Rosie mu pre-
vije ruku.

— Ništa, Stephen! Nekako ćemo
to urediti — doda zamišljeno.

Bilo je kasno i ona ga pošalje na
spavanje. Buka probudi Bette. Prvi
put otkad se nalazila u toj kući, u
njoj prevlada znatiželja. Izašla je
iz sobe, vidjela Rosie kako Stephe-
nu previja ruku i zamišljeno se
vratila u sobu.

Što se dogodilo sa Stephenom?
Da nije nekog ubio? Bio je rat i
djevojka je znala da se u njemu ne
smije biti sentimentalna. Pa, ipak,
mrzila je ubojstva.

Odjednom sagleda Rosie Green-
how u drugom svjetlu. Zar bi ona?
Ne! To je nemoguće! Još sutra će
je pitati što se dogodilo. Ako je
tako, a u to nije vjerovala, Rosie
Greenhow će jednom zauvijek izgu-
biti u njenim očima dosadašnju
aureolu.

Tu noć Rosie Greenhow dugo
neće zaboraviti. Zaspala je tek
pred jutro, a još nije smislila kako
da se domogne planova i obavi za-
datak. Sama se sebi zgadi na pomi-
sao da će i opet, kao toliko puta
dosad, podati nekome svoje tijelo
da bi udovoljila generalu Bonha-
mu.

Ali, kako da pronađe žrtvu? Uju-
tro se dosjetila. Nasmiješila se i
zamolila Stephena da upregne kočij-
u.

Nešto poslije, udobno zavaljena
na naslon, vozila se prema restora-
nu »Washington«.

Pokušaj provale, ubijeni stražar i
saznanje da je nepoznata osoba pro-
valila u Generalštab i Obavještajni
centar dovele su Mac Dowella do
živčana sloma. Bio je ogorčen; pso-
vao je, praskao i udarao pesnica-
ma:

— Što radi taj Pinkerton, do da-
vola! Okružuju nas neprijateljevi
agenti, a on?

Pri tom nije mislio na svoj polo-
žaj, na svoje agente i svoju odgo-
vornost.

Sazvao je svoje ljude i gotovo
režao:

— Do đavola! Agenti Konfederaci-
je i psi Jeffersona ulaze nam u
Obavještajni centar i Generalštab,
a nitko da to sazna na vrijeme pa
da već jednom pohvatamo tu ban-
du.

Agenti su šutjeli. Poznavali su
njegovu narav i nisu ga prekidali.
Mac Dowell pogleda zakrvavljenim
očima redom te nespreditakoviće i
nastavi:

— Otvorite oči, izvadite pamuk iz
ušiju! Tražite! Njuškajte!

Jedva je stišao bijes. Poslije, kad
je ostao sam, nervozno je šetao
kancelarijom. Adutant mu najavi
posjetioca.

— Do đavola! — rikne general. —
Zar ni trenutak ne mogu imati
mira? Uvedite ga!

U kancelariju uđe visok i plećat
kapetan. Sjed i brkat, dolmao se
kao pravi prerijski vuk. Dowell ga
je odnekle poznavao i sad je raz-
mišljao da se dosjeti tko je on.

— Kapetan Bull, sir!

— Ah! — Mac Dowell ustane i
nevoljko se osmjehne.

— Što želite, kapetane?

— Nosim loše vijesti, sir!

— Kakve?

— Sijuksi su se pobunili i pripojili
trupama Konfederacije!

Ta vijest pogodi kao munja sta-
rog generala. Neko je vrijeme sta-
jao nepomično, a zatim sjedne i
podboči rukama glavu. Trenutak je
šutio, a zatim pogleda Bulla.

— Kažite, pobunili su se?!

— Da, sir!

Pokretom ruke general pokaže
Bullu da sjedne.

— Ispričajte mi to podrobnije,
kapetane!

Nakon što je sjeo, Bull otpočne:

— Moji su izvidnici javili da se Indijanci komešaju. Neki crvenokozac, kojemu smo ponudili burence rumna, ispričao mi je tu novost. Njihov poglavica Motapaha udružio se s banditima i sad namjeravaju poduzeti zajedničku akciju na Fort Pitt.

Mac Dowell nije ga prekidao. Još mu je i to trebalo!

Onda se sjetio da je kapetan Bull komandant te tvrđave, pogleda ga i upita:

— Možete li se obraniti?

— Sumnjam, sir! Imam samo trista ljudi, a kažu da Indijanci imaju oko hiljadu ratnika i nove puške.

— Nove puške?!

— Da, sir! Dobili su ih od naših neprijatelja.

Dugo je Dowell razmišljao. Zatim je donio odluku i obratio se kapetanu:

— Vodit ćemo o tome brigu, kapetane! Vratite se u garnizon, a ja ću obavijestiti odgovorne da vam pošalju pomoć. Potrudit ćemo se da urazumimo te crvene pse. I oni su, baš kao psi, nanjušili kost. I sada koristite taj bratoubilački rat da nam napakoste.

— Da, sir! Osjetili su da je došlo njihovo vrijeme — suglasi se s njime Bull.

Poslije, kad je kapetan otišao, Mac Dowell još jednom razmisli o mjerama koje treba poduzeti da spriječi indijanski ustanak. Dozove adutanta.

— Pozovi mi kurira!

— Da, sir!

Nakon pola sata, kurir Generalštaba Sjevera, Joseph Kelly, jurio je prema Richmondu.

* * *

Steve Willford, kojemu je vrijeme protjecalo u rutinskim vježbama i primanju izveštaja o kretanju neprijatelja, nestrpljivo je očekivao povratak voljene djevojke.

Bio je neraspoložen; osjećao se usamljenim. A kad je stigao kapetan Nobel iz Washingtona, odjednom je živnuo.

— Steve, pozvao sam vas radi važnog zadatka — rekao je već na ulazu Nobel.

Kad je Willford sjeo, Nobel, namršten i ozbiljan, zapali cigaru i ozbiljno ga pogleda.

— Kako se osjećate?!

Mladić odgovori:

— O, dobro, sir! Spreman sam!

Pred kapetanom je ležao Dowellov brzoglav. On ga uzme u ruku a zatim ozbiljno pogleda mladića:

— Loše vijesti, Steve! Sijuksi su iskopali ratnu sjekiru. Još nam je samo to trebalo! — usklikne ogorčeno.

Willford ga začuđeno pogleda. Dijelio je njegovo mišljenje. Indijanci su iskoristili međusobno ubijanje da se osvete za sva poniženja.

— Vodi ih Motapana — nastavi Nobel. — Imat ćemo s njim vraškog posla. To je sposoban ratnik.

— Čuo sam o njemu, sir! Stoviše, jednom sam ga i upoznao. Mislim da je to bilo na rijeci Bell — nadoveže Steve.

Kapetan se iznenađeno okrene, pažljivo pogleda poručnika i upita:

— Upoznali ste ga?!

— Da — odvrati Steve. — Naime, ja sam taj dan s patrolom stigao do poštanske postaje. On je došao s nekoliko svojih ljudi da trguje. Poslije se opio, a neki bijelci ukrali su mu pare...

— I...? — prekine ga brzo Nobel.

— Pa, zauzeo sam se za Indijance, — reče začuđeno Steve.

— Znači, zaštitili ste ga?!

Steve slegne ramenima i odgovori:

— Pa, tako nekako. Vratio sam mu pare, a lopove izbacio iz postaje.

— To je dobro, to je dobro — mrmlija je Nobel.

Još je šetao kancelarijom i razmišljao, a Steve je nestrpljivo čekao da sjedne kako bi ga mogao upitati za Bette Duval. Napokon se kapetan, teško uzdahnuvši, svalio u naslonjač, pažljivo pogledao svog sugovornika i polako izgovorio:

— Ona je dobro Steve! Slučajno sam je sreo u Washingtonu. Nešto je kupovala.

— Oh, hvala, sir!

— Namjeravali ste me pitati za nju?

— Priznajem.

— No, sad znate. Nego, imam za vas zadatak. Dakle, slušajte!

Dugo su pričali. Na kraju, Steve kimne glavom i ustane. Trenutak je stajao, a onda reče:

— Izvršit ću vašu zapovijed, sir! Krenut ću još danas. Dug je put do rijeke Bell, do Crnih stijena.

— Sretno! I... čuvajte se!

25

Na rijeci Bell, u podnožju Crnih stijena, gdje se nalazio rezervat Sijuksa, osjećala se već desetak dana neobična živost. Indijanci su se skupljali, savjetovali i nestrpljivo očekivali novu pošiljku oružja.

Konfederacija, u želji da što prije riješi rat, pokušala je da ih pobuni protiv Sjevera. Indijanci nisu shvaćali politiku. Ali, kad im je obećano da će dobiti oružje, smatrali su da taj trenutak treba iskoristiti. Bijelac je bijelac, i njihova osveta, ako dobiju puške i municiju, bit će okrutna i krvava.

Poglavica Sijuksa Motapana, koji je prije nekolikoo godina zadao toliko muka bijelcima, govorio je:

— O, moja braćo! Bijeli psi se kolju. Oni nam nude oružje da se borimo s plavim mundirima. Kad dobijemo oružje i municiju, počet

će naša osveta. Pođite u sva plemena, u svaki vlgvam! I kažite: Motapana zove! Veliki Manitu rekao je crvenim ljudima da se bliži trenutak njihove osvete. Zub za zub, oko za oko!

I glasnici su krenuli u sve planine, na sve rijeke, u sve šume i vlgvame. U sva mjesta gdje žive crveni ljudi. I govorili su: Motapana zove! O, braćo! Veliki Motapana zove svoju braću da se skupe, kad mjesec postane puna lica, kod Crnih stijena.

Krenuli su ratnici iz svih krajeva. I ne samo Sijuksi. Svi oni koji su u srcu skrivali želju da se osвете.

Došao je njihov trenutak; na pomoću je bilo novo, još okrutnije krvoproliće!

Put do Crnih stijena, na koji je krenuo Steve Willford, bio je dug i opasan. Morao se kriti od neprijateljskih patrola. Zaobilazio je naseljena mjesta, a samo katkad, kad bi prolazio pokraj nekog ranča ili farme gdje je znao da su vlasnici simpatizeri Sjevera, obnavljao je zalihe hrane i mijenjao konja.

Prvi dan prevalio je trideset milja. Uvečer, dok se odmarao u nekoj usjeklini, počne padati kiša. Sutradan je teže napredovao, stalno šiban vjetrom i krupnim kapima kiše.

Nije sreo ni živu dušu. Umoran, pri kraju snage, dršćući od hladnoće, stigao je do rijeke Bell. I znao je: jahat će još stotinjak milja. I tek tada, u podnožju Blue Aira, doći će do gaza.

Treći dan bio je nadomak cilja. Nebo se razvedrilo i zasjale su zvijezde. Pirio je lagan vjetroć. Nije zapalio vatru. Pojeo je konzervu i prostro ležaj. Konj je zadovoljno grickao travu.

Kad je legao, slušao je šumove noći i gledao zvijezde. Treperile su,

iznad cedrove krošnje, hladne i daleke. Razmišljao je o Bette, o Motapani i pitao se kako će proći susret s poglavicom? Hoće li ga se sjetiti?

Umor mu je sklapao oči a kapci su mu bili teški kao olovo. I tada, u polusnu, začuo je neki šum. Nije to bio miš što u potrazi za plijenom trči travom. Nije bila ni žaba ili ptica. A ni zmija. Ruka mu polako pođe prema koltu. Trudio se da pronikne tamu, a šesto mu je čulo govorilo da mu prijeti opasnost. Polako sjedne i pokuša se zakloniti ceradom. Propuzi do debela da u tmini, što ju je pravilo stablo, sačeka nepoželjnog posjetioca.

Sum je prestao. Pažljivo je slušao, ali je uokolo sve bilo tiho. Jedino je konj toptao kopitom. Možda mu daje znak da je opasnost blizu — pitao se Steve.

Priljubljen uz deblo, sagnut; načuljenih ušiju, stajao je s koltom koji mu je podrhtavao u ruci.

Odmicala je noć. I kad je bio siguran da se prevorio, vrati se do ležaja i pokuša zaspiti. No, san nije dolazio. Tako je dočekao jutro.

Osvanuo je lijep dan. Steve, onako umoran, ali svjestan da se bliži cilj, brže potjera konja. Tako je stigao do nabujale rijeke. Znao je da je gaz, koji se nalazio južnije, sad opasno dubok i da će morati po cijenu života pokušati da se nekako prebaci na drugu stranu.

Rijeka je hućala, valovi su nosili drveće i granje, a nešto se niže spuštala u kanjon. Jahao je obalom, uskim prostorom između stijena i vode. Svu je pozornost posvetio mjestu koje bi bilo najpogodnije za prijelaz. Da je pogledao nagore, na stijenu obraslu krhlim raslinjem, vidio bi nekoliko konjanika kako pomno prate njegovo kretanje.

Na sebi je imao otrcano trapersko odijelo. Uniformu, koja bi ga na tom vrlo važnom zadatku mogla odati, ostavio je u Richmondu. I to

je, kako je poslije ustanovio, bilo dobro.

Jahao je još milju do mjesta gdje je rijeka pravila okuku.

I tu, iza stijene koja je zaklanjala izgled, čekalo ga je neugodno iznenađenje. Odjednom je začuo povik:

— Stoj! Ruke uvis, prijane!

Glas je dolazio odozgo, sa stijene. Kad je pogledao gore, ugledao je vojnika južnjačke armije. U ruci je držao pušku, spreman da okine.

Pogledao je udesno i ugledao još dva vojnika kako se cerekaju.

— Baci tu pucačjku!

Sve mu je bilo jasno. To je patrola i on je, eto, glupo upao u zamku.

Poslušao je i kolt odbacio na tlo.

Onaj iznad njega zareži:

— Cliffe, pretraži ga. Možda ima negdje deringer. Nekako mi je sumnjiv.

Prilazio mu je debeljko, očiju upalih u salo, ogavno se cerekajući. Kad ga je pregledao, vikne:

— Ništa, naredniče! A ti, silazi!

Steve posluša.

Narednik, koji je nestao jer se vraćao zaobilaznim putem, ubrzo se pojavi, namršti se i pogleda Stevea.

— Kamo si pošao?

Steve, koji je već povratio hladnokrvnost, slegne ramenima. No, to nije zadovoljilo vođu patrola pa drekne:

— Govori, sunce ti tvoje!

U raspru se tada umiješa debeljko.

— Naredniče, ja bih njega poslao Bogu na račun. Sve mi je nekako sumnjiv. Dao bih glavu da je sjevernjački špijun.

Steve je stajao ispred trojice ljudi spremnih na sve, pa i da ga ustrijele. Osjetio je kako mu po leđima mile hladni žmarci. Ipak, trudio se koliko je to mogao, da sačuva hladnokrvnost:

— Krenuo sam do poštanske stанице, naredniče! Upravo tražim mjesto da prijedem.

Treći vojnik, kojemu je lice bilo obraslo u neurednu bradu, slegne ramenima. Bilo mu je, očito, dosadno pa polako reče:

— Da svršimo s tim i krenemo? Skoro će ručak, a do tvrđave je desetak milja.

I debeljko je mislio jednako. Narednik je promatrao Stevea a zatim se okrene debeljku.

— Pretresi ga još jednom! Možda nosi neku poruku.

Debeljko nerado posluša. Steveu se gadio svaki njegov dodir. Pošte-no ga je, natenane, pretresao i, kad nije našao ništa, razočaran reče:

— Ništa! Kažem vam, naredniče...

Steve je stiskao zube i očekivao najgore. Jer, rat je, a pred njim su neprijatelji. Ali, narednik se izdere na debeljka.

— Zaveži! Vodit ćemo ga u tvrđavu. Neka se oni s njime bace.

Steve se trgne. Ne! Samo to ne. Ako dođe u ruke nekom oficiru, znao je što ga očekuje. I, dok je o tome razmišljao i stvarao plan kako da se izvuče iz neugodne situacije, naredniku pride bradati žgoljavko i nešto mu počne pričati. Vidio je kako se narednikovo lice razvlači u zloradi osmijeh a zatim začuje hihotanje.

— Ha, ha, ha! Ta ti vrijedi, Rod!

Cerekali su se dosta dugo; debeljko se za to vrijeme premještao s noge na nogu. Steve se ponadao da će ga za tren ispustiti s nišana. Ali, na žalost, prerano se veselio. Debeljko je držao kolt i ni trenutka ne bi promišljao da mu sjuri metak u čelo. To je jasno vidio u njegovim sitnim, pakosnim očima.

— Imaš pravo, Rode! — odjednom reče narednik. — Neka momak bježi. Zašto da se s njime gnjavimo do tvrđave?

Rod se isceri, a narednik, pogledavši Stevea, reče:

— Dajemo ti šansu, momče! Hajde, skači u vodul Plivaj!

Znao je što žele. Ako skoči u rijeku, bit će im odlična meta. Ipak, nije vidio drugi izlaz.

— Ali, vojnici... — počne protusloviti.

— Zaveži! — drekne debeljko. — Cuo si što je rekao narednik. Skači!

Podigao je kolt i Steve ugleda kako polako zateže otkopac. Još malo, još samo malo i...

Odlučio se. Da bi ih zbunio, okli-ne konja. Zivotinja, koja se tome nije nadala, preplašeno se propne i zamalo kopitama dotakne debeljka.

— Što, boga mul — prosikće on i naglo skoči u stranu. Prst na otkopcu nekontrolirano se pokrene. Odjekne hitac, projuri kraj narednikove glave, a Steve naglavce skoči u zapljenjenu rijeku.

I, dok je padao, prije nego što je glavom dotakao vodu, uvuče u pluća dovoljno zraka. Jer, ako zaroni, ako što bude pod vodom, tada su i njegovi izgledi da se spasi veći.

Toga se sjeti kao u magnovenju. Tada osjeti dodir hladne vode i bjesomučno zagradi rukama.

Činilo mu se da će mu prsnuti pluća. Jedva je izdržao. Još malo, još malo... nukao je sam sebe. Želio je izroniti što dalje. A kad više nije mogao, kad je osjetio kako mu u glavi bubnja tisuću bubnjeva, izroni.

Punim plućima udahne zrak. Osjeti kako se bujica poigrava njegovim tijelom, kako ga nosi i, okrenuvši se na leđa, ugleda oko sebe male vodoskoke.

Vojnici, koji su se nalazili poviše njega, nastojali su ga pogoditi. Puške su naslonili na stijenje da mogu sigurnije gađati.

Jedan metak opasno mu zazuj kraj uha. Bio je kao meta na streljani, pa je shvatio da opet mora zaroniti ako želi sačuvati glavu.

Učinio je to posljednji trenutak. Opet se nade pod vodom i ponovo osjeti kako ga nosi bujica...

Više nije čuo pucnjavu. Rijeka je šumjela i nosila ga, a on se jedva opirao rukama i nogama. Izdavalu ga je snaga, a obala je bila visoka i skliska. U nekoliko joj se navrata približio, uskrvario prste na oštru stijenu, ali bujica ga je ponijela dalje.

Odjednom je osjetio kako gubi volju da se dalje bori. Ipak nije se posve predao. Osjećaj za samoodržanjem bio je jači. Ponovo, kao štenec, zagradi rukama. I tada osjeti pod nogama dno. Ono zadrži njegove drhtave noge i povuče ga do neke stijene što je oštro virila iz vode. Jedva se uspenetra, a zatim — klone.

Koliko je tako ležao? Sat, dva, ili možda samo desetak minuta? To nije znao, ali, kad je podigao glavu, zadrhti.

Iznad njega nalazila se skupina Indijanaca.

26

Dani koje je Bette Duval provodila u Washingtonu, bili su jednolični. Nestrpljivo je očekivala kad će Rosie obaviti zadatak generala Bonhama. I kad dobije u ruke plan, predstoji joj još jedno putovanje, još jedan put u neizvjesnost.

Nije se tome radovala. Previše se u njoj skupilo gorčine i tuge što će podulje biti odvojena od Stevea. Jer, tko zna kad će ponovo u Richmond.

Sada, svjesna svih opasnosti, prekoravala se što se brzopletu upustila u tu pustolovinu. Bio je to samo trenutak nepromišljenosti, a posljedice su bile upravo strašne.

Postala je agent, postala je čovjek koji je osuđen na smrt!

Znala je, osjećala da Rosie poduzima sve kako bi što prije obavila

svoj zadatak. Znala je, također da će u tome uspjeti. Uspjeti po bilo koju cijenu. A ona je željela jedino da se sve to već jednom završi. A kako su stvari stajale, činilo se da će rat potrajati dugo, suviše dugo da bi se ostvarili njeni snovi.

Slatki sni, posvećeni Steveu, nanosili su joj bol. No, to je ujedno bila jedina veza s voljenim čovjekom. Maštala je o tome kako će jednom, kad se sve to završi, živjeti u maloj, bijeloj kućici u nekom gradu, sa zelenom ogradom i baštom punom cvijeća.

Noći u gradu, njoj posve stranim, bile su prava mora. I, kad joj je Rosie rekla da ide u grad, kad je Stephen pripremio kočiju, upitala se hoće li to biti kraj njenu nestrpljenju? Na polasku, Rosie je poljubi i šapne:

— Odmori se, draga! Vratit ću se kasno. I nemoj me, molim te, čekati.

Bette je kimnula glavom. Odjednom se osjetila slobodnom, slobodnom da se prepusti mislima i sanjarenju. Ma koliko se trudila, ti su snovi bili teški, a breme koje je nosila težilo je tisuće tona.

Stephen je otišao u svoju sobu. Djevojka je sjedila u salonu, potražila neku knjigu i odjednom se iznenadila kad je spazila da je vani već noć. Izašla je na balkon, udahнула svjež i hladni zrak i zadrhtala od hladnoće.

Na nebu su treperile zvijezde. Buka grada, bezbroj žmirkavih svjetiljaka u noći, uvjeri je da se nalazi u nekom nestvarnom svijetu. A gore, iznad nje, beskrajno prostranstvo. I od tih zvijezda, dalekih i hladnih, postane sjetnom i sa suzama u očima još jednom pomisli na Stevea. Gdje je, što radi? Misli li na svoju Bette?

Uzdahne, vrati se u sobu i začuje kucanje zidnog sata. Bilo je tek sedam sati!

U kući je vladao mir. Ni miš da trkne sobom, ni vjetrić da zanjiše zavjese na otvorenu prozoru.

Bio je rujan! Iz bašče je već dopirao miris gnjila lišća i mrtvački dah jeseni.

...

U restoranu »Washington«, kamo je zalazila samo krema washingtonskog društva, Rosie Greenhow osjećala se kao kod kuće. Često je dolazila u lokal da popriča, da pozdravi znance, a ponekad se dogodilo da ostane i do kasno u noć.

Kad je krenula u restoran, imala je samo jedan cilj: upoznati čovjeka koji će joj pomoći da se domogne planova utvrđenja. Vrijeme joj nije bilo skloni. Morala je raditi brzo jer general Bonham čeka izvještaj. Nije ga smjela razočarati.

Već na ulazu, dok joj je službenik garderobe uputio najljubazniji smijehak dobrodošlice, počne se znatiželjno ogledavati. Bila je lijepa, bila je sama, i znala je da će ubrzo dobiti društvo.

U »Washington« su dolazili najviši oficiri. Od pukovnika nadalje, sve do generala. I među njima će, vjerovala je, odabrati žrtvu. Ali, koga?

Još je bilo rano. Sjela je u zaseban odjeljak, naručila kavu i s dosadom zapalila cigaretu. I kad se najmanje nadala, tek što je otpila prvi gutljaj kave, začula je poznati glas:

— Oh, kakva čast, gospođo Greenhow!

Podigla je pogled i ugledala čovjeka širokih ramena, rumena lica i kicoški dotjerana brka. Poznavala ga je pa mu uzvratila osmijeh i slatko reče:

— Nisam vas odavna vidjela, generale!

Bio je to general Rodgers, komandant grada Washingtona, čovjek kojeg joj je sam bog poslao.

— Je li slobodno, gospođo Greenhow?

— Oh, naravno! Naravno, dragi Rodgerse!

Kad je izgovorila njegovo prezime, generalu to polaska i jedva se primjetno zarumeni. Pažljivo odgurne sablju, a zatim se dostojanstveno spusti u naslonjač.

— Odavna se nismo vidjeli!

— Ah, da, generale! Bila sam bolesna.

— Oh, želim! Ali, vidim da ste lijepi i privlačni kao i prije. Čini mi se čak još ljepši.

Ona se osmijehne. Prijalo joj je to laskanje.

— Vi ste uvijek džentlmen, Rodgerse!

General prekine razgovor i pozove konobara.

— Mogu li vas čime počastiti, madame?

Cekala je taj poziv, pa kimne glavom i odgovori:

— Sekt, molim!

Nešto poslije, dok je general pio viski a Rosie srkutala slatko piće, nastave razgovor.

General reče:

— Volim ovaj restoran.

— Oh, ja ga obožavam! — usklikne Rosie. — Šteta što sam bila bolesna, inače bismo se češće vidali. Da budem iskrena, generale, oduvijek sam voljela vaše društvo.

Rodgers porumeni. Imao je pedeset godina, bio je bogat, a vezama — umjesto da ga pošalju na front — zadržali su ga daleko od prvih linija. Dali su mu dužnost komandanta grada Washingtona, grada u dalekoj pozadini.

— Čast mi je, madame! — odgovori general.

Restoran se počeo puniti gostima. Poneki oficir, koji je poznavao Rosie, kimnuo bi joj u znak pozdrava i naklonio se, što je starog generala dovodilo do bijesa.

— Sigurno mi zavide — silom se osmijehne Rodgers i pogleda svoju sugovornicu.

Rosie podigne obrve a zatim se zvonko nasmije.

— Oh, nemojte! Cijenim vaše društvo i neću vas napustiti.

General opet porumeni. Osjeti se na devetu nebu, dohvati njenu ruku i toplo je stisne.

— Oduvijek sam volio s vama pričati, madame! Vi ste, vi ste ne samo božanstveno lijepa nego i pametna, vrlo pametna žena.

Rosie izvuče svoju ruku iz njegove a zatim ga pogleda zelenim očima:

— To mi laska, Rodgerse! Svaka je žena ranjiva na takve riječi.

Rodgers ponovo porumeni. A Rosie, koja je znala što hoće, polako je preuzimala inicijativu. Pričali su o svemu, časkali i ona zamijeti da je general, tako bogat i ugledan, inače podosta glup.

Oko deset sati, Rosie lagano zijeve, Rodgers pomisli da će ga napustiti i brzo reče:

— Još je rano, madame! Zar ste loše spavali?

— Oh, ne, Rodgerse, naprotiv! Ni sama ne znam što mi je. Ne prija mi ta atmosfera. Tako je zadimljeno i zagušljivo.

— O, imate pravo! — suglasi se s njome general.

Gledala je njegove vodnjikave oči kako svjetlucaju, igraju kao na ulju, i pročita u njima želju. Ali, morala je biti oprezna. I, odjednom, dok je razmišljala što će dalje, dosjeti se.

— Vani je divna noć, Rodgerse! Malo bih prošetala.

A on, osjetivši da je došao njegov trenutak, brzo prihvati taj prijedlog. Uzme je za ruku i pogleda u oči.

— Mogu li vam praviti društvo?

— Ali, generale! — prekori ga ona. — Što će misliti ljudi, okolina, vaša supruga?

— Ništa, baš ništa, madame! To je samo pažnja prema dami koja, recimo, ima migrenu i treba kavalira.

Rosie je razmišljala kako da ga izvuče iz restorana a da to nitko

ne zapazi. Imala je plan i oprezno ga počela provoditi u djelo.

— Oh, ne! — počela se buniti.

No, kad je vidjela njegovo razočarano lice, osmijehne se i uhvati ga za ruku.

— U redu, Rodgerse! Ali, ne bi željela da nas vide zajedno. Kako bi bilo...

Osjetivši da je došao njegov trenutak, general je brzo prekine.

— Čekat ću vas na trgu Bel Ami, Rosie!

»To je već bolje«, pomisli Rosie, kimne glavom i ustane.

Nije se osvrnula. General je nadušak ispio punu čašu viskija, brzo naručio još jednu, a zatim izašao iz restorana.

...

Čekala je na trgu Bel Ami, bijesna zbog poniženja što je prisiljena čekati tu mješinu. A kad ga je ugledala, kad je opazila kako lagano tetura, još jednom promotri okolinu i uvjeri se da, osim nekoliko prolaznika i čopora dječurlije, nema nikoga blizu.

U torbici, što ju je stiskala uza se, imala je sve što joj je bilo potrebno da svoj plan provede u djelo.

— Oh, napokon, generale! — usklikne ona. — Da znate, ljutim se! Jedna dama ne smije čekati.

— Oprostite, Rosie! — skrušeno reče Rodgers i čudno je pogleda.

Još dok je dolazio, stvorio je plan kako da osvoji tu lijepu ženu. General je smatrao da svaka tvrđava mora pasti ako se on za to zauzme.

— Da prošetamo, madame?

— Oh, naravno, Rodgerse! Baš je lijepo što mi pravite društvo.

Vidjela je kako raste, kako njegova sujeta poprira goleme razmjere. I kad ju je zamolio da je uhvati pod ruku, ona pristane.

— Možda bi bilo bolje da smo uzeli kočiju, Rosie! — upita jer se nešto slabo osjećao na nogama.

Ona slegne ramenima.

— Kako želite, generale!

Slučajno je upravo tada trgov prolazila kočija i Rodgers je dozove. Osjetio je zadovoljstvo što je drži ispod ruke, što osjeća toplinu njena tijela. A pomisao da će zajedno sjediti u kolima, gotovo ga izbezumilo.

Kočija stane.

— A kamo sada, Rodgerse? — zacvrkuta Rosie.

Osjetivši da mu sve ide po planu, da je miljenik sreće što se nalazi u društvu prekrasne žene, brzo odgovori:

— Mogli bismo k meni, madame! Imam odličan sekt i pravi pravcati francuski konjak.

To je i očekivala. No, nije se smjela tako lako predati. Pogledala ga je prijekorno.

— Ali, zaboga! Što će reći vaša supruga? Ne, to nikako ne!

Rodgers se zbunio, ali samo trenutak.

— Ali, ne! Želio sam da pođemo u moju kancelariju. Znaite, tamo imam mali apartman — doda kao da se opravdava.

— To je već nešto drugo — suglasila se Rosie i zadržati.

To, baš to je željela. Kao slučajno, obećavajući mu mnogo i ništa, njeno koljeno dodirne njegovo.

— Oh, oprostite! Te kočije i loša cesta — usklikne Rosie.

Taj dodir je generala naprosto opržio. Onijemio je. Nije ništa odgovorio jer su mu usne bile suhe, baš kao i grlo iz kojeg izađe tek neki neartikulirani pisak.

Ubrzo su stigli do neke zgrade. Stražar na vratima pozdravi, a Rodgers mu tiho reče:

— Drži jezik za zubima, momče!

Iznenaden, stražar samo salutira, zatrepti očima i jednostavno se ukoči.

Uspeli su se stepenicama.

Hoće li Rosie Greenhow postići svoj cilj?

...

Ako je Rosie Greenhow bila uvjerenjena da njen izlazak iz vile nije bio zapažen, prevarila se. Neki odrpanac, koji je rovač po kantama za smeće, pošao je za njom. Slijedio ju je sve do restorana, a zatim brže-bolje odjurio do Allena Pinkertona.

No, slavnog detektiva nije našao. Upravo je bio izašao, i dežurni mu detektiv reče da će se vratiti za dva sata.

— Ali, ja, ja... — mucao je u neprilici.

Pamtio je što mu je Pinkerton rekao i to, što ga nije našao, teško ga se dojmilo. Što da učini, što da poduzme?

— Čuj, Harry! — obratio se detektivu. — Pratio sam Rosie Greenhow, i ona je otišla u restoran »Washington«. Upravo sjedi...

Detektiv ga prekine.

— Odlazi, vidiš da imam posla. Vрати se za dva sata kada stigne šef.

Agent pokunjene glave izađe iz kancelarije.

...

Apartment generala Rodgersa, koji se nalazio iza službene kancelarije, bio je uistinu lijepo uređen. Nakon što je kavalirski prihvatio ljepotičin ogrtač, Rodgers pođe prema vitrini u kojoj se nalazilo piće.

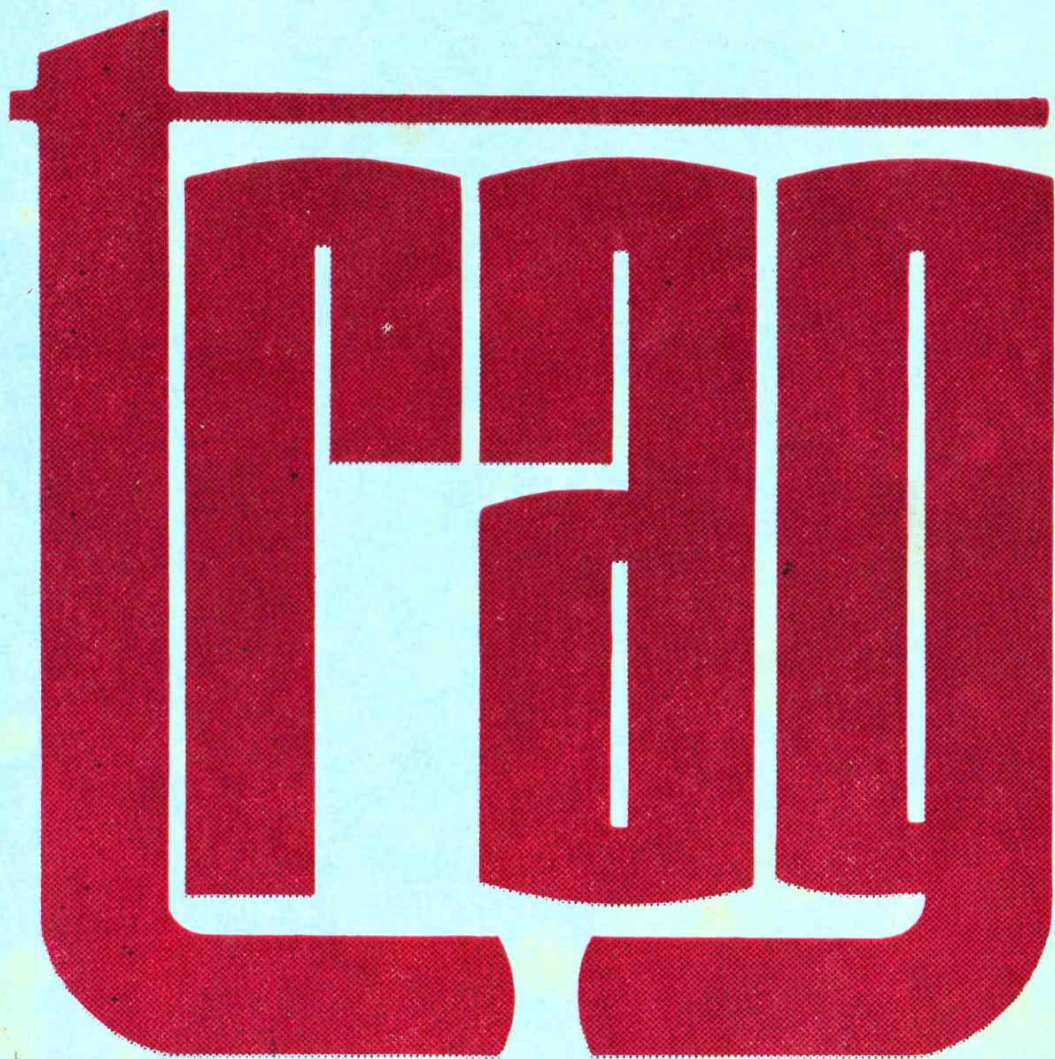
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

39. Scott F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. Louis L'Amour: BEZDUSNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOBLJAK
43. W. O'Connor: OSAMLJENI SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOCIJU
46. John F. Beck: U IME ZAKONA...
47. Louis L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRAČUN U PRERIJI
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: POVRATAK
51. J. F. Beck: OLOVO PRAVDE
52. H. Warner: TRAGOVI U PUSTINJI
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POHOD
57. T. West: TEKSAŠANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM IZDAJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OSISANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVI SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRAČUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O. Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERASI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRAĆA SACKETT
73. H. Warner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. Ch. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. Macleod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSAŠANIN
79. P. E. Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSIKU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. Leslie Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. Louis L'Amour: UTAH BLAINE
83. Frederic Short: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LEŠINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM

U PRIPREMI:

87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**